

Tudi v Španiji kmetje niso zadovoljni z agrarno politiko vlade. Napetost traja že dober mesec, nasprotujejo uvozu ameriške koruze in ne strinjajo se z ukrepi evropske gospodarske skupnosti o zmanjševanju količin mleka. Na nekem mejnem prehodu na špansko-francoski meji (slika) so španski sadjarji uničili sadje, ki ga je voznik kamiona pripeljal iz Francije.

USTAVA IN VOLITVE

Zanimanje za ustavne spremembe je iz dneva v dan večje. Začele so se že prve javne razprave, čeprav osnutka nove ustave še niso objavili. Tudi v tujini je predlog za novo ustavo naletel na zanimanje. Iz prvih razprav že lahko izluščimo nekaj vprašanj. V ospredju je položaj Srbije in njenih dveh pokrajin. Razpravljajci namreč dokazujejo, da je Srbija edina republika, ki nima tistega položaja države, kot jo imajo vse druge republike v Jugoslaviji. Problem ni enostaven, ker sta pokrajini Vojvodina in Kosovo postali po ustavi iz leta 1974 konstitutivni, oziroma sestavni del federacije in ne le republike Srbije. Povsem napačno bi bilo misliti, da želijo v Srbiji več državne oblasti, da bi kot najštevilnejši narod dobili v Jugoslaviji nekakšno vodilno vlogo. Gre za problem, da v republiki Srbiji urejutej pokrajini zadeve prek federacije. V pokrajinah dokazujejo, da bi s spremembo

sedanjega statusa pokrajini postali administrativni regiji, s kulturno avtonomijo in ne bi več bili sestavni del federacije. Ostali bi le avtonomni pokrajini znotraj Srbije. Med drugim ne bi imeli pokrajini predstavnika v predsedstvu federacije. Skratka, ne gre za večanje centralizma, temveč za ureditev nekako nenormalnega stanja.

Naslednja tema so volitve. Z razpravami o tako imenovanih neposrednih volitvah, po katerih naj bi volili vse delegate poimensko od občinske do zvezne skupščine, postavljamo posredno pod vprašaj delegatski sistem, čeprav o tem ne govorijo odkrito. Brž ko se zavzemajo za več kandidatov za eno mesto, in to od občine do zvezne skupščine, poskušamo uvesti nekdanji poslanski sistem. V tej točki se seveda srečujemo ponovno s pobudo, da bi imeli tudi v zvezni skupščini zbor združenega dela. Naspro-

tniki te zamisli dokazujejo, da bi takšen zbor predstavljal zemetke centralizacije gospodarstva. V novi ustavi je potrebno najti dovolj skupnih točk na gospodarskem področju, ne pa uvesti mehanizem glasovanja. Tržne in druge gospodarske zakonitosti morajo delovati v sistemu samoupravnega povezovanja.

V teh prvih razpravah je slišati tudi mnenje, da ne bi kazalo ničesar spreminjati in naj bi ostalo vse tako, kot je zapisano v ustavi iz leta 1974, češ da je ustava dobra, le da je ne uresničujemo. V sedanjem času je zelo živ konfederalizem, ki se kaže v zapiranje v republiške meje. Ali je to posledica ustavnih določil, ali pa gre za negativne politične odločitve. Republikam nikakor ne moremo jemati sedanjih pristojnosti, hkrati pa moramo dati državi, torej federaciji več možnosti za skupno urejanje problemov. Kako bomo to uredili, bo pokazala javna razprava.

Poglabljanje

Naša spoznanja se poglabljajo, bi lahko komentirali izjave o tem, ali ima Beograd podzemlje ali ne. Ob dejstvih, da je na primer neka mlada ženska streljala na gosta bara Lotos, da je neki mladenič ustrelil šoferja taksija in izgubil, da je neki ubežnik iz zapora oziroma bolnice v zaporu streljal na miličnika, je res težko govoriti o nepomembnem kriminalnem početju v glavnem mestu Srbije oziroma Jugoslavije. Ta in takšna dejstva vse bolj spodbujajo k poglobljenemu razmišljanju o vzrokih in posledicah nasploh, ne samo v kriminalu.

Torej ni naključje, da so se zadnje mesece tukajšnji časniki mnogo ukvarjali z raznovrstnimi oblikami kriminala in tako seznanili občane z marsičim, česar niso vedeli in kar je v malem delovalo nedolžno. Kmalu po tistem streljanju v kotlovnici sredi mesta, ko so bili štirje teško ranjeni, revolveraš pa ujet takoj po streljanju zaradi prisobnosti navzočih občanov, so bile objavljene dolge zgodbe o tem, kako v Beogradu deluje trgovina z devizami na veliko, katere žrtve so bili tisti ranjeni v kotlovnici.

V Beogradu delujejo pravnice organizacije prekupčevalcev z devizami, kajti povpraševanje po njih je tolikšno, da presega že ceno od 20 do 25 odstotkov nad uradno vrednostjo deviz. Viri deviz, pravijo poznavalci, so zdolci in drugi ljudje s Kosova, zato so trgovci z devizami praviloma Albanci, ki da jih je mogoče dobiti na nekaterih beograjskih tržnicah, z njimi pa so povezani Beograjčani, ki posredujejo med velikimi kupci deviz in temi preprodajalci. Vsote so velike, tudi nekaj milijard dinarjev naenkrat, zato ni čudno, da so tako kupci kot prodajalci oboroženi, ker gre tudi tak spopad, kot je bil tisti v omenjeni kotlovnici, v riziko posla.

Drugo vprašanje, ki ga zastavljajo v zvezi s kriminalom, je prekupčevanje s srebrom in zlatom oziroma s srebrnim in zlatim nakitom. V nekem feljtonu beograjskega tednika smo lahko podrobno spoznali poti tihotapstva teh dragocenih kovin, ki menda izvirajo prav iz kraje zlata in srebra v Trepči.

Poznavalci opisujejo to dogajanje na podlagi zelo nizkih cen zlata in srebra oziroma nakitu iz teh kovin. Ker so bile kraje teh kovin v Trepči velike in ker je bilo podobno v Boru, menijo, da so zlato in srebro delno tihotapili v Turčijo, kjer so ga hitro predelali in potem nakit vrnili ter preprodajali po ceni, ki je bila pod vsako realno. Pod ceno je mogoče tak nakit kupovati tudi v Turčiji in z dobičkom preprodajati v Beogradu, kar je vabljivo na tihotapce amaterje in za občane, ki ga povsem pošteno prenašajo čez mejo in plačajo carino.

Posebna vrsta nakita pa je tisti, ki je izdelan v velikih albanskih družinah, ker je prstane lahko izdelovati in je zato dobro imeti velike družine, če je pač dovolj zlata in srebra. Menijo torej, da je veliko ukradenega zlata in srebra v taki domači predelavi, kar hkrati pomeni, da je na Kosovu dovolj smisla za združno oziroma drobno gospodarstvo, ki ga tamkaj kot nalašč niso spodbujali, kar pa je šlo na roko ilegalnemu delovanju ne samo z gospodarskimi posledicami.

V zvezi s takšno podjetnostjo, ki se kajpak ne nanaša samo na zlato in srebrni nakit, temveč na vsakovrstno pollegalno prekupčevanje, čemur sicer pravimo sivo gospodarstvo, ki ga tukaj tolerirajo zaradi ublaževanja posledic nezaposlenosti, se vse pogosteje čuje vzdevek »albanska mafija«. Čeprav se ta vzdevek nanaša predvsem na opisano početje, v katerem Albanci s Kosova, pa tudi ne samo oni, zbirajo dobičke, ima tudi svoj podton v smislu znanih dogajanj na Kosovu in sovraštvu, ki se je izleglo iz tega.

Stanje, kakršno je, torej zahteva poglobljenost v obravnavanju vsakdanjih dogajanj, kajti ublaževanje teh in podobnih pojavov ne rešuje ničesar, kakor smo videli že iz marsikaterih prikrivanj, navsezadnje razmer na Kosovu, kjer da ni nič narobe, kakor so nas obveščali od tamkaj vse do izbruha neredov, ki sploh niso bili naivni.

Ne spada seveda na konec razmišljanja ugotovitev, da se podtalnost najbolj pojavlja tam, kjer je najmanj samoupravne urejenosti vsakdanjega življenja, vendar jo tu omenjamo zato, ker ima neznanje samoupravljanja enake posledice kot sleherno neznanje.

Viktor Širec

globus

BUDIMPEŠTA — Madžarska narodna banka je pred tednom dni devalvirala forint za okoli 8 odstotkov. Pri menjavi na meji se s tem za naše državljane ni nič spremenilo.

QUITO — Ob nedavnem potresu v Ekvadorju je zgubilo življenje najmanj tisoč ljudi. 4000 ljudi še vedno pogrešajo.

MOSKVA — V kratkem bodo sodili vsem tistim, ki so zakrivali jedrsko nesrečo v Černobilu. Sodijo, da je nesrečo zakrivila ekipa ki je vodila jedrsko elektrarno.

MÜNCHEN — Letos bodo objavili Dnevnik Hitlerjevega ministra za propagando Josepha Göbbelsa iz let 1924—41. Inštitut za sodobno zgodovino v Münchnu meni, da od te objave ne smemo pričakovati spektakularnih spoznanj o nacizmu, saj je Göbbels v tem Dnevniku pisal predvsem o sebi.

NEW JERSEY — Podjetje Yugo America, ki ima 250 zaposlenih, bo letos porabilo 27 milijonov dolarjev za reklamiranje jugs. Trenutno prodajo povprečno dnevno 300 teh naših avtomobilov.

MEXICO — Nikaragovska vlada je sprejela izredne ukrepe, potem ko so se v ameriškem tisku pojavile informacije, da skupina ameriških bank preučuje možnost, kako zapleniti nikaragovsko lastnino v tujini, če Nikaragva tudi letos ne bo plačala 3,7 milijarde dolarjev obresti za najeta posojila.

ATENE — Zaradi hude zime vlada v Grčiji izredno stanje. Še vedno je močno oviran promet, mrz pa je naredil veliko škodo živinorejcem in pridelovalcem zelenjave. Število smrtnih se je povzpelo na 35.

BONN — Zahodnonemški Bundestag je ponovno izvolil Helmuta Kohla za kanclerja. Izvoljen je bil le s štirimi glasovi večine.

TEHERAN — V novem iranskem letu, ki se bo začelo 21. marca, bodo za vojne potrebe porabili okoli devet milijard dolarjev, kar je približno 20 odstotkov državnega proračuna.

VARŠAVA — Poljska in ZDA bosta najbrž v kratkem obnovili diplomatske odnose, ki so jih prekinitili leta 1981.

globus

Koroški zmaj je nekoliko drugačen

Medtem ko se Štajerci upirajo namestitvi švedskih drakov (zmajev), vidijo na avstrijskem Koroškem zmaja drugje. Nedavna televizijska oddaja celovškega studia ORF je avstrijski javnosti dokazala, da si koroška mladina (tudi nemško govoreča), ne želi nobenih reform v šolstvu, po katerih bi otroke ločili po jezikovni pripadnosti. Ko je koroški deželni glavar Wagner komentiral razprave okoli reforme manjšinskega šolstva, je med drugim dejal, da utegne tudi Koroška začeti »zmajev vojno« z Dunajem, če tam ne bodo upoštevali njenih predstav o manjšinskem šolstvu. Ob znanem »pohodu« koroških Slovencev in njihovih somišljenikov na Dunaj pred dobrim mesecem je zvezni kancler izjavil, da je treba najti takšno rešitev, ki ne bo nasprotovala željam in interesom slovenske narodnostne skupnosti.

Polresnice in tendenciozne informacije

Član predsedstva zvezne konference SZDL Franc Šetinc je v pogovoru z glavnimi in odgovornimi uredniki vseh jugoslovanskih informativopolitičnih glasil obsodil prakso širjenja polresnic in tendencioznih informacij v zvezi s plakatoma za dan mladosti. Nekateri so poročali, je dejal Šetinc, kot da bi v Sloveniji delovalo le šile, ki to provokacijo zagovarjajo. Ničesar ne gre prikrivati, je poudaril, a pisane mora biti v funkciji frontovske družbene akcije, ki krepi in ne ovira dejavnost socialističnih sil ter vzbuja dvome o njej.

Dve leti Gorbačova

Pretekli teden sta minili dve leti odkar je Mihail Gorbačov v tem času utrdil nekatere nove poglede do nadzora jedrskega orožja, do vojne v Afganistanu, do sovjetsko-kitajskih odnosov in do vzhodnoevropskih zaveznikov.

Zavzemal se je večje odprtost v sovjetskem javnem življenju, za odstranitev nesposobnih funkcionarjev, za gospodarsko reformo, osvobodil je oporečnike in celo napovedal možnost uradne preiskave zločinov Josifa Visarionoviča Stalina.

Kam z avstrijskimi »zmaji«?

Včasih bolj, včasih manj hrupno se Avstrijci že nekaj let pripravajo o potrebi po lovcih prestreznikov, katerih nakup pa je že več kot leto dejstvo. Nekdanja vlada Sinowatz—Steger se je odločila za nakup 24 švedskih prestreznikov tipa saab-draken (zmaj). Gre za kompenzacijske posle med obema državama v vrednosti 3,5 milijarde šilingov. Za ta znesek bo švedska firma Saab-Scania uvozila izdelke različnih avstrijskih podjetij. Aprila letos bodo v Avstrijo prileteli prvi »zmaji«, ki naj bi jih namestili na dveh štajerskih letališčih: Tallehof pri Gradcu in Zeltweg na zahodnem Štajerskem, s čemer pa se v Gradcu ne strinjajo in grozijo z več kot samo demonstracijami.

S ŠOTO NAD RAKA

Upokojeni 86-letni univerzitetni profesor in akademik Stanislaw Tolpa iz Wroclawa je posvetil kar četrt stoletja proučevanju šote. Uspelo mu je izločiti snov, ki pospešuje imunološke procese v živem organizmu. Že od leta 1981 uporabljajo poseben Tolpov preparat pri zdravljenju raka. Ker so se pokazali pri tem določeni uspehi, je sedaj poljski vladni komite za znanost odobril denar za nadaljnje raziskave.

Glas iz Georgetowna

Zunanji ministri koordinacijskega biroja nevrščeni so v Georgetownu objavili poseben poziv s predlogi in zahtevami za rešitev vseh problemov Latinske Amerike in karibskega območja. Podprli so skupino iz Contadore in izrazili solidarnost z Nikaragvo. V posebnem »pozivu iz Georgetowna« so zapisali, da je potrebno pri dolgovih latinskoameriških držav upoštevati specifične interese vsake države. Predvsem v nevrščeni deželah je imel sestanek velik odmev.

Pretres v Volkswagnu

V ZR Nemčiji so odkrili poneverbo, ki bo stala volfsburški koncern skoraj pol milijarde mark. Kaže, da je nekaj visokih funkcionarjev koncerna — najbrž že nekaj let — spretno prenašalo denar firme na svoje bančne račune. Volkswagen je transnacionalno podjetje, ki mu država le stežka pride do živca, zato tudi ne more kontrolirati njegovega poslovanja. Kako je prišlo do poneverbe, to bi sedaj radi odkrili.

V ŽARIŠČU DOGODKOV DOKLER BOMO UVAŽALI MLEKO ...

Še pred nedavnim smo lahko poslušali, brali in sploh bili pepričani, da bo izvoz kmetijstva v letošnjem letu že okoli 2,5 milijarde dolarjev, ob koncu tega srednjeročnega obdobja pa celo štiri milijarde dolarjev. Zdaj tega nihče več ne trdi, ker je popolnoma jasno, da tega ne bomo dosegli.

Pesimist bi celo lahko zapisal, da bomo leta 1990 resda lahko operirali s številko štiri milijarde dolarjev, toda to bo seštevek našega kmetijskega izvoza ne enega leta, temveč celotnega tega srednjeročnega obdobja. To so seveda številke, ki naj bi veljale za vsa država, toda naša republika je pri tem izvozu močno zastopana — obvladuje ga približno petino. In Slovenija je lanskega januarja izvozila za 12 milijonov dolarjev, letošnjega januarja pa le 6,5 milijona dolarjev, podobne razmere pa veljajo tudi za druge predele države. Celoten jugoslovanski izvoz kmetijske branže je bil lani vreden dobro milijardo dolarjev, od tega konvertibilni slabih 650 milijonov dolarjev. V celoti je bil za slabe tri odstotke slabši kot leto poprej.

Sicer pa Jugoslavija več uvaža kot izvažata, lani je uvozila za 1,18 milijarde dolarjev, predlani pa še

za tri odstotke več, kar pomeni, da je stopnja kritja uvoza z izvozom le 87,6. Res pa je, da se je stopnja pokritosti s konvertibilnim območje lani v primerjavi s predlani bistveno izboljšala — lani smo na konvertibilnem trgu kupili za tri odstotke več kot pa smo tja prodali, predlani pa je bila naša nabava kar za 21 odstotkov večja kot pa prodaja.

Slovenija je lani načrtovala, da bodo ozdi agroživlstva iztržili z izvozom slabih 183 milijonov dolarjev, pa so le za dobrih 149 milijonov, kar pomeni, da je bil zaostanek 18-odstoten. Podobno je bilo z uvozom — namesto načrtovanih 200 milijonov smo za uvoz porabili slabih 173 milijonov dolarjev ali 13 odstotkov manj kot je bilo sprva mišljeno. Za pokritje uvoza bi morali lani izvoziti za skoraj 14 odstotkov več, predlani pa je bil iztržek od

izvoza kar za 13,5 odstotka večji kot pa je znašal račun za uvoz.

Analiza gibanja izvoza in uvoza v lanskem letu še ni nared, kljub temu pa se sme že zdaj zapisati, da je izvoz tako krepko izostal tudi zaradi črnobilske katastrofe. Maja in junija je bil zaradi Černobila slovenski izvoz kar za 13 milijonov dolarjev slabši, precej pa se pozna tudi prekinitve pogodb za izvoz mesa in divjačine za julij, avgust in september, ki je prav tako posledica črnobilskega sevanja. Če Černobila ne bi bilo, bi slovenski izvoz bil lani namesto 18 samo kakih osem odstotkov pod načrtovanjem.

Pri pregledovanju seznama blaga, ki ga je naša država lani izvažala oziroma uvažala, so vmes tudi stvari, ki ne obetajo boljših časov. Če je denimo bolj ali manj razumljivo, da smo morali odšteti za čaj, kavo in začimbe dobrih 268 milijonov dolarjev oziroma 52,5 milijona za kakav, pa le stežka najdemo opravičilo za dvanajstkrat večji uvoz olja in masti, kot pa znaša vrednost izvoza teh dveh artiklov (za uvoz smo morali odšteti dobrih 68 milijonov dolarjev), sploh brez opravičila pa ostaja uvoz mleka in mlečnih izdelkov (z izvozom tega blaga smo iztržili 13 milijonov, za uvoz pa hkrati plačali skoraj 33 milijonov dolarjev), težko se je tudi spriznati z uvozom krme za živali, ki je lani zahteval dobrih 85 milijonov dolarjev in podobno. Z izvozom mesa smo resda dobili v našo državo 96 milijonov dolarjev, toda hkrati smo jih za uvoz tega živila odšteli 51,4 milijona. Dokler bomo uvažali mleko, toliko časa si najbrž nimamo kaj dosti obetati od naše živinoreje ...

NE ČAKAJO, DA NAPAD MINE

inovacije

Na vratih kabineta prof. Martina Bognerja na strojni fakulteti v Beogradu je napis, ki bi ga lahko takole poslovenili: ko me prime, da bi delal, počakam, da napad mine. Samo po sebi ni to nič nenavadnega, saj je takih napisov po državi še veliko, žal pa je veliko takih, ki ga jemljejo preveč dobesedno. V ljutomerskem Imgradu se jim zdi zgolj posrečen preblisk, kajti v nasprotju ne bi — v sodelovanju s prof. Bognerjem in drugimi strokovnjaki — razvili toliko »pogruhtavščin«.

Pred kratkim so v delovni organizaciji komisiji medobčinske gospodarske zbornice za presojo inovacijskih dosežkov, ki so zreli za prenos v proizvodnjo, predstavili pet inovacijskih dosežkov. Tem naj bi dala Ljubljanska banka — če naj se razvijajo in množično izdelujejo — po »blagoslovu« komisije posojilno injekcijo. Gre za modularni montažno-demontažni zid, plošče milebond, utrjeno satje, plavajočo ploščad polis in telefonsko govornico. Do nekaterih podrobnosti smo prišli v pogovoru z delavcem najožjega vodstva, FRANCEM MARKOVIČEM in OSKARJEM LIKARJEM.

Satnica kot amortizer za tank
»Modularni montažno-demontažni zid je predelna stena, izdelana tako, da čim bolj združimo tehnične lastnosti in jih speljemo v sistem, ki bo pozneje služil namenu — uporabnosti v zdravstvu. Tu so zaradi razvoja zdravstvenih aparatov zahteve take, da se je treba iz dneva v dan prilagajati, kar smo s tem zi-

sportnih helikopterjev. Tako lahko tank spustijo s padalom, ki ima spodaj amortizer, in ko prileti na zemljo, ne sme biti oz. ni poškodovan.«
Nov element iz ponudbe cestne opreme

Toda Imgradove ambicije so še večje: priti do sredice, ki ji menda ne bi bilo para v Evropi, če ne kar v svetu. Markovič: »Pri-

Plavajoča ploščad je plod osvojene tehnologije, ki jo v Imgradu v Ljutomeru uporabljajo pri deskah in kioskih. (Fotoarhiv Imgrada)

dom tudi dosegli. Zelo uspešno smo ga namestili v kliničnem centru v Beogradu in dobili precej pohval od naših in tujih strokovnjakov s Češke, iz Nemčije, Anglije, Libije in Alžirije. Je pojasnjeval Markovič. Ze v letu 1983 pa je Imgrad podal patentni zahtevek za ploščo milebond. Gre za fasadni element, ki ga je mogoče uporabljati za oblaganje predorov, stropov, izdelavo pohištva, izložbenih prostorov, raznih karoserij. Z njim je obložen največji objekt, olimpijski hotel Holiday Inn v Sarajevu, konkurirali pa so tudi za velik hotel v kongresnem centru nevrščenih v Harareju. »Sarajevski olimpijski hotel je zgrajen iz elementov, ki so bili tako rekoč pilotska proizvodnja in so se doslej zelo dobro obnesli. Na njem stalno nadzorujemo in merimo razne tehnične lastnosti. Mislimo, da bo to v prihodnosti element za oblaganje fasad. Se lastnosti. Mogoče ga je poljubno oblikovati in uporabljati v vseh okoljih, kot zunanji in notranji element.« smo razumeli Markoviča. O utrjenem satju pa je povedal: »Leta 1977 nas je obiskal študent 4. letnika strojne fakultete v Beogradu Martin Bogner, ki je želel delati diplomsko nalogo iz našega proizvodnega programa papirnatga satja, ki bi ga uporabil za sistem hlajenja. Velikodušno smo mu šli na roko, začeli z njim sodelovati, se dogovarjali. Diplomiral je, magistriral in doktoriral in ves čas sodelujemo. V letu 1985 smo že namestili posamezne hladilne stolpe v termoelektrarnah, konkretno v Kolubari, ter v valjarni bakra in aluminija v Sevoju. Ta del bi bil tudi zelo uporaben v vojaški industriji. Gre predvsem za določene polnilne elemente za stene helikopterjev in vojaških letal, vendar imamo določene probleme s kakovostjo papirja. Moral bi biti posebne vrste pergament papir, ki ga v Jugoslaviji še nihče ne izdeluje in ga uvažamo iz Francije. Upamo, da bo v tej zvezi sodelovanje z Ino Nafto Lendava rodilo sadove. Tretji del izdelka iz satja so blažilniki (amortizerji) za padala, ki smo ga razvijali s proizvajalcem padal, tovarno Kluz iz Beograda. Ta element je torej izdelan kot blažilnik za velike tovore, ki padajo iz letal ali tran-

tem gre za neposredno penjenje fenolne pene v papirnatga satje. S tem bi dosegli zelo kakovostne fizične in kemijske lastnosti, česar za zdaj nima še nobena sredica. Dosegli bi, skratka, veliko požarno odpornost, statičnost, veliko kakovostnih mehanskih lastnosti, ki jih ne dosega niti pena iz polivinil kloridov. Vse to je še v razvoju. Upamo, da bomo uspeli skupaj z našimi proizvajalci Chromosom in Ino Nafta Lendava.«

Plavajoč otok — kaj je to, smo vprašali Oskarja Likarja. »Komercialno ime mu je polis in je v bistvu plavajoč valj s premerom treh metrov in površino kakih 12 kvadratnih metrov. Izdelek služi poprestitvi ponudbe na javnih kopalščih, tam, kjer so zahtevnejši gostje ali tam, kjer so plaže manj primerne za kopanje. Izdelek je plod osvojene tehnologije, ki jo uporabljamo pri deskah in kioskih. Gre torej za sendvič sistem poliestere-polioretan-poliestere in smo ga prvič predstavili lani ha sejmu Alpe-Jadran ter z ničto serijo opremili kopalšča v Opatici in pri Pulju.«

Kar zadeva element iz ponudbe cestne opreme, telefonsko celico, ki je že dve leti v proizvodnem programu ljutomerskega Imgrada, je Likar pojasnil: »V cestno opremo, kot naš glavni proizvodni program, sodijo kot osnova kioski, razglasna deska, koši za smeti, postajališča zavetja. Ravno iz oblikovne zasnove slednjega je šel razvoj telefonske govornice, ki v bistvu vsebuje iste elemente in linije kot so pri postajališčih. Je oblikovno toliko dovršena, da nas je ni sram postaviti v katerokoli lepo okolje. Stojijo že v Ljutomeru, Veržeru — tu imamo v nekem smislu ogledni prostor — Murški Soboti, Zagrebu, Sarajevu, Zenici.«

Čeprav so določeni zapleti z avtorji posameznih dosežkov — recimo z znanim arhitektom in industrijskim oblikovalcem Sašo Machtigom iz Ljubljane ali z Zoranom Pavičcem iz Splita — so v Imgradu prepričani, da se da vse zglati. Predvsem pa pravijo, da je ob rojstvu določene ideje ne-lačem padal, tovarno Kluz iz Beograda. Ta element je torej izdelan kot blažilnik za velike tovore, ki padajo iz letal ali tran-

Branko Žunec

Mladi ustvarjamo trenutek, v katerem živimo

Zadnji iz vrste pogovorov z mladinskimi predsedniki posameznih pomurskih občinskih konferenc, ki smo ga v začetku novega mandatnega obdobja pripravili s predstavnikom Lendave, Jožetom Raščanom, je potekal v predstafetnem vzdušju, ko so slovenski javni mediji polni komentarjev o tej priložnosti, ki se bo letos začela v naši republiki. Zato je bolj ali manj logično, da je začetek pogovora nanesel prav na to.

Na štafeto smo se v Lendavi pripravljali v smislu sklepa RK ZSMS, po katerem naj bi palica letos sedem dni mirovala v Bohinju, med tem bi bile manifestacije o problemih mladih.

Tako bomo tudi v Lendavi pripravili javno tribuno, ki bo 21. marca ob devetih, torej na dan odhoda štafete palice s Triglava. Na tribuno bomo povabili člane izvršnega sveta, predstavnike DPO, kadrovske delavce, še posebej pa seveda vse mlade — tako po letih kot po srcu.

Govorili bomo o možnostih mladih lendavske občine v današnjih družbenogospodarskih razmerah, vse to v skladu z resolucijskimi cilji razvoja občine.

Republiška konferenca govori o t. i. »malih« temah, ki naj bi sčasoma prerasčale v velike in bi prispevale k popularizaciji mladinske organizacije. Kakšno je pri tem menjenje lendavske mladine?

Imamo občutek, da se predsedstvo RK ZSMS v tem mandatu preveč ukvarja z nekaterimi obrobni vprašanji, ki ne zadevajo večjega dela mladih v Sloveniji. Sicer je možno, da so te ideje — rekel bi, ideje posameznikov iz republiškega predsedstva ali univerzitetne konference — določen izziv slovenski in jugoslovanski javnosti ter zato izhodišče za uspešnejše delo mladinske organizacije, vendar menimo, da ta čas nikakor ne bi smeli opuščati veliko pomembnejših stvari, kot so problematika gospodarstva, stanovanjske težave, otroško varstvo, štipendiranje, pripravništvo, vzgojno-izobraževalne mreže. Navsezadnje je trenutek, ki ga mladi živimo in ga bomo živeli, naš in zanj se moramo prav mi posebej zavzemati — ne le s stališči, moramo ga tudi soustvarjati.

Problemi, ki si jih naštel, so v bistvu verjetno tudi osrednje naloge lendavske mladine, ki bi jih želeli rešiti v tem mandatnem obdobju?

Da. Ob že navedenem, in to je res najpomembnejše, moramo v naših osnovnih organizacijah poskrbeti za večjo angažiranost mladih. Posebej se mora mladina v ozidju uveljaviti kot enakopravna DPO. Podobno naj bodo osnovne organizacije v krajevnih skupnostih aktivnejše, ne le v smislu družabnosti.

Za uresničitev vseh teh ciljev načrtujete določene akcije — katere so najpomembnejše?

Pred kratkim smo uspešno izvedli seminar za vodstva mladih iz združenega dela, za tiste iz KS pa bomo morali seminar ponoviti. Tačas obiskujemo krajevne skupnosti, saj želimo mlade pripraviti na programsko-volilne konference, pa tudi

doseči, da bi se v prihodnje redneje in z večjo pripravljenostjo udeleževali raznih izobraževalnih oblik v občini, kar je po naše danes nujno. Na zadnji seji smo se tudi dogovorili, da ne bomo pošiljali delovne brigade na nobeno akcijo zunaj občine. Mladi prostovoljni delavci bodo opravili nekatera dela v občini junija in julija.

ja, za kar mislim, da bo med mladinci več zanimanja. Že nekaj let nazaj imamo namreč premalo brigadirjev. Pripravili bomo še izobraževanje sedmošolcev pred sprejetjem v mladinsko organizacijo, izvedli pa smo že občinsko in območno tekmovalno v znanju iz kmetijstva, pri čemer moram pohvaliti organizatorje, mlade iz Dobrovnika. Končno pa so tu še aktualne naloge, ki nam jih bodo narekivale osnovne organizacije, saj je po naše potrebno izhajati prav iz dela mladih v osnovnih organizacijah. Aprila pa bo še programska konferenca, kjer bomo posebej analizirali opravljeno delo in uspešnost posameznikov.

Ste obmejna občina in ena osrednjih nalog je vzdrževanje stikov z obema narodnostnima manjšinama. Na kak način?

Letos predvidevamo sodelovanje z Lentijem, program medsebojnega druženja pa smo naredili že lani. Pri tem ne gre zgolj za občinsko sodelovanje, pač pa za izmenjavo med posameznimi osnovnimi organizacijami z obeh strani meje. Sodelovale bodo tri osnovne organizacije iz združenega dela, podobno pa tudi mladi iz krajevnih skupnosti in srednješolci iz Lendave oziroma podobne ustanove na Madžarskem.

Bojan Peček

DOBRE IZKUŠNJE DELEGATOV KS PARTIZAN

Če delegati resnično »zavijajo rokave« ...

Če bi sodili samo po razpravah v zboru krajevnih skupnosti skupščine občine v Murški Soboti, potem bi med najaktivnejše delegacije vsekakor morali šteti delegacijo v mestni krajevni skupnosti Partizan. Čeprav je za njimi šele enoletno obdobje novega mandata, so že na začetku močno »zavijali rokave« in na splošno zadovoljstvo vzorno opravili svoje delegatske dolžnosti. K temu so gotovo prispevale tudi nove metode dela z delegati, ki so se doslej v praksi povsem uveljavile.

»Nova metoda dela, po kateri vsakokrat določimo enega izmed delegatov za obravnavo posameznega gradiva, ki mu je najbližje in se zanj posebno zanima, se je obnesla tudi zato, ker je sestava naše delegacije izredno dobra in pestra. Tu mislim predvsem na različne poklice, stroko in izobrazbo. Naj povem, da imamo v naši delegaciji delegate od glavnega direktorja do obrtniškega mojstra,« nam je razkril uspešno

DELEGACIJA KS PARTIZAN — Od leve proti desni so Jože Flegar, Angela Novak in Edvard Perhavec. Foto: A. Abraham.

delovanje delegacije za zbor KS njen vodja Edvard Perhavec.

Ze drugo mandatno obdobje je članica delegacije Angela Novak, ki ima veliko izkušenj: »Delo te delegacije je bilo dobro tudi v prejšnjem mandatnem obdobju.

To se je pokazalo že pri udeležbi na sejah, kar pomeni, da so se delegati v naši krajevni skupnosti zavedali svoje dolžnosti. Pomembno je predvsem to, da se mora delegat na vsako sejo delegacije temeljito pripraviti, kar z

dokajšnjo odgovornostjo tudi opravi. Razprave o delegatskih gradivih so zato zelo dobre in nič čudnega ni, če so te razprave celo kakovostnejše kot na nekaterih zasedanjih zborov skupščine občine!«

In kako so zadovoljni z odgovori na delegatska vprašanja? »Ko čutimo potrebo in nam zadeve niso dovolj jasne, postavljamo delegatska vprašanja. Z večino odgovorov smo zadovoljni, čeprav ne vedno povsem. Konkreten primer je bil, ko je šlo za železniški prehod na Vegovi ulici v Murški Soboti. Naša delegacija ni bila zadovoljna z delegatskim odgovorom, zato smo pisno obrazložitev poslali odgovornim dejavnikom,« še pripominj tovarnišica Novakova.

Pridruži se ji Jože Flegar, ki je na zasedanju občinskih skupščinskih zborov nazadnje razpravljaval o preprečevanju škode, ki jo naredi divjad, in problematiki lovstva. »Kot vnet lovec sem to problematiko razširil tudi na varstvo narave in človekovega okolja ter na posege človekove roke v rušenje naravnega ravnovesja. To dokazuje, da naša delegacija ne obravnava samo vprašanj, ki se nas tičejo neposredno, ampak gledamo zadeve s širšega vidika.« O tem govori tudi dobro sodelovanje z organi in organizacijami v KS Partizan v Murški Soboti. Na svoje seje namreč v eno mero vabijo predstavnike le-teh, od katerih terjajo tudi stališča do posameznih občinskih predlogov. Tako so, na primer, sprožili razpravo o proračunu občine na osnovi stališč soboških krajevnih skupnosti, sedaj pa želijo, da jim da krajevna skupnost svoje mnenje o odloku o pokopališkem redu v Murški Soboti. Pogrešajo edinole večjo aktivnost mladih in spodbujanje neposrednega interesa občanov.

»Sicer pa ni nič tako dobro, da ne bi bilo lahko še boljše!« je ob koncu pogovora poudaril Edvard Perhavec. Pri tem je imel v mislih občinske akte, o katerih razpravljajo na sejah delegacije, predvsem pa odloke. »V naši delegaciji smo bili zelo zadovoljni z besedilom resolucije o gospodarskem razvoju občine v tem letu. Vedno pa nismo zadovoljni z razlagami k posameznim odlokom, zato smo dali pobudo, naj se dopolni poslovnik skupščine. Želeli smo, da dobijo delegati k osnutkom odlokov popolnejšo obrazložitev. Da bo to vplivalo na učinkovitejšo delo delegatskega sistema, ni dvoma!«

Milan Jerše

KOMENTAR

Iz ene v drugo skrajnost

V decembru so se prednačile usmeritve intenzivne stanovanjske gradnje, nov zakon o celotnem prihodu in dohodku pa jo bo očitno krepko zavrli; v stanovanjskem gospodarstvu vpliva na povišanje gradbenih cen in znižal možnosti za pridobitev strehe nad glavo ter tako kakovosti življenja ne bo v prid. Delavec brez ustreznih bivalnih razmer gotovo ne bo visoko produktiven in tako osnovni namen ukrepa zveznega izvršnega sveta ne bo dosežen.

Morda je gornja trditev nekoliko preuranjena, gotovo pa bolj jasna kot kup nejasnosti, ki so na primer pri valorizaciji posojil za stanovanjsko gradnjo. Od 2. marca so banke začele vpisovati klavzule o valorizaciji, ker ni konkretnih navodil, pa ne vedo, ali bo upoštevana inflacijska ali kakšna druga stopnja, in tako je odstotek valorizacije neznan. Neznanka in nejasnosti povzročajo, da je število kreditotemelcev upadlo, in to ne le zasebnih, ampak tudi obrtnih in iz združenega dela. Razlog za to je tudi v različnih stališčih o vezavi. Verjetno se bodo valorizirala vsa in ne le bančna sredstva za stanovanjsko gradnjo, vendar način še ni dogovorjen, kot ni dogovorjeno obrestovanje danih predjemov ter oblikovanje fiksnih cen, kar se bo kazalo v višji gradbeni ceni in bo vplivalo na zmanjševanje gradnje.

Kot omejevalni faktor pri njej se pojavlja tudi določilo, da se sredstva iz čistega dohodka lahko izločajo v delovnih organizacijah za stanovanjsko gradnjo šele po zaključnem računu in ne sproti, kar bo povzročilo, da bodo samoupravne stanovanjske skupnosti v drugi polovici leta ostale brez vzajemnih in lastnih sredstev. Iz previdnosti so zato na zadnji seji odbora za planiranje in finance v Murški Soboti sklenili, da samoupravna stanovanjska skupnost razpiše posojila le za družbeno usmerjeno blokovsko gradnjo.

Zastoj pri individualni, ki je bolj priljubljena, bo gotovo velik in v stanovanjski zadruzi Černelavci ter druge hiše več ne bodo mogle rasti kot gobe po dežju. Prošnikov za solidarnostna stanovanja je tudi več kot kadarkoli doslej. Po zadnjem natečaju je na samoupravno stanovanjsko skupnost v Murški Soboti prispelo 164 vlog, po predvidevanjih pa bo na voljo le okoli 40 stanovanj in od tega le polovica novih.

Brigita Bavčar

KIRURGIJA

Delež od solidarnostnih sredstev

Dvom o tem, da bi že letos bolnica v Rakičanu zazvela, vse bolj dobiva trdna tla, vsaj po sedaj veljavnih in sprejetih zveznih ukrepih. Kljub temu na objektu delajo po sprejetem programu dela, ravno tako tudi zbirajo denar v Pomurju.

Za gradnjo kirurgije so v pomurskih občinah po 0,60-odstotni prispevni stopnji iz dohodka lani zbrali čez 339 milijonov dinarjev — v soboški 213, radgonski 79, lendavski 71 in v ljutomerski 54 milijonov dinarjev.

Čeprav brez komentarija, pa vendar že same številke govorejo o — na eni strani moralni na drugi pa resnični — solidarnosti drugih slovenskih občin oziroma zdravstvenih skupnosti. 15 zdravstvenih skupnosti še vedno ni namenilo denarja za gradnjo kirurgije, kot je zapisano v samoupravnem sporazumu, katerega pa niti niso podpisale zdravstvene skupnosti enajstih občin, med njimi vse primorske. K že precej staremu seznamu občin, ki so izpolnile svojo obvezo, lahko sedaj dodamo še Škofjo Loko.

Svetlejši in ugodnejši pa je sklep koordinacijskega odbora za svobodno menjavo dela pri republiški zdravstveni skupnosti, da za gradnjo kirurgije nameni 518 milijonov in 300 tisoč dinarjev iz presežka sredstev, ki so se zbirala za solidarnost med slovenski zdravstvenimi skupnostmi.

Majda Horvat

Kako se izogniti prekinitvam dela

Skladno z usmeritvami in nalogami, opredeljenimi na nedavni letni seji, so člani občinskega sveta Zveze sindikatov v Murski Soboti sprejeli podrobnejši operativni načrt dela za letošnje leto. Občinski svet ZSS in njegovi organi bodo ta program sproti dopolnjevali z aktivnostmi, ki jih bodo narokovale tekoče družbeno-gospodarske razmere.

Osrednja pozornost bo veljala stalnemu spremljanju razmer in rezultatov gospodarskega razvoja v organizacijah združenega dela in skupnosti s poudarkom na spremljanju ciljev sindikata. Nič manjšega pomena ne bo uresničevanje sanacijskih programov, samoupravne organiziranosti združenega dela, dograjevanje sprememb in dopolnitev ustave in zakona o združenem delu. Soboški sindikat pa bo analiziral tudi možnosti združevanja sredstev za naložbe, usmeritve družbenega dogovora o dohodku ter razvojno in raziskovalno delo. Posegal bo tudi na druga področja, kot so kadrovska politika, izobraževanje delegatov in sindikalnih aktivistov, oddih delavcev in njihova rekreativna dejavnost. Na seji OS ZSS so dodali še tri področja, in sicer mednarodno sodelovanje, reševanje problematike prevoznih in delovnih pogojev in taktično delovanje sindikalnih aktivistov v počitniškem domu Jelka na Pohorju.

Vztrajni pa je vzbudila precej zanimanja obravnavana naloga sindikata pri reševanju sporov, ki jih ni možno rešiti po redni poti. Kot je dejal predsednik soboških sindikatov, Franc Dervarič, je bilo lani v soboški občini pet prekinitvev dela: v Agroservisu, SGP Pomurju, tozdu Kartonža Pomurskega tiska, Mesni industriji ABC Pomurke in Platani tozdu Lesna predelava. Poglavitni razlog so bili izplačani osebni dohodki.

Potem sledijo prepričala informiranost delavcev in premajhen vpliv na odločanje. Najpomembnejše pa je, da se sporne zadeve urejajo tam, kjer so nastale, in ne kje drugje, kar se je v praksi pokazalo za manj sprejemljivo. O tem je govorila tudi namestnica družbenega pravobranilca samoupravljanja Marija Matjašec, ki je opozorila, da se v večini delovnih organizacij zgolj zadovoljijo z ugotovitvami o neposrednih vzrokih za prekinitvev dela. Dotaknila se je tudi sklica izrednega zbora kot nekakšnega nadomestka za sedanji izsiljeni sestanek.

Član OS ZSS Aleksander Svetec je menil, da je bistvenega pomena, kako delati, da do prekinitvev del sploh ne pride. Naloga sindikata je, da se poveže z vodilnimi delavci v kolektivu, ki morajo biti ob večji angažiranosti družbenopolitičnih organizacij vsakodnevno dobro seznanjeni z dogajanjem v svojem okolju, ne pa šele takrat, ko so že zabredli v težave in so delavci premalo natančno obveščeni o dejanskem stanju.

Andrej Voroh je opozoril na dolžnosti in odgovornosti sindikata, izhajal pa je iz prakse, da delavci navadno potegnejo krajši konec. Če bo drugače, po njegovem mnenju ne bo prihajalo do prekinitvev dela.

Milan Jerše

ZAPOSLENOST V LENDAVSKI OBČINI

Presegli načrt zaposlovanja

V lendavski občini so lani načrtovali 190 novih delovnih mest, ob koncu leta pa so ugotovili, da se je število zaposlenih povečalo za 358. Bodo nove zaposlitve odločilno vplivale na produktivnost?

Ob koncu lanskega leta je bil v družbenem in zasebnem sektorju lendavske občine zaposlen 7901 delavec, kar je v primerjavi z letom prej 358 zaposlitev več. Največ delavcev se je zaposlilo seveda v družbenem sektorju gospodarstva (350), v negospodarstvu je bilo 10 zaposlitev, medtem ko je zasebni sektor zaposloval dva delavca manj kot leto prej. Od gospodarskih panog je dobilo največ delavcev delo v industriji (281), nato v gradbeništvu (48), kmetijstvu (15), v negospodarstvu pa je bilo odprtih 12 delovnih mest v dejavnosti izobraževanja, znanosti in kulture, po drugi strani pa se je število delavcev v družbenopolitičnih organizacijah, sisih, in družbenopolitični skupnosti zmanjšalo za 3. Stanje ob koncu leta oziroma v začetku tega leta je naslednje: 6 728 zaposlenih v gospodarstvu, 953 v negospodarstvu in 220 delavcev, ki so zaposleni pri obrtnikih.

Ko so predzadnji tork na seji lendavskega izvršnega sveta analizirali poročilo o zaposlovanju v

lanskem letu, so ugotavljali, da znaša lanska rast zaposlovanja 4,7 odstotka, kar je skoraj enkrat več, kot so načrtovali. Seveda smo lahko novih zaposlitev samo veseli, saj se je tako število iskalcev dela precej zmanjšalo. Hkrati pa so nekateri podvomili v gospodarsko upravičenost tako množičnega zaposlovanja, češ da je verjetno šlo v določenih primerih tudi za reševanje socialnih problemov. Sicer pa bi se morale nove zaposlitve odraziti v večji skupni produktivnosti oziroma rasti obsega proizvodnje. Ker v tem času še ni na voljo podatkov o gospodarskih uspehih združenega dela, lahko samo upamo, da so nova delovna mesta prispevala k boljšim rezultatom. To upanje je toliko večje, ker so lani organizacije združenega dela zaposlovale pretežno (tri četrtine) strokovno usposobljene kadre od III. do VII. zahtevnostne stopnje. Največ delavcev je združilo delo v obratih Leka (70), nato v tozdih Nafta, Indipju, Gradbeniku, tozdih Varstroja in v Platani. Ugodno je tudi to, da so or-

ganizacije združenega dela zaposlile precej (175) pripravnikov.

Hkrati s pregledom zaposlovanja v lanskem letu so v Lendavi pretresali načrt zaposlovanja v letu 1987. Za letos predvidevajo v gospodarstvu 160 novih delovnih mest, v negospodarstvu 23, število delavcev pri zasebnih obrtnikih pa naj bi se predvidoma povečalo za 25, skupaj torej 208 zaposlitev. Upati je, da bo tudi v tem letu načrt zaposlovanja presežen in tako se utegne število nezaposlenih znova zmanjšati. Tačas išče delo 440 delavcev. Lani v tem času jih je bilo čez 500. Letos ima največje potrebe po delavcih Primatov tozdi Skladiščna oprema (44), nato Varstrojevi tozdi Montaž-Purlen (20), Varis (9), Tovarna varilne opreme (6), potem Indip (11), Gidos (11), Gradbenik (10) itd.

Če se v lendavski občini ne bi zaposlovali delavci z drugih območij, potem bi lahko združeno delo zaposlilo ves letni dotok iskalcev zaposlitve, seveda pod pogojem, da bi izpolnjevali vse zahtevane pogoje oziroma da bi bili pripravljeni delati na vseh ponujenih delovnih mestih.

Š. Sobočan

Turistično društvo Radenci še letos v »turistični pisarni«

Pridobiti krajane

Nesodelovanje krajanov Radenc in okolice je eden največjih problemov ne le Turističnega društva, temveč tudi TVD Partizan Radenci. Čemu potem organizirati razne prireditve, kjer je glavni cilj zblizati sosede, ulice, sever in jug Radenc. Lani je bila namreč slaba udeležba na športnih tekmovanjih, ter na prireditvah, ki jih je organiziralo Turistično društvo. Da ne govorimo o udeležbi na očiščevalnih akcijah, saj si marsikdo predstavlja prav člane društva kot poklicane za to, da počistijo ne le pred svojim, ampak tudi pred sosedovim pragom. Še vedno je namreč tako, da ne ve vsak sam počistiti pred svojo hišo in blokom in mirno opazujejo redke posameznike (to so večkrat starejši ljudje, saj je veliko teh članov Turističnega društva), kako pobirajo smeti, ki so jih odvrgli ti »čisti« ali pa njihovi otroci. Podobno je bilo s snegom.

To je le ena od nalog Turističnega društva — skrb za čisto okolje v letu 1987. Kot najpomembnejšo nalogo so si zadali ureditev turistične pisarne, kjer bi bile na voljo osnovne informacije, napotki in možnost rezervacije zasebnih sob. Najprimernejši prostor bi bila avtobusna postaja, saj leži ob glavni cesti in ima dovolj parkirnih prostorov. Druga večja naloga je izdaja črno-bele razglednice s kratkim besedilom, legendo o nastanku radenskega vrelna mineralne vode. Prav tako naj bi letos odkupili nekaj slik Lojzeta Logarja, uredili turistično infrastrukturo, poti in zelenice, poskrbeli za zaščitna dela na freski Moralija, tako kot lani pa bodo spet pripravili strokovni izlet, razstave spominkov, cvetja in domačih jedi, praznik grozdi in mošta, turistični ples ter sodelovali pri organiziranju drugih prireditev, ki bodo turističnega značaja. Skrbeli bodo tudi za nadaljnje razvijanje turističnega podmladka, saj je v tem šolskem letu začel delovati Turistični krožek. Mogoče bo tem mladim čez nekaj let uspelo to, kar si sedanji člani zaman prizadevajo — združiti turistična društva, izdati skupne prospekte, zemljevide, urediti skupne sprejalne poti, pridobiti krajane, da se bodo udeleževali prireditev in se odzivali na pozive hortikulturne komisije za ureditev hiš in okolice...

Sam program turističnega društva ne bo pritegnil turistov, če ga ne bodo tudi uresničili — ne le

posamezniki, temveč vsi, ki živijo in delajo v nekem turističnem kraju. Ena od pridobitev in novosti v letu 1987 je koledar prireditev v Radencih in v Pomurju. V Radencih bi morali urediti še precej stvari, da bi jih pred turisti ne bi bilo sram, so menili člani Turističnega društva na konferenci, ki je bila v četrtek, 26. februarja. O cestah in telefonijah

Razstava spominkov, ki je bila tokrat v avli hotela Radin namesto v Vikendu v Radencih, je pritegnila veliko pozornost gostov. Kazalo bi razmišljati o možnosti občasne prodaje teh izdelkov domačih strokovnjakov.

se sploh ne morejo pogovarjati, saj ureditev tega ni odvisna le od njih. V sramoto Radencem pa je Radenski potok, obljubljeni pločnik (ki ga ni), »ilegalna gostilna Lisica«... Prav tako bodo morali še letos povečati število zasebnih sob, zaščitni znak pa bo verica Muki. Bernarda Peček

V LENDAVSKI OBČINI

ORGANIZIRANO DO SUROVIN

V razpravah v zvezi z ureditvijo oziroma določitvijo kraja za odlaganje odpadkov v lendavski občini (lokacija še ni določena!) je bilo izrečenih tudi nekaj kritik na račun Dinosa, ki da mu ni mar za odpadne surovine, zato občani te mečejo med odpadke, ki jih je zato menda enkrat več. Zdaj pa le kaže, da se odlagališča odpadkov (urejena in divja) ne bodo tako hitro polnila. Dinos se je namreč zganil in izrazil pripravljenost, da bo pomagal pri organiziranem zbiranju odpadnih surovin. V krajevnih skupnostih naj bi se smprej odločili, kdo bo nosilec akcije zbiranja starega železa, papirja, gum, akumulatorjev, plastičnih predmetov in stekla. Ta naj bi potem tudi dobil denar za prodano blago.

Akcija, ki se je lotevajo v lendavski občini, ni nova, saj zbirajo na podoben način odpadne surovine tudi drugje, na primer v nekaterih vaseh na Goričkem, je pa pomembno, da se je lotijo čim prej, vsekakor pa ob spomladanskem čiščenju stanovanj in gospodarskih objektov (tudi večkrat zanemarjenih dvorišč!). Akcija bi lahko izvedlo katero izmed društev, na primer nogometno, in si tako zagotovilo nekaj denarja za delo. Seveda pa ne bi bilo prav, da bi ostali zgolj pri akciji (enkratnem zbiranju), ampak bi bilo dobro, ko bi v večjih krajevnih središčih (in seveda v občinskem) postavili vsaj zabojnike za steklo. Morda bi te kupile krajevne skupnosti, kajti, če bodo čakali le na Dinos, potem teh posod še dolgo ne bo. Ta organizacija namreč nima denarja, da bi zabojnike postavila naenkrat povsod tam, kjer je treba. So jih pa že namestili v Radgoni in Radencih. S. S.

Uspel referendum v soboški Platani

Poslej enovita delovna organizacija

Sredi minulega tedna se je okrog 200 delavcev soboške Platane na referendumu odločalo o ustanovitvi enovite delovne organizacije. Referendum je uspel, saj se je za enovito organizacijo odločilo 98 odstotkov delavcev tozda Ledava in 70 odstotkov tozda Lesna predelava. S tem je izpolnjen prvi pogoj za pokrivanje precejšnje izgube v soboški Platani, kjer je od začetka letošnjega leta ukrep družbenega varstva. Delovne organizacije iz soboške občine, sestavljena organizacija združenega dela Slovenijales in podružnica Ljubljanske banke v Murski Soboti bodo na ta način omogočile pokritje omenjene izgube, kar bo spodbudilo še druge dejavnosti v soboški Platani. M. Jerše

V Pomurju okrog 70 nadpovprečnih učencev

V Pomurju namerava nadaljevati šolanje po končani osemletki okrog 92 odstotkov učencev ali od 1718 blizu 1570. Za tiste, ki so v minulih razpravah o preobrazbi srednjega usmerjenega izobraževanja omenjali podatek, da okrog 30 odstotkov pomurske mlade generacije ne nadaljuje šolanja, bo nemara to precejšnje presenečenje, ugodno seveda. Vendar tudi v minulih letih ni bilo tako kritično, saj se ni vpisovalo v srednje šole (le) okrog 15 odstotkov učencev. Res pa je, da so se tistim, ki so ostali doma, po enem letu ali pa še prej pridružili učenci, ki v srednjih šolah niso bili uspešni. Ponekod je bil osip tudi okrog 50-odstoten. Zato se bo tudi v novem šolskem letu najbrž tačas ugoden podatek (8 %) kar precej spremenil na slabše. Dokaj enotna (skupna) vzgojno-izobraževalna osnova za vse učence srednjega usmerjenega izobraževanja — ne glede na njihove sposobnosti in predznanje — je prav gotovo eden izmed glavnih vzrokov za visok osip.

Nad vsem tem se seveda kaže zamisliti. Žal pa smo doslej vse preveč »spregledovali« učence, ki so pokazali nadpovprečno znanje, torej mlade talente, bodoče strokovnjake. Kaže, da sedaj vendarle nameravamo nekaj storiti tudi zanje. Najprej jih je treba sploh odkriti, jih nato usmerjati in jim pomagati ter spremljati njihov razvoj, njihovo napredovanje.

In kako se bomo tega lotili v Pomurju? Najprej smo o tem poizvedovali pri organizacijski enoti Zavoda za šolstvo SRS v Murski Soboti, toda kaže, da to ni naloga pedagoških svetovalcev, vsaj ne neposredna, zato se s tem vprašanjem zaenkrat še tudi ne ukvarjajo posebej. Najbrž pa bo potrebno njihovo sodelovanje z drugimi, ki so k temu pristopili s konkretnimi akcijami. V Pomurju se to nanaša še posebej na sodelavce za poklicno usmerjanje pri strokovni službi občinskih skupnosti za zaposlovanje Pomurja.

Učencem, ki smo jih že uspeli nekako odkriti, da so nadarjeni ali nadpovprečno uspešni, sedaj ponujamo štipendije. Mislim pa, da bi stvar morali zastaviti drugače. Menim, da bi morali najprej razviti strokovne postopke in sistem za zgodnje odkrivanje, po možnosti že v osnovni šoli, potem za razvijanje teh potencialov, mogoče tudi s posamičnim pristopom do njih, z motiviranjem, usmerjanjem v ustrezno izobraževanje in šele potem se odločati o štipendiranju tistih nadpovprečnih učencev, ki zaradi materialnih razlogov ne bi mogli nadaljevati šolanja, razvijati svojih umskih sposobnosti.

Sploh pa bi morali te učence kar najbolj povezati z združenim delom, kjer naj bi jim tudi omogočili praktično razvijanje njihovih sposobnosti, tako da bi jih povezali s svojimi delov-

nimi programi, razvojnimi in kadrovskimi načrti. Omogočali bi jim, denimo, da bi si tu učenci izpopolnjevali svoje znanje ob delovnih strojih, orodju in z njihovim materialom. Zelo koristno bi jih bilo povezati tudi s posameznimi strokovnjaki v združenem delu. Skratka, težiti bi morali, da bi se vzpostavila funkcionalna vez med nadarjenimi učenci oziroma bodočimi strokovnjaki in združenim delom. Mislim, da bi na ta način tudi mnogo več sposobnih kadrov ostajalo doma v Pomurju. Če pa se mi tega dela ne bomo lotevali tako, se ga bodo lotili drugi, z boljšimi možnostmi, z drugačnimi pristopi, da bi nam spetljali sposobne kadre.

»Lani, ko smo se v naši družbi prvič lotili tega dela, smo ugotovili, da je v Pomurju okrog 70 učencev osnovnih in srednjih šol, ki dosegajo nadpovprečne splošne intelektualne sposobnosti ali izjemne dosežke na posebnih področjih delovanja (glasba, likovno izražanje, tehniške dejavnosti, igra idr.). Zdjaj pokušamo z njimi delati individualno, učence višjih letnikov srednjih šol in univ. verz pa povezati z združenim delom. V ta namen smo na delovne organizacije v Pomurju naslovili tudi poseben dopis s predlogom, da bi se sestali in dogovorili za oblike in metode dela z izrazito nadarjenimi učenci. Prav bi bilo, če bi se te naloge lotili kar najbolj zavzeto in resno, kajti samo s sposobnimi kadri bomo uspeli preusmeriti naše gospodarstvo in ga hitreje razvijati.« nam je dejal koordinator poklicnega usmerjanja pri strokovni službi občinskih skupnosti za zaposlovanje v Murski Soboti Jože Bratuš. Vsekakor njihova prizadevanja ne bi smela biti osamljena.

Jože Graj

TELEFONIJA V LENDAVSKI OBČINI

Denar za

1000 — številčno centralo

Znano je, da je v lendavski občini glede na število prebivalcev najmanj telefonov. Telefonija je še posebno slabo razvita na območju pošte Ledava, na katero se navezuje 10 krajevnih skupnosti. Največji vzrok za malo priključkov je poštna centrala v Lendavi, ki nima prostih števil. Poštno podjetje v Murski Soboti je nekako zagotovilo denar za dodatno 400-številčno centralo, kar pa je seveda premožljivost. Ker sami ne morejo zagotoviti sredstev za večjo bodo morali denar zbrati bodoči naročniki. Ugotovili so, da bo glede na zanimanje potrebna najmanj 1.000-številčna centrala. Na ptt bodo zbrali 160 milijonov, kolikor stane 400-številčna centrala. Ker pa je bila zaradi velikega zanimanja za telefonijo sprejeta odločitev o 1.000-številčni centrali, ki stane 213 milijonov, bodo razliko morali zbrati naročniki. Gre skupno za 53 milijonov dinarjev razlike, ki so jo razdelili na bodočih 850 novih naročnikov. Posameznik bo tako moral plačati za centralo 63.000 dinarjev. Tako si bo zagotovil številko. Centralo naj bi dobili in montirali najkasneje do konca prihodnjega leta. Medtem pa so v posameznih krajevnih skupnostih že popisali bodoče naročnike: Lendava 75, Gaberje 80, Hotiza 220, Lakoš 112, Gorice 45, Orešje-Dolina 70, Mostje-Banuta 40, Čentiba 15, Petišovci 100 in Dolga vas 90 naročnikov. Denar bo treba zbrati do konca marca. Prispevek za (razširjeno) centralo bodo morali dati tudi občani z območja krajevnih skupnosti Ledava, Dolga vas, Mostje in Gorice, četudi so že plačali po 150 tisočakov. Denar so namreč dali za kabelsko kanalizacijo od pošte Ledava do robov posameznih vasi in ne za centralo. Gre torej za povsem enakopraven (neprivilegiran) položaj oziroma obveznosti vseh občanov na območju lendavske pošte. Tudi naročniki, ki se bodo priključili na telefonski krak, ki bo speljan od pošte proti Lakošu, in tisti, ki se bodo »privzeli« na krak, ki bo tekel od pošte proti Čentibi, bodo namreč morali poleg sredstev za razširitev centrale prispevati še za kabelsko kanalizacijo, za medkrajevne povezave ter seveda za gradnjo lokalnih omrežij. Kabelske kanalizacije za omenjene tri smeri bodo tudi sofinancirane iz sredstev občinskega samoprispevka. Za smer Dolga vas — Mostje so že nakazali 16 milijonov dinarjev! Na območju pošte Ledava se napolne nekaj premika. Čim prej je treba zbrati denar za centralo, da bi jo lahko dobili po dogovorjeni ceni. Občani pa so se že sprijaznili s tem, da »halo« ne bo poceni. »Naj stane, kolikor je pač stroškov, glavno, da eni« pravijo mnogi.

Š. Sobočan

»Gre preprosto za to, da ustvarimo tako organizacijsko strukturo, ki bo sorazmerno preprosta, prilagodljiva in odprta ter manj predpisujoča in kjer se bodo funkcije temeljne organizacije ali bratov ali sektorjev ali služb med seboj tako prepletale, da bo navidez ustvarjena — kot temu sodobno pravijo — organizirana anarhija.« je razmišljal ekonomist Milan Koren iz vodstva soboške Mesne industrije.

Ob njem so se vabilu k sodelovanju na našo nedavno okroglo mizo o statusnih spremembah v pomurskih ozdih v luči ter za spremembe in dopolnitve zakona o združenem delu in ustave odzvali še: **Etelka Korpič-Horvat**, vodja pravne službe v sozdu ABC Pomurka, **Milan Utroša**, predsednik medobčinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije Pomurja, **Ferdo Matvos**, glavni direktor Avtoradgona, in **Stanko Škalič**, direktor Marlesovega tozda Masivno pohištvo v Ljutomeru. Iz uredništva Vestnika je sodeloval in pogovor ob pomoči magnetograma pripravil za objavo **Branko Žunec**.

GIBANJE ZA UKINJANJE TOZDOV

UTROŠA: »V radgonski in ljubljanski občini ni večjih težav po spremembah samoupravne organiziranosti ozdov. Drugače je v Murski Soboti in Lendavi. Posebno težo ima dejstvo, da je velik del našega gospodarstva organizacijsko in samoupravno vezan na višje sisteme organiziranja (DO, sozd) s sedežem zunaj naših občin oz. pokrajine. Ob tem je občina slaba poslovna in samoupravna povezanost pomurskih ozdov. Lahko naštejemo več primerov. Vzemimo le gradbeništvo in kovinsko predelovalno industrijo, kjer si medsebojno konkurirajo in vsi vlečejo ta

Kako do »organizirane anarhije?«

nih svetih v Domžalah in Lendavi si nismo enotni, bili smo povsem nasprotnega mnenja. Poslej do tega ne bi smelo več prihajati.«

UČINKOVITEJŠE »DVORIŠČNE« ORGANIZACIJE

Omenjena je bila ukinitve Marlesove žage v Boračevi. Kako pa je z Marlesovim tozdom v Ljutomeru?

ŠKALIČ: »Iz nekdanjih 14 tozdov smo delovno organizacijo Marles s sedežem v Mariboru preoblikovali v pet temeljnih organizacij: v treh proizvodnih smo zaokrožili tri osnovne programe (masivno pohištvo, ploskovno pohištvo in montažne hiše), v dveh (tozda Marketing in Storitve) pa prodajno-komercialno področje in vzdrževanje. Pri tem je bil udeležen tudi naš tozd, nekdanja temeljna organizacija Tovarna pohištva, ki se je združil z žagama v Boračevi in Ormožu v nov tozd Masivno pohištvo. Preorganizacijo smo izvedli pod okriljem ljubljanskega zavoda za produktivnost dela, bila je dobro pripravljena in je izredno stroga. Slo je za združevanje tozdov v reprodukcijske celote, kar pomeni, da nas žagi iz Boračeve in Ormoža oskrbujejo z žaganim lesom za izdelavo masivnih stolov. Je pa kljub temu kup težav. Krepko si moramo prizadevati za lastno samobitnost, kajti vse preorganizacije običajno prinašajo s sabo predvsem krepitve delo-

Imamo morda v Pomurju kakšno »politično« tovarno?

KOREN: »Politične tovarne ne, verjetno pa smo imeli in še imamo politične tozde. To je pa nekaj drugega; namreč plod kampanje iz časov, ko smo organizirali in ustanovljali temeljne organizacije. Takrat smo delali napake in tudi sedaj jih bomo, če se procesa ne bomo lotili zelo organizirano, ciljno in sistemsko.«

ČE DELAVEC BIJE BITKO ZA PREŽIVETJE

KORPIČ-HORVAT: »Res je, da so ob sprejemu zakona o združenem delu nastajali posamezni ozdi s politično akcijo ali na pamet, ker zakon ni predpisoval elaboratov o družbenogospodarski upravičenosti ustanovitve ozda. Vendar vsega ne moremo metati v en koš. Prihajalo je tudi do spremembe tehnologije, kar je terjalo spremembe samoupravne organiziranosti. Ukinjati tozde ali ne — v vsakem primeru je potrebno temeljita analiza. Sicer pa je ukinjanje tozdov v absolutnem smislu stagnacija v razvijanju samoupravljanja. Delavcu moramo zagotoviti, da sodeluje pri delitvi dohodka, pri novostvarjenih vrednostih. Če tega ni, ga ne bodo brigale spremembe v samoupravni organiziranosti. Pa kako naj se vključuje v samoupravljanje, če bje bitko preživetja!«

UTROŠA: »Postavlja se vprašanje, če lahko delavec v

činskega sindikalnega sveta. Že pred referendumom je terjalo zagotovilo za nadaljnji razvoj tega obrata, kar je bilo tudi obljubljeno z roki. Do danes DO te naloge ni izpolnila.«

KOREN: »S predstavniki v Lendavi smo se o usodi našega obrata nekajkrat pogovarjali zelo konkretno, pošteno in dosledno. Če mislite na razvoj, je res, da nalog še nismo uresničili, kajti pripravljamo ustrezne dokumente, sicer pa je vse zapisano v temeljnih srednjeročnega načrta in bomo skušali to uresničiti. Z referendumom je pa tako: okrog 1450 delavcev Mesne industrije se je v veliki večini odločilo za organizacijske spremembe in upravičeno smemo trditi, da zavestno. Vedeli so, za kaj se odločajo, in na tej osnovi pričakujejo določene rezultate.«

Kakšen pa je praktičen vidik soodvisnosti med pomanjkanjem kapitala za enostavno reprodukcijo in organiziranostjo v Avtoradgoni?

MATVOS: »Tozd, ki ga zdaj vsi napadamo, je v svoji osnovi dobra zamisel in svet je to že davno imel. V Avtoradgoni smo lani združili dve temeljni organizaciji v proizvodnji v en tozd, kajti šlo je za zelo podobno proizvodnjo in skoraj enake tehnološke postopke. Imeli smo dvojne službe, dvojna skladišča, vezavo sredstev. Če smo neučinkovito organizirani, ne poslujemo dovolj rentabilno in ni sredstev za razvoj. Avtoradgona je ena od delovnih organizacij, ki ima strahovito naglo rast obsega proizvodnje. Ob tem se je, podobno kot

SMRADOVOD?

Če bi na javni razpravi (9. marca ob 18. uri) v kulturnem domu v Apačah sodeloval tudi avtor predlaganega načrta gnojno-namakalnega sistema in drugi strokovnjaki, si so sodelovali pri štiriletnih raziskavah, bi morali verjetno pozno v uoč odgovorjati na številna vprašanja občanov Apaške doline. Na najpomembnejše — zakaj pri pripravah načrtov, kakršni so v končni obliki, ni sodelovala tudi prizadeta krajevna skupnost? — bodo morale odgovoriti družbenopolitične organizacije in občinsko vodstvo. Zaenkrat preostane občanom le to, da se pri svojih zahtevah opirajo na Deklaracijo o človekovih pravicah in druge mednarodne določbe.

Pravzaprav načrt oziroma ideja namakalno-gnojne sistema ni nova, saj je Kmetijski kombinat Gornja Radgona v štirih letih naročil številne raziskave in zbral potrebna soglasja. Kako zagotoviti krajanom, da z življenjem svinjske gnojnice na polja ne bo onesnažena podtalnica in da ne bo večjega smrada, kot je že sedaj — to je bila rdeča nit večurne razprave, na kateri je bilo slišati veliko prepričevalnih, pa tudi hudih besed.

REŠITEV EKOLOŠKEGA PROBLEMA FARME V PODGRADU

Nobena farma v Sloveniji še nima obratovalnega dovoljenja, in to iz preprostega razloga (ki kajub vsemu ni tako preprost), ker nimajo rešenega ekološkega problema odpadkov. Po določilih republiškega komiteja za varstvo okolja bi morale vse farme do 15. januarja 1986 pripraviti načrte čistilnih naprav, vendar do sedaj to ni uspelo nobeni. Bo torej farma prašičev Kmetijskega kombinata Gornja Radgona (v pestri dvajsetletni zgodovini je preživela tudi nekaj let pod vodstvom Emone) v Podgradu prva, ki bo »na najbolj naraven, normalen in zdrav način (kot je dejal predstavnik Medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje) rešila problem koristnih, pa tudi strupenih odpadkov?«

Celoten načrt GNS (gnojno-namakalnega sistema) temelji na namakanju 400 hektarjev njivskih površin, ki zaradi pogostega pomanjkanja dežja ob setvi slabše obrodijo. Kmetijski kombinat je tako dobil 19. 9. 1986 lokacijsko in v začetku marca letos gradbeno dovoljenje, dela pa naj bi bila končana še v tem letu. Čeprav je to predvsem namakalni sistem, poteka celotna razprava v smeri rešitve ekološkega problema in koristne uporabe gnojnice. Le na 126 hektarjih naj bi dve leti poskusno gnojili s prašičjo gnojnico, ki vsebuje koristne snovi, kalij, kalcij, fosfor in dušik, in to na največ dva-ali trikrat na leto po 50 kubikov na hektar (drugo po svetu menda zlivajo od 100 do 160 kubikov na hektar). Tako, po zagotovitvi predstavnika Kmetijskega kombinata, ni nobene bojazni, da teh površin ne bi mogli takoj preorati, čeprav bo deževalo. Gnojnica bo mešana z vodo v razmerju 1:3.

Narčtovani GNS bo stal 800 milijonov dinarjev, od tega bo 300 milijonov prispevala območna vodna skupnost, 350 zveza vodnih skupnosti, okrog 17 milijonov pa bo sredstev Kmetijskega kombinata. Direktor KK Gornja Radgona je predstavil delovanje GNS nekako tako: Poudaril je, da je to za farmo edina rešitev, če nočejo še naprej onesnaževati Mure ali prenehati s pitanjem prašičev. V štirih letih so opravili številne raziskave, pri tem sodelovali z univerzitetnim zavodom za zdravstveno varstvo in zaščito, Zavodom za hidrotehniko, s biotehniško fakulteto ter pridobili več kot 10 soglasij raznih institucij in inšpekcij. V farmi v Podgradu se dnevno nabere 155 kubičnih metrov tekočih odpiakov, letno do 70 tisoč. To je ogromna količina ne le koristnih, ampak tudi strupenih snovi, s katerimi naj bi po zagotovitvi KK G. Radgona nadzorovano gnojili 126 hektarjev njiv. Ker je najbolj »agresivna« sveža gnojnica, bo ta nekaj mesecev mirovala v dveh bazenih. Tam se bo 42 kubičnih metrov odpadka umirilo, sedanjega pa bodo preuredili v biološko čistilno napravo. Iz teh zbiralnikov gnojnice bodo speljane cevi proti Plitvici in Apačam. Ker bodo zakopane 1,30 metra pod zemljo, bo smrad zmanjšan za 70 odstotkov.

Načrtovani GNS bo stal 800 milijonov dinarjev, od tega bo 300 milijonov prispevala območna vodna skupnost, 350 zveza vodnih skupnosti, okrog 17 milijonov pa bo sredstev Kmetijskega kombinata.

Direktor KK Gornja Radgona je predstavil delovanje GNS nekako tako: Poudaril je, da je to za farmo edina rešitev, če nočejo še naprej onesnaževati Mure ali prenehati s pitanjem prašičev. V štirih letih so opravili številne raziskave, pri tem sodelovali z univerzitetnim zavodom za zdravstveno varstvo in zaščito, Zavodom za hidrotehniko, s biotehniško fakulteto ter pridobili več kot 10 soglasij raznih institucij in inšpekcij. V farmi v Podgradu se dnevno nabere 155 kubičnih metrov tekočih odpiakov, letno do 70 tisoč. To je ogromna količina ne le koristnih, ampak tudi strupenih snovi, s katerimi naj bi po zagotovitvi KK G. Radgona nadzorovano gnojili 126 hektarjev njiv. Ker je najbolj »agresivna« sveža gnojnica, bo ta nekaj mesecev mirovala v dveh bazenih. Tam se bo 42 kubičnih metrov odpadka umirilo, sedanjega pa bodo preuredili v biološko čistilno napravo. Iz teh zbiralnikov gnojnice bodo speljane cevi proti Plitvici in Apačam. Ker bodo zakopane 1,30 metra pod zemljo, bo smrad zmanjšan za 70 odstotkov.

PONOVNO: SMRAD JE NEPRIJETEN, ŠKODLJIV PA NI

Dejstvo je, da se smradu pri bazenih, in ob gnojenju ne bo dalo vsem odpraviti. Toda: koliko je 100-odstotna zasmrjenost in kako močno bo smrdelo tistih 30 odstotkov smradu? Andrej Karba je na številna vprašanja (med njimi so bili očiti, da so tudi ob gradnji farme zagotavljali, da bo vse v redu) ter da je sedaj v Lutvercih včasih zaradi smrada nevzdržno... odgovoril:

»Uradno potrjen zavod iz Maribora je opravil okrog farme meritve — nikjer v zraku ni nobenih strupenih snovi! Napadamo vse te uboge farme

in živinorejo, nihče pa ne pomisli, kako močno onesnažuje okolje človek.« Občani so opozorili tudi na posledice škropljenja z letalom, ter da so takrat jemali vzorce, s katerimi bi ugotovili škodljivost, šele po dveh mesecih, namesto v 45. dneh. Tako vrsto gnojenja da v svetu že opuščajo, strogo prepovedano pa je imeti odprte kanale z gnojivko. Res je tudi, da so gradili tako velike farme, katerih odpadke so bili sposobni odpeljati na polja, je dejal predsednik izvršnega sveta in prejšnji direktor Kmetijske zadruge Gornja Radgona Janko Slavici: »Mi moramo zaupati v določene poskušne... Tu so vse stvari preštudirane, gre za minimalno porabo. Ta sistem bo za namakanje, ali teče voda ali gnojivka je že zdaj vseeno. To ne bo tja vržen denar, saj bo delovalo tako, kot je načrtovano...«

Glede smradu pa... smrad je neprijeten, škodljiv pa ni. Drugo pa je, če bi bili v tem smradu še drugi škodljivi plini, kakor na primer v Ljubljani in Trbovljah, pa tudi pri nas, ko je nizek zračni pritisk. Smradu se ne bomo rešili, ne bo ga toliko, ampak mnogo manj. Zgrešili ne bomo nič, ker je GNS za namakanje. Najbolj vas prav gotovo moti smrad. Tu je zapisano, da ga bo 70 odstotkov manj. Kako ga bomo merili, boste rekli. Prav gotovo ga bo manj, ker bo gnojivka nekaj mesecev uležana — veste, da sveža bolj smrdi kot postana. Pa ko bo malo topleje in jo bomo začeli voziti, bo tudi marsikje smrdelo.«

IN PITNA VODA?

Krajanje je najbolj skrbela oskrba s pitno vodo. Kaj bo, če bo po gnojenju v vodi nedovoljena količina strupenih snovi? Kje bodo dobili pitno vodo? Zakaj najprej ne poskrbijo za vodovod in čisto vodo? »Vi predaleč razmišljate, ker do tega ne sme priti! Nikoli voda ne bo tako okužena, ker bo že prej prišlo do alarma. Zaradi tega bodo širi vrtnice v smeri gibanja podtalnice, iz katerih bomo jemali vzorce prvi dan po gnojenju, deseti in trideseti dan. Če bo prevelika koncentracija škodljivih snovi, bomo z gnojenjem prenehali, sistem pa uporabljali le za namakanje,« je dejal direktor KK Gornja Radgona.

Gnojivka se res uporablja že trideset let, vendar je vprašanje, v kakšnih količinah. Čeprav je mogoče ta načrt GNS tehnološko pravilen, pa je spet vse odvisno od človeškega dejavnika. Zato je zbrane občane upravičeno zanimalo, kdo bo odgovoren za posledice nepravilnosti: »Za delovanje celotnega sistema odgovarja načrtovalec in institucije, ki so sodelovale, ter mi, izvajalec.«

KAJ PA KRAJEVNA SKUPNOST?

Nekaj razpravljalcev se je spraševalo, zakaj so bili ta dan sploh poklicani na razpravo, ko pa je že vse odločeno, in kako, da so se vse zadeve urejale brez krajevne skupnosti. Tajnik Janko Kuzma je dejal: »Te zadeve se urejajo od 1984. Ko smo neuradno dobili načrt in uradno zapisnik s predložitve razprave, smo to obravnavali na svetu KS in zahtevali, da se KS s tem seznaní. Na razpravi o melioracijah 1984. leta smo že postavljali vprašanja o GNS, ta ista vprašanja se pojavljajo danes. Na današnje javno razpravo bi že morali pripeljati človeka, ki bi nam vse to strokovno razložil. Vsi organi KS in zbori občanov smo o tem razpravljali in zahtevali, da se o tem načrtu razpravlja v prizadetih okoljih — Lutvercih in Plitvici. Do tega ni prišlo. Tudi na predlog družbenega načrta občine smo dali pripombo, ki ni bila sprejeta. Ko se kaj zgodi, ni pravega krivca, krajevna skupnost pa je nemočna...«

Na lokacijskih razpravah je poudarjena pripomba republiškega sanitarnega inšpektorja v zvezi z oskrbo naselij z vodo: predvideti in določiti konkretne ukrepe za vodovod Radgona, Radenci, Apače ter za zasebne vodnjake v Degovcih, Apačah in Lutvercih za primer, če bo vpliv škodljivih snovi večji, kot je obstoječe stanje. V oklepaju je dodal, da se analiza vode in ukrepi ne smejo omejitve le na spremljanje sprememb kakovosti vode. Te vrtnice, ki so predvidene ob namakalnih površinah, so le za namakanje. Če bo škodljivih snovi preveč, bo gnojenje ustavljeno. Kljub temu bodo škodljive snovi, ki so se pojavile v mojem studencu, še vedno tam. Kaj sedaj?«

Do tega ne sme priti in ne bo prišlo! Je to zadostno zagotovilo? Bernarda Peček

Stanko Škalič Milan Utroša Etelka Korpič-Horvat Ferdo Matvos Milan Koren

kratko. Tačas v Pomurju ni pomembnejših gibanj za ukinjanje tozdov. Primer zase je gotovo DO Mesna industrija v sestavi sozda ABC Pomurka, kjer so nekaj takega izvedli lani. V Lendavi se je prejšnji Elmin tozd Elektromaterial pridružil k zagrebški DO Elektrokontakt. Vzrok: programska usmerjenost. Tokov tozd v Žižkih je postal obrat. Nekaj pobud za statusne spremembe se je porodilo v DO Ina-Nafta. V radgonski občini sta se v DO Avtoradgona združila dva proizvodna tozda, lani pa so tudi ukinili Marlesovo žago v Boračevi. V Ljutomeru se že dalj časa dogovarjajo za povezovanje Marlesa in Lesnine. V soboški DP Platana je izdelan osnutek elaborata o družbenogospodarski upravičenosti združitve njenih temeljnih organizacij, kar naj bi izvedli med ukrepom družbenega varstva v delovni organizaciji. Vemo, da je prišlo v soboškem tozdu Certusa do odločitve o izločitvi iz matične DO v Mariboru in ustanovitve enovite DO. Prav tako so razmišljali o spremembi samoupravne organiziranosti v DO Panonija.«

Ste se v sindikatih dovolj prepričljivo vključevali v te procese? Zgled iz Žižkov tega ravno ne potrjuje.

UTROŠA: »Gre za poseben primer, kajti vse skupaj je šlo mimo nas in lendavske družbenopolitične referendume. Tri ali štiri dni pred referendumom, ki je bil že razpisan, smo zvedeli, da se pripravljajo ukinitve Tokove tozda. Na to so bile v domžalski delovni organizaciji. Tako tih priprav prav s tem namenom, da ne bi delavcem kdo od zunaj na tak ali drugačen način prikazoval vseh razsežnosti in možnih posledic odločitve. Šli smo v tozd in seveda so bili pogovori neprijetni. Tudi v občinskih sindikal-

ne organizacije. Tako so bile recimo težnje, da bi celotno pripravo proizvodnje, ki je še vedno v tozdu, prevzela DO oz. njena delovna skupnost. Srečujemo se z velikimi težavami pri sestavi načrta DO, ki ga v tozdu žal nismo sprejeli in ga, takega kot je zdaj, ne bomo, kajti obveznosti so bistveno narasle. Nisem zagovornik centralizacije, je pa dejstvo, da je učinkovitost večja, če gre za »dvoriščne« organizacije, o čemer pri nas, ki smo od sedeža delovne organizacije oddaljeni kakih 70 kilometrov, ne moremo govoriti. V Mariboru imamo sicer centralni računalnik in v tozdu terminal, vendar ta še ni priložen. Skratka, kup objektivnih ovir, ki ne dopuščajo učinkovitega poslovanja. Stroški pa, ki nas pri vsem tem obremenjujejo, so izredno visoki.«

KOREN: »V Mesni industriji smo pri statusni spremembi izhajali iz ciljne usmeritve ter iskali tako poslovno in samoupravno organizacijsko strukturo, ki bo omogočala izvedbo temeljnih ciljev iz srednjeročnega obdobja ter se hitro in učinkovito prilagajala razmeram v okolju. Izdelali smo študijo in ugotovili, da je najprimernejša enovita DO. Združenim proizvajalcem moramo na osnovi njihovih skupnih interesov omogočiti visoko stopnjo prostosti pri izbiri formalnih organizacijskih oblik. Te naj jim bodo blizu, da jih bodo obvladovali in dejansko upravljali. Po moje so v ta namen ustrezne samoupravne delovne skupine, ki jih ne kaže ustanovljati na vrat na nos, ampak po temeljitem premisleku in ugotovitvi vrednot. V Mesni industriji smo tako študijo izdelali in se po njej že ravnamo, kajti hočemo, da bodo samoupravne delovne skupine učinkovite tako s samoupravnega kot z vidika uresničevanja ciljev poslovne sistema.«

1200-članski enoviti delovni organizaciji res tako odloča kot prej, ko je bil recimo v 200-ali 300-članski temeljni organizaciji.«

To je najbrž izziv Mesni industriji in oblikovanju samoupravnih delovnih skupin, ki so omejene v svojih pristojnostih in samostojnosti.

KOREN: »O tem je napisanih nekaj knjig in vprašanja v tej zvezi se bistrijo. Veliko pravice te skupine že imajo, veliko jih lahko pridobijo z notranjimi samoupravnimi akti. Razpravljale bodo o delovnem času, delovnih razmerah svojem učinku, stroških, osebnih dohodkih, sprejemanju delavcev in o marsičem drugem. Mislim, da je lahko dobro organizirana, premišljena, v prihodnost usmerjena samoupravna dejavnost delovnih skupin vsaj tako kakovostna, kot so bili kakovostni sedanji delavski sveti v tozdih.«

POLEMIKA O SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPINAH

UTROŠA: »Ne morem se v celoti strinjati s te trditvijo, kajti bilo bi iluzorno govoriti o tem, da lahko samoupravne pravice prejšnjega tozda v celoti ali skoraj v celoti prenašamo na samoupravno delovno skupino. Pri sprejemanju delavcev verjetno ne bo šlo, kajti če je enovita delovna organizacija, je jasno, da je organ za to področje v tej DO samo eden in ne more vsaka samoupravna delovna skupina zase odločati o sprejemanju delavcev. Še o Mesni industriji! TA DO je imela v Lendavi svoj tozd, in ker je bila predvidena statusna sprememba v obrat, je o tem vsebinsko razpravljalo tudi predsedstvo lendavskega ob-

drugje, pozabljalo, da bi temu morala slediti sredstva za lastno likvidnost. Skratka ni bilo, zadosti vlaganj v obratna sredstva in to je tisto, kar tepe — z nekaj izjemami — celotno pomursko gospodarstvo. Da namreč ne gospodarji z lastnimi sredstvi. Zmanjšujemo hierarhijo v podjetju in s tem hierarhične stopnje, prenašanje nalog z enega na drugega, ter se v odločitvah približujemo delavcem. Računamo, da bomo z lastnimi napor in ob pomoči ozdov, s katerimi sodelujemo — na primer s Tamom Maribor — postavili dovolj učinkovite gospodarski sistem. Prehod v industrijsko organizirano firmo zahteva ciljno usmeritev ne za jugoslovansko tržišče, ampak za svet. Za to so potrebni kadri, tehnologija in učinkovito ukrepanje. V tej smeri gremo. Zdj imamo tri tozde in delovno skupnost, a proces še ni končan. Ali bomo šli v ustanovitve dveh tozdov ali bomo še bolj razbijali sedanje ploteve in organizirali delovna področja (včasih so bile to enote, obrati in podobno), je stvar prihodnjih odločitev v Avtoradgoni.«

Za okroglo mizo smo se sprijeli še z drugimi vprašanji. Med njimi, kakšen je odmev med delavci na statusne spremembe v ozdih. »So za spremembe, vendar z določenim nezadovoljstvom in nezaupanjem. Niso ravno prepričani, če se bo vse, kar se z novo organizacijo obljublja, tudi uresničilo. Iz tega sledi določen poduk: delavci organizacijo, kjer so zaposleni, sprejemajo za svojo. Navadijo se je. Postane del njih in morali bi poskrbeti, da bo »korenitih« preorganizacij manj in da bo ozd bolj stabilen.« bi lahko sklenili z razmišljanjem Milana Korena in vodstva soboške Mesne industrije.

Foto: Abraham Albert

NOVA ORGANIZACIJA SKLADOV ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA

Pridelave pese ni treba več spodbujati?

Denar, ki ga zbiramo v občinskih in republiškem samoupravnem skladu za intervencije in pospeševanje v kmetijstvu, je precej pripomogel k povečani pridelavi in prireji. Do sredine leta bodo za ta namen obračunavali prispevke od bruto osebnih dohodkov (v Pomurju 0,50 odstotka), po 1. juliju pa iz dohodka. To pomeni, da v listih organizacijah združenega dela, kjer ne bodo poslovali pozitivno, ne bodo združevali sredstev za spodbujanje pridelovanja hrane. V drugi polovici leta bodo še nekatere spremembe: vloga dosedanjega sklada bo prevzela samoupravna interesna skupnost za intervencije in pospeševanje kmetijstva. Prav v tem času je v javnosti samoupravni sporazum o ustanovitvi te skupnosti. Že res, da bomo tako dobili eno interesno skupnost več, vendar obremenitve združenega dela ne bodo večje, prej nasprotno: tam, kjer ne bo dohodka, jim tudi ne bo treba plačati. Ker izgubarjev ne manjka (ne v Pomurju ne v Sloveniji), se kmetijci boje, da bo v prihodnje sredstev realno celo manj. Ali to pomeni, da bodo nekateri programi ogroženi?

Ko so te dni delegati samoupravnega sklada za intervencije in pospeševanje kmetijstva v Lendavi razpravljali o letošnjem programu, so ga pozneje sicer sprejeli, vendar tudi kritičnih besed ni manjkalo. Tako je predstavniki družbenega sektorja kmetijstva menili, da pridelovanja sladkorne pese v zasebnem sektorju ni treba več dodatno spodbujati, saj je postalo gospodarsko zanimivo, kar dokazuje tudi dejstvo, da bodo načrt pridelovanje letos prvič dosegli. Ne glede na to pa so se delegati le odločili, da za semena in nakup kultivarioriev za vse temeljne družne organizacije namenijo skupaj 8 milijonov dinarjev. Prav tako ni bilo dileme, ali dati denar za zatiranje čebelje boleznij varoze, gre za 3 milijone 500 tisoč dinarjev, vendar pod pogojem, da denar dobi veterinarska postaja, ki naj čimprej zatira zajedalca, saj bo tako preprečena ne-

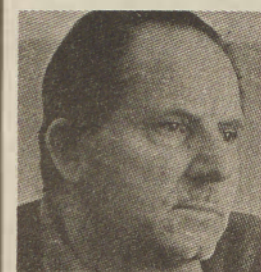
varnost, ki preži ne le na čebelarstvo, ampak tudi sadjarstvo. Povsem drugačno mnenje pa je prevladovalo, ali res mora ta sklad sofinancirati tudi izdelavo zemljiške karte, dajati nagrado komisijam za izvedbo zlozbe zemljišč in druge »nepospeševalne« namene. So pa odobrili sredstva za zdravljenje krav — bolnih za mastitisom, za vzdrževanje plemenskega žrebca, spodbujanje dela aktivov mladih združenikov in kmetijskih krožkov na šolah, pa poskusno pridelavo vrtnin in še nekatere druge dejavnosti, med temi je tudi sofinanciranje uvoza semena plemenskih bikov in za umetno osemenjevanje svinj. Vse to spada v tako imenovani A program. Predvideni izdatki znašajo 32 milijonov 141 tisoč dinarjev. V programu B, za katerega pa združuje sredstva republika (posamezne občine pa tja odvajajo denar), načrtujejo za 80 milijonov

586 tisoč dinarjev odhodkov. Še naprej bodo namreč spodbujali povečanje stalaža osnovne črede, pitanje telet, pridobivanje mleka, vhlavljenje plemenskih svinj in merjascev ter sofinancirali kmetijsko pospeševalno službo pri Kmetijski zadrugi Lendava in Živno-rejsko-veterinarskem zavodu v Murski Soboti. Tu naj še dodamo, da so na skupščini sicer omenili ŽVZ kot organizacijo, ki da je premalo prisotna v lendavski občini, nazadnje pa je bilo le ugotovljeno, da so zato delno krive tudi temeljne zadrugne organizacije, ki strokovnjake premalokrat povabijo, oziroma se ne odzovejo na pobude Živno-rejsko-veterinarskega zavoda. Pameten dogovor, kako organizirati pospeševalno delo, ne bi bil odveč, posebej če upoštevamo realnost: ob utečenih poljščinah in živinoreji bo treba tudi na lendavskem območju še kaj drugega. Š. Sobočan

MALA ANKETA

Več prispevajo, več bodo dobili

V treh letih izvajanja novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je bilo veliko pripomb predvsem na tista določila, ki govorijo o pokojninskem in invalidskem zavarovanju kmetov. Največ razprav in polemik je bilo na račun vštevanja časa, ki je bil prebit v starostnem zavarovanju kmetov, v pokojninsko dobo. Čeprav je okrog tega še veliko polemik, je med kmeti zdaj največ razprav o prispevkih, ki jih bodo morali letos plačati za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. V skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja so namreč objavili podatke o letošnjih prispevkih, ki so bistveno višji od tistih v letu 1986. Največ pomurskih kmetov je zavarovanih v četrtem zavarovalnem razredu, za katerega znaša letni prispevek 258.900 dinarjev, nekaj pa je tudi takih, ki so si izbrali višji zavarovalni razred. Obiskali smo nekaj od teh in jih povprašali za njihovo mnenje o tem zavarovanju.

DRAGO KOROŠA iz Verzeja je, kot nam je uspelo ugotoviti, edini pomurski kmet, ki je zavarovan v najvišjem, to je desetem zavarovalnem razredu. Drago se je že leta 1977 vključil v kooperantsko zavarovanje in tako je z uveljavitvijo novega zakona leta 1984 imel pravico izbirati med zavarovalnimi razredi. Odločil se je za najvišjega, saj novi zakon njegovi ženi ni priznal v pokojninsko dobo časa, ko je bil pokojninsko zavarovan in z ženo sta sklenila, da se zavaruje v desetem razredu in si tako zagotovita nekoliko boljše socialno varnost oz. pokojnino. Leta 1979 si je Drago kupil tudi štiri leta pokojninske dobe, vendar kaže, da se je s temi leti nekaj zapletlo in lani je dokupil še dve. Konec letošnjega aprila bo dopolnil 60 let starosti in se bo upokojil z 20 leti delovne dobe. Priznava pa, da so bili kmetje premalo seznanjeni s podrobnostmi o pogojih zavarovanja. Prispevki za deseti zavarovalni razred so namreč zelo visoki, kaže pa, da pokojnina ne bo takšna, kot je računal.

JELICA JELEN iz Lukavec pri Ljutomeru je sicer zavarovana v četrtem zavarovalnem razredu, vendar sta poleg nje zavarovana še mož in sin, tako da je treba vsako leto kar doberšen kup denarja odšteti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Mož Alojz se je že leta 1984 odločil za osmi zavarovalni razred in v njem je vsa ta leta tudi ostal. Prej je bil namreč avtoprevoznik, zato si je ob uveljavitvi novega zakona lahko izbral tudi višji razred, vendar so prispevki zdaj že tako narasli, da pri Jelenovih razmišljajo, da bodo vsaj enega zavarovanca odjavili. Po vsej verjetnosti bo to Jelica, sin bo še naprej ostal v četrtem zavarovalnem razredu, Alojz pa se bo verjetno odločil za nižji razred. Čeprav pri Jelenovih dobro gospodarijo, je 130 starih milijonov na leto za to zavarovanje le nekoliko preveč, to pa še toliko bolj, ker cene kmetijskih pridelkov rastejo mnogo počasneje kot ti prispevki.

ŠTEFAN FILIP iz Beltincev je eden od tistih pomurskih kmetov, ki so zavarovani v osmem zavarovalnem razredu. Ves čas se je ukvarjal s kmetijstvom, zato se je z uveljavitvijo novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju prvo leto lahko zavaroval le v šestem zavarovalnem razredu. Leta 1985 je prešel v sedmi in lani v osmi zavarovalni razred, v tem pa bo tudi ostal. V četrtem razredu je zavarovana tudi žena in veliko je treba plačevati za zavarovanje. Še sreča, da bo Štefan letos izpolnil pogoje za pokojnino in tako bosta spet nekoliko laže zadihala. Pa saj tudi teh prispevkov ne bi bilo težko plačevati, le da bi bile cene kmetijskih pridelkov nekoliko boljše. Pred leti, ko je krompir še imel ceno in tudi s prodajo ni bilo težav, je še slo, lansko jesen pa je bila cena nizka, pa še prodati ga niso mogli. Prispevki za zavarovanje pa rastejo, in če bo šlo tako naprej, jih bodo kmetje vse teže zmogli.

VERONA ZVER iz Lipe pravi, da so z novim zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju kmetje veliko pridobili. Res je, da so prispevki za to zavarovanje že precej visoki, vendar bo potem temu primerna tudi pokojnina. Če nam je družba ponudila to možnost, jo moramo sprejeti, pravijo pri Zverovih, kjer sta gospodar Ivan in žena Verona zavarovana v osmem zavarovalnem razredu. Ob uveljavitvi zakona nista pomišljala niti za trenutek, da se ne bi zavarovala, saj se je Ivan že prvo leto želel zavarovati v najvišjem razredu, pa mu tega niso dovolili. Do lani sta tako napredovala do osmega razreda in v tem bosta tudi ostala in pričakala pokojnino. Nekaj pokojninske dobe so pri Zverovih že dokupili, nekaj je bodo še letos, saj se zavedajo, da morajo, če želijo imeti zagotovljeno socialno varnost, za to tudi sami prispevati svoj delež.

Ludvik Kovač

Pri Flejgarovih v Radgonskem kotu

MALO TRDO GRE, A GRE

Že ko smo bili pred meseci na obisku na kmetiji Benkovi v Gorici pri avstrijski Radgoni, nas je zamikalo, da se ustavimo tudi pri Flejgarovih, ki se prav tako kot Benkovi ukvarjajo s kmečkim turizmom. Pravzaprav smo se takrat kar dogovorili, da jih obiščemo, a je vedno prišlo kaj vmes, pa smo odlagali in prelagali, a slednjič je opravilo. Prvo, kar smo zvedeli v gostoljubni družbi s Kristino in Gerhardom Flejgarovima je bilo, da je v Gorici kar šest kmečkih gospodarstev, ki so usmerjena v kmečki turizem. Začel je Prassl, nato Vlač, pa Mihalič, Cigler-Benko, Semet in nazadnje še sami. »Sva se kar na hitro odločila in oskusila,« je tekla beseda v slovenščini. Resda je treba večkrat potegniti od zore do mraka, a gre, kajti z gosti, ki prihajajo z Dunaja, iz Salzburga, Spodnje Avstrije, Nemčije in celo Francije, so se doslej odlično spoznavali. Pa propaganda? »V Radgoni je turistična zveza, tam smo registrirani in plačujemo za reklamo. Sicer pa je najboljša propaganda ta, da je gost zadovoljen, da še pride in koga pridobi, da nas obišče,« sta se razgovorila.

ni je vse lično, skrbno urejeno, domače, pristno. Pa ni posredi cenena reklama, ampak resnica o nekem »receptu« za uspešno in učinkovito gospodarjenje v malem, ki si v našem prostoru in razmerah le stežka utira pot. Poudarba je zgolj v okviru tistega, kar pridelajo na kmetiji. Ali kot v prejšnje-premurskem narečju razlaga Kristina: »Gostje veliko dajo na to, kar jim ponudiš. Kruh spečemo doma. Postržemo z domačimi klobasami ali »povojenim« mesom. Bučno olje pridelamo sami. Vse je naše, domače. Vse, kar doma »privriva«: in je za nas, je tudi za goste, ki pridejo v času od maja do septembra. Bučno olje ali belice bi radi s sabo, in radi damo, nerodno je le to, da nimamo toliko, kolikor bi želeli.« In ko je pobaramo, kako je sicer s slovenščino na tem dvojezičnem območju Radgonskega kota, odvrne: »Starejši se že še pogovarjajo v slovenskem jeziku, mlajši nič več. Tako so recimo starši z nami govorili v slovenščini in to je ostalo. Zdaj sicer malo trdo gre, a gre.« B. Žunec

Seveda so bila potrebna dokajšnja vlaganja, da sta mogla primerno urediti kmetijo. »Že ko smo postavljali hišo, smo vzeli kredit in v nadstropju ustrezno pripravili in opremili šest sob s sanitarijami. V tej zvezi so nam šli na roko na radgonskem okraju, kjer so očitno zainteresirani za razvoj kmečkega turizma na tem območju. Davki in prispevki so dokaj visoki, toda zmremo jih,« je bila zgovorna Kristina, ki je sicer rojena v Zetincih, medtem ko njene korenine segajo čez

mejo, k nam. Kaj vse lahko ponudijo gostom? »Najraje se gre do kopat v bližnje radgonske toplice. Ker gre večidel za zakonske pare z otroki, jih večkrat zamika pokrajina na območju Kleka (Kločča), kjer so vinogradi in se radi sprehajajo ter naužijejo svežega zraka, ki ga v mestih niso deležni.« Vam morda pomagajo pri kmečkih opravilih? »Tu in tam, vendar ne pustimo. Se utegne kaj zgoditi.« Na turistični kmetiji Flejgarovih v Gorici pri avstrijski Radgoni

... JE PAČ PAŠTETA KEKEC!

POMEN KALCIJA V KMETIJSKI PRIDELAVI

Jože Nemeš, dipl. inž. agr.

NAJUGODNEJŠA pH OBMOČJA ZA KULTURNE RASTLINE

Rastline imajo možnost prilaganja na določeno talno okolje. Ugodno pH območje za večino kulturnih rastlin je od pH 6 do 7, vendar rastline rastejo tudi v razponu od pH 4 do 8. Glede na pH ločimo rastline na dve skupini:

1. Manj zahtevne, ki uspevajo na lahkih tleh in prenašajo kislno reakcijo: krompir, rž, oves in ajda.
2. Zahtevne, ki zahtevajo dobro zemljo in ne prenašajo kisle reakcije: pšenica, ječmen, sladkorna pesa, detelja, lucerna, ogrščica, grah, fižol itd.

Danes dajemo manjšo pozornost najugodnejšemu pH območju za posamezne kulture, ker so ugotovili, da je bolj smotno, če upoštevamo optimalno pH območje za posamezne vrste tal.

Poglejmo si nekaj najugodnejših pH območij za kulture, ki se pri nas pridelujejo:

1. Poljščine: ječmen 6,5—8,0, ajda 5,5—7,0, koruza 5,5—7,5, oves 5,0—7,5, rž 5,0—7,0, pšenica 5,5—7,5, sladkorna pesa 6,5—8,0, krompir 6,0—7,5, strniščna repa 6,0—7,5.
2. Metuljnice: fižol 6,0—7,5, inkarnatka 5,5—7,0, bela detelja 5,6—7,0, črna detelja 6,0—7,5, lucerna 6,2—7,8, grah 6,0—7,5, soja 5,5—8,0.
3. Trave: mnogocvetna ljulka 5,0—6,0, pasja trava 5,0—6,5, travniška bilnica 6,5—6,0, travniška latovka 5,5—7,5.
4. Sadno drevje: pečkasto sadje 6,0—8,0, koščičasto sadje 6,0—7,5.
5. Vinska trta: 6,5—7,5.

Oglejmo si reakcijo rastlin na neprimerno pH vrednost tal:

kultura	pH vrednost tal				
	4,7	5,0	5,7	6,8	7,5
pšenica — pridelek v %	68	76	89	100	99
ječmen — pridelek v %	—	23	80	95	100
lucerna — pridelek v %	2	9	42	100	100
soja — pridelek v %	65	79	80	100	93

Iz razpredelnice je razvidno, ob kateri pH vrednosti tal dosega kulture najboljše pridelke.

Vpliv pH vrednosti tal na pridelek koruze:

pH	reakcija tal	pridelek zrnja koruze	
		Q/ha	relativno
pod 5,5	kisla	36,1	100
5,5—6,5	lahko kisl	44,9	124
nad 6,5	nevtralna	55,9	155

Čeprav uspeva koruza na širokem pH območju, so dokazali, da so pridelki na zemlji z nevtralnno reakcijo večji kot na kisljih tleh. Vzrok je seveda tudi splošno pomanjkanje hranil na takih tleh, kot tudi biološko stanje tal. Če se reakcija tal približuje pH 3, se začne korenine razkrajati in ne morejo asimilirati kalcija in fosforja.

VELIKOST DELCEV MATERIALA ZA APNJENJE — APNENEC

Od velikosti delcev materiala je odvisno delovanje v tleh. Material, ki se preseje prek 0,149-milimetrskega sita deluje relativno 100%. Apnenec, ki se preseje le prek sita z luknjicami od 0,59 do 0,71 mm, deluje relativno le 50%. Apnenec s še večjimi delci deluje mnogo počasneje. Hitrost učinka apnenja je torej odvisna predvsem od velikosti delcev in njihove porazdelitve v tleh. Da dosežemo praktične uspehe z gnojenjem z apnencem, morajo biti vsi delci manjši od 2 mm in od tega mora biti 50% delcev manjših od 0,4 mm. Na splošno se v praksi zadovoljujemo z velikostjo delcev od 0,5 do 1 mm. Tudi vloga močno vpliva na delovanje apnenca. Ugotovili so naslednjo odvisnost delovanja apnenca od premera delcev.

velikost delcev v mm	odstotek dostopnega apnenca po 1—3 letih	odstotek sprejemljivega apnenca po 8—11 letih
nad 0,84	20	50
manj od 0,84	60	100
več od 0,25	60	100
manj od 0,25	100	100

Kalcij v dobro porazdeljenem apnencu zamenjuje ione vodika na anorganskih in organskih delcih tal ter znižuje potencialno kisloto.

RABA APNENCA Z OZIROM NA TIP TAL

V nekaterih deželah imajo za spremembo pH vrednosti tal do globine 18 cm naslednje normative rabe v tonah na hektar:

tip tal	tone apnenca na hektar		
	od pH 3,5 na pH 4,5	od pH 4,5 na pH 5,5	od pH 5,5 na pH 6,5
pesek, ilovnat pesek	0,8	1,1	1,3
peščena ilovica	—	1,9	2,8
ilovica	—	2,6	3,7
meljasta ilovica	—	3,4	4,5
glinasta ilovica	—	4,3	5,2

Navedene količine apnenca se nanašajo na tole velikost: ves material mora biti presejan prek 2-milimetrskega sita in vsaj polovica prek 0,15-milimetrskega sita. Pri bolj grobem apnencu so potrebe mnogo večje. Če apnimo z žganim apnom, so potrebe polovico manjše. Če bomo upoštevali zgornje meliorativne količine, damo zemljo ponovno na analizo, da vidimo učinek delovanja.

(se nadaljuje)

TURNIŠČE: cene pujskov

Minuli četrtek, 12. marca, so rejci pripeljali na sejem v Turnišče le deset pujskov, starih od 7 do 10 tednov in težkih okrog 15 kilogramov. Za par so zahtevali od 40.000 do 45.000 dinarjev, prodali pa so vse živali.

Kupci hvalijo kakovost Mlinopekovih izdelkov

Da dober glas seže v deveto vas, zgovorno potrjuje primer soboške pekarnice Mlinopek, ki obratuje v okviru Intesa. Tu so se namreč zadnje čase izkazali po peki resnično dobrega kruha, žemljic in drugega peciva. Pomembno je, da so kupci posledje zadovoljni s kakovostjo teh izdelkov, kar v preteklosti, roko na srce, ni bilo vedno tako. Kot nam je povedal direktor Intesovega tozda Mlinopek v Murski Soboti inženir Karel Pojbič, je k temu pripomogla posodobitev opreme, s čimer se je izboljšal tehnološki postopek priprave in peke. Zdjaj lahko vsako uro spečejo celo 5500 kilogramov peciva, štiri nove rotacijske peči, ki so stale 35 milijonov dinarjev, pa omogočajo ustrežnejšo peko, kar se navezadnje pozna pri samih izdelkih, po katerih je med ljudmi vse večje povpraševanje.

Okusnejši kruh, žemlja in vse vrste peciva odpirajo martljivemu kolektivu soboškega Mlinopeka svetlo prihodnost, čeprav pekarski poklic ni nič kaj lahek. Še posebno, če imamo v mislih nočno delo, ki omogoča, da že zgodaj zjutraj na trgovskih policah zadira svež kruh. S tem je namreč povezano uresničevanje večletnega smelega načrta soboških pekarjev, ki želijo trgovine v Murski Soboti in kratkem kar dvakrat dnevno oskrbovati s pecivom. To naj bi se zgodilo takoj zjutraj, ko se odprejo trgovine, drugič pa sredi dopoldneva. Z izboljšanim tehnološkim postopkom pa naj bi pekli tudi kakovostnejši francoski kruh in prekmurske vrtanke. Boljšo oskrbo s kruhom, žemljami in pecivom načrtujejo tudi v vseh podeželskih trgovinah v soboški občini.

M. Jerše

MIMOGREDE

MRAK NA ULICAH

V lendavski občini menda ni naselja, kjer ne bi imeli ulične razsvetljave, za katero plačuje tok komunalna skupnost. Nedvomno je javna razsvetljava velika pridobitev, saj zlasti delavci, ki gredo na delo v nočno izmenico, radi vidijo, da so ulice razsvetljene. Enako velja za delavce, ki odhajajo na delo zjutraj. Navsezadnje tudi drugi občani ne gredo zgodaj k počitku, kajti zlasti v tem zimskem času stopijo zvečer k sosedu na klepet ali pa pomagajo pri kakšnem prijetnem opravilu, kot sta luščenje bučnega semena ali pa kolone. Ker so krajevne skupnosti ulično razsvetljava uredile s samopriskevkom občanov, je prav, da ta dobro deluje!

Kar zadeva vklapljanje in izklapljanje še nekako gre, huje pa je z lučmi. Povečini so vgradili »živosrebrne« žarnice, ki sicer dajejo močno svetlobo, vendar niso ravno kakovostne in čisto pregorijo. Večkrat jih tudi ni mogoče kupiti. Pa še nekaj je: delavci tozda Elektro, ki smejo edini zamenjati žarnice, niso vselej na voljo. Tudi bi bilo negospodarno, da bi se zapeljali v vas samo zato, da bi zamenjali eno ali dve žarnici. Iz teh vzrokov se zato dogaja naslednje: nemalokrat je na ulicah mrak, čeprav javna razsvetljava je; ljudje se zgražajo nad »odborniki«, češ da so »predpisali« samo visoke samopriskevke, nič pa ne delajo... Večkrat negotovanje ni upravičeno. Treba pa je povedati tudi to: najbrž je ni vasi, kjer ne bi bilo objestnežev, ki s fračami ali zračnimi puškami radi ciljajo v žarnice; so pa tudi občani, ki niso navdušeni, da bi jim poleg hiše gorla žarnica. Kako različni interesi!

Š. S.

Katere ceste bodo uredili letos?

Letošnji program občinske cestne skupnosti v Murski Soboti je precej obsežen. Posebno pozornost bodo namenili rednemu letnemu vzdrževanju kategoriziranih cest, pri čemer se mora izvajalec del, to je Cestno podjetje Maribor Tozd za vzdrževanje in varstvo cest Murska Sobota, organizirati tako, da bo lahko tehnično in kadrovsko pravočasno opravljal vsa vzdrževalna dela. Podobno velja za ureditev prometnih oznak na lokalnih cestah, predvsem za označitev krajev in smerokaze.

V letu 1987 bodo nadaljevali s posodobitvijo regionalne ceste Gančani—Renkovi v dolžini 2,5 kilometra, asfaltiranjem odseka

regionalne ceste Cankova—mejni prehod z Avstrijo (0,8 kilometra), ureditvijo regionalne ceste skozi naselje Moravske Toplice (0,9 kilometra), zemeljskimi deli na odseku regionalne ceste Gornji Petrovci—Šulinci (2,75 kilometra), gradnjo armiranobetonskega mostu na Martjanskem potoku v Martjancih in pripravo celotne dokumentacije za gradnjo mostu čez Ledavo v Pertoči.

Skladno z občinskim referendumskim programom in srednje-ročnim načrtom občinske cestne skupnosti bodo letos uredili tudi vrsto lokalnih cest. Tako predvidevajo asfaltiranje ceste Bakovci—Melinci (6,3 kilometra), po-

sodobitev odseka Fikšinci—Rogašovci (4 kilometre), Kramarovi—mejni prehod z Avstrijo (1,1 kilometra), Salamenci—Pečarovi (3,4 kilometra) in asfaltno prevleko na odseku Bakovci—Mali Bakovci (1,3 kilometra). Če bodo z gramozom zbrali dovolj denarja, naj bi posodobili tudi lokalno cesto Gančani—Bogojina. Poleg tega načrtujejo gradnjo mostu čez Ledavo v Gančanih in Krogu. Krajevne skupnosti mesta Murska Sobota in občinska komunalna skupnost pa bodo že letos začeli z ureditvijo križišča Gregorčičeve, Cankarjeve in bodoče Bakovske ulice. Križišče bo semaforizirano.

Milan Jerše

ZANIMALO VAS BO

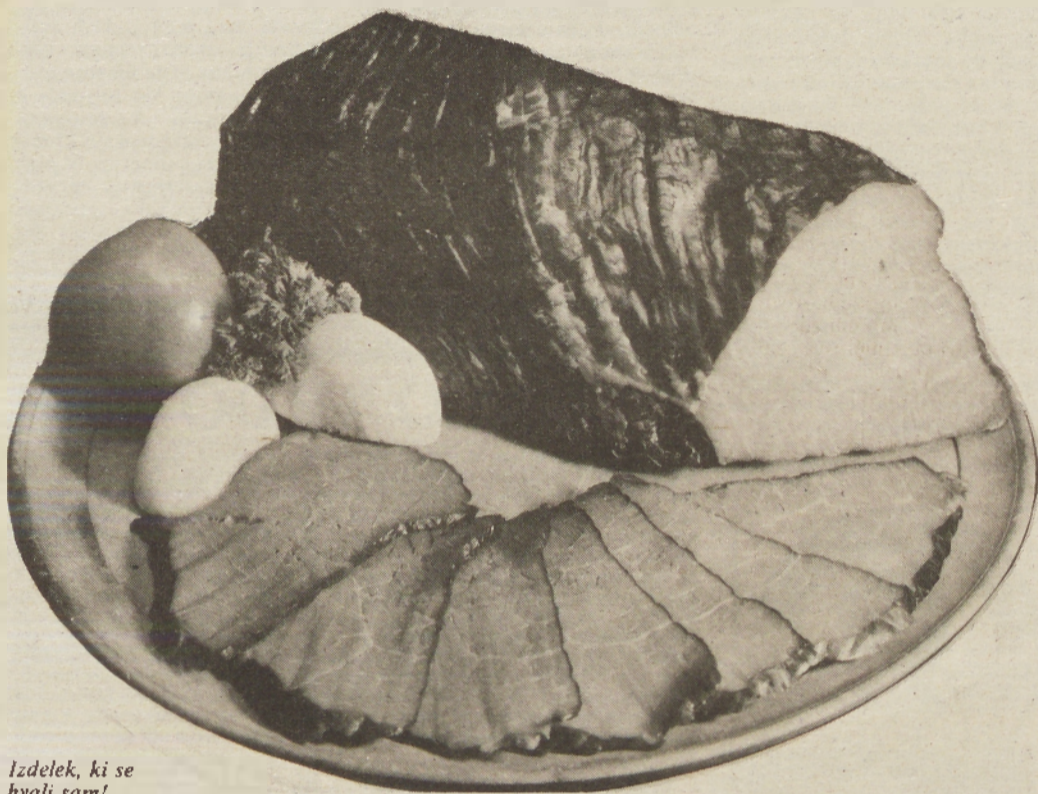
KAJ S HRVAŠKIM VINOM?

Lanska vinska letina je bila zelo bogata, zato je marsikateri vinogradnik v skrbeh, ali bo lahko povovčil pridelek (vino). Teh skrbi pa seveda nimajo tisti, ki so prodali grozdje. Še večja negotovost pa je pri vinogradnikih, ki imajo gorice v sosednjem Medžimurju, torej na Hrvaškem, kjer gostinski lokali ne prodajajo neustekleničenega vina (vsaj uradno ne). Ali je mogoče hrvaško neustekleničeno vino prodajati pri nas? To vprašanje je postavila na zasedanju skupščine občine Lendava delegacija krajevnih skupnosti Bistrica in dobila odgovor, ki je zanimiv prav gotovo še za druge pridelovalce. Tako se glasi:

»Za vina, proizvedena v SR Hrvaški, veljajo zakon o vinu te republike in predpisi, izdani na njegovi podlagi. To pomeni, da morajo biti vina v prometu tudi opremljena z listinami, ki jih določajo veljavni predpisi o vinu v SR Hrvaški. Če je vino, ki izvira iz območja SR Hrvaške, tako opremljeno, so take listine veljavne tudi na območju SR Slovenije. Ne more pa si proizvajalec, ki je vino proizvedel v SR Hrvaški, pridobiti listino o svojem vinu po predpisih o vinu v SR Sloveniji. Samo analiza vina ne zadošča ne predpisom o vinu Hrvaške ne Slovenije. Proizvajalci vina na Hrvaškem morajo namreč imeti poleg tega še posebno dovoljenje oziroma odločbo, ki jo izda Republiški komite za kmetijstvo in gozdarstvo SR Hrvaške v Zagrebu.«

Za vino, pridelano na Hrvaškem, so torej potrebni hrvaški dokumenti, šele tedaj ga je možno prodati kot neustekleničeno namizno vino z geografskim poreklom tudi na slovenskem območju.

-31

Izdelek, ki se hvali sam!

PREKAJENO GOVEJE MESO

V skladu z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81) ter samoupravnim sporazumom o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota za obdobje 1986—1990, letnega plana in pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti v občini Murska Sobota

RAZPISUJE

II. NATEČAJ

za dodelitev kreditov iz sredstev vzajemnosti

I. NAMEN KREDITIRANJA

- za nakup stanovanj, grajenih v okviru družbeno usmerjene stanovanjske gradnje — blokovne v stanovanjskih objektih: Lendavska — jug Lj 2, stanovanjski blok Gornji Petrovci in poslovno-stanovanjski objekt Lendavska sever,
- za delavce, zaposlene pri samostojnih obrtnikih, za kreditiranje gradnje, nakupa, prenove, izolacije ter adaptacije stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni ali zasebni lasti,
- za delovne ljudi, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom in s sredstvi, ki so lastna občanov (samostojni obrtniki) za kreditiranje gradnje, nakupa, prenove, izolacije ter adaptacije stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni ali zasebni lasti

II. NATEČAJNA VSOTA

- za usmerjeno stanovanjsko gradnjo v blokovni gradnji: OZD, DS, etažni lastniki 100.000.000 — din
- za delavce, zaposlene pri samostojnih obrtnikih v občini M. Sobota 25.000.000 — din
- za samostojne obrtnike 4.500.000 — din

III. PRAVICO DO KREDITA IMAJO

— temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki so podpisale samoupravni sporazum o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti in združujejo v skladu z njim sredstva vzajemnosti.

- sprejemajo na ustrezen način obveznosti vsakoletnega zagotavljanja lastne udeležbe, vračila anuitet in izpolnjujejo obveznosti do že odobrenih posojil iz združenih sredstev vzajemnosti;
- bodo delavcem dodeljevali standardna stanovanja,
- niso v preteklem letu prekoračile družbeno dogovorjenih meril za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke;
- da gradijo ali kupujejo stanovanja v okviru programa stanovanjske gradnje samoupravne stanovanjske skupnosti;
- da lahko zaključijo finančni načrt za obseg stanovanj, ki jih bodo pridobile po tem natečaju.

Višina lastne udeležbe organizacije združenega dela ali delovne skupnosti pri gradnji ali nakupu stanovanj ali stanovanjskih hiš se računa od vrednosti letnih in je odvisna od razmerja med povprečnim mesečnim dohodkom na zaposlenega delavca v SR Sloveniji v preteklem letu in izplačanim osebnim dohodkom na zaposlenega delavca v organizaciji združenega dela ali delovni skupnosti v preteklem letu. Lastna udeležba in znesek pripadajočega kredita se izračunajo na podlagi naslednje tabele

Povprečni mesečni OD na zaposlenega v ozdu v primerjavi s povpr. mesečnim OD na zaposlenega v SRS v preteklem letu

do 90 %
od 90 % do 100 %
od 100 % do 115 %
od 115 % do 120 %
nad 120 %

Ozdu mora sodelovati z lastno udeležbo, ki ne more biti manjša od:

25 %
30 %
35 %
40 %
45 %

Ozdu pripada kredit iz sredstev do:

75 %
70 %
65 %
60 %
55 %

V skladu z določili samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota za obdobje 1986—1990 in pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti v občini Murska Sobota imajo ob upoštevanju kriterijev iz tega natečaja prednost pri dodelitvi posojila organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti, ki namenjajo iz sredstev za reševanje stanovanjskih vprašanih svojih delavcev 60 odstotkov teh sredstev za gradnjo oz. nakup stanovanj v družbeni lasti.

- do posojila so upravičene tudi temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki začasno niso sposobne zbrati dovolj sredstev v skladu skupne porabe za načrtovan obseg stanovanjske gradnje, ki vrednostno ni večji od 5 odstotkov celotne mase BOD v tem obdobju, in ki združujejo sredstva za vzajemnost v dogovorjenem roku in obsegu ali pa jim pristojni organ stanovanjske skupnosti začasno, deloma ali v celoti, odloži obveznost plačila obračunskega prispevka za vzajemnost v skladu s pogoji in merili, ki so določeni v samoupravnem sporazumu o temeljih plana stanovanjske skupnosti;
- delavci, ki združujejo delo v temeljni organizaciji združenega dela in delovni skupnosti, ki združuje sredstva vzajemnosti v stanovanjski skupnosti, ali so združevanja začasno oproščeni, in ki zagotavljajo lastno udeležbo z namenskimi varčevanjem za stanovanjsko gradnjo ali pa s kakšnim drugim načinom sodelovanja z banko, na osnovi katerega bodo pridobili stanovanjsko posojilo;
- upokojenci in invalidi, ki za stanovanjsko gradnjo namensko varčujejo pri banki ali pa bodo s kakšnim drugim načinom sodelovanja z banko pridobili stanovanjsko posojilo in zagotovili lastno udeležbo; pravico do posojila uveljavljajo po domicilnem principu;
- delavci, zaposleni pri samostojnih obrtnikih,
- samostojni obrtniki.

VI. NATEČAJNI POGOJI

- Temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti lahko pridobijo posojilo, če izpolnjujejo še naslednje pogoje:
  - da so sprejele samoupravne splošne akte o osnovah in merilih za reševanje stanovanjskih vprašanih delavcev, usklajene z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu in z družbenim dogovorom o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji;
  - predložijo plan, v katerem so plan dohodka, finančni plan in plan financiranja stanovanjske gradnje in prenove;
  - potreba po stanovanjih in program reševanja stanovanjske problematike svojih delavcev;

Odplačilna doba kredita je do 10 let, odvisno od višine odobrenega kredita. Organizacijam, ki trenutno poslujejo z izgubo, se glede na možnosti odplačevanja odobrenega kredita odloži začetek odplačevanja največ za dve leti, s tem da kredit v celoti vrnejo v 10 letih. Obrestna mera se določi ob sklepanju pogodbe v skladu z določili samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota

2 Delavci in drugi upravičenci imajo pravico do kredita za nakup stanovanja v etažni lastini v prej omenjenih objektih:

- da imajo stanovanja ali pa imajo neustrezno oz. neprimerno stanovanje in niso sami ali njihovi družinski člani lastniki vseljivega stanovanja, stanovanjske hiše ali zasebni počitniške hišice, katere površina presega 50 kvadratnih metrov,
  - da imajo sklenjeno soinvestitorsko ali kupno pogodbo, za nakup stanovanja;
  - da namensko varčujejo za stanovanjsko gradnjo v banki ali bodo s kakšnim drugim načinom sodelovanja z banko pridobili stanovanjski kredit in zagotovili lastno udeležbo.
- Za delavce, zaposlene pri obrtnikih, in samostojne obrtnike
- zgrajeno stanovanjsko hišo do III. gradbene faze;
  - da imajo veljavno gradbeno dovoljenje oz. potrdilo o prigravitvi gradnje, če prenavljajo oz. adaptirajo stanovanje oz. stanovanjsko hišo

Neprimernost stanovanja se ugotavlja v skladu s sprejetimi stanovanjskimi standardi. Kredit za nakup stanovanja v razpisanih objektih, gradnjo, prenovo in adaptacijo stanovanjske hiše lahko dobijo tudi delavci, ki imajo ustrežno rešeno stanovanjsko vprašanje, če bodo z gradnjo ali nakupom stanovanja oz. stanovanjske hiše sprostili družbeno stanovanje v dveh letih po dodelitvi stanovanjskega kredita. V tem primeru skleneta stanovanjska skup-

nost in delavec pogodbo, s katero določita medsebojne pravice in obveznosti. Če delavec ne izprazni stanovanja v roku, ki je določen s pogodbo, mora kredit po izteku roka za izpraznitev stanovanja takoj v celoti odplačati.

Vsak delavec lahko dobi ob pogojih, ki jih določajo ta razpis in drugi akti stanovanjske skupnosti, posojilo le za standardno stanovanje

Osnova za določitev višine kredita, ki pripada delavcu po tem razpisu, je razmerje med mesečnim čistim dohodkom na člana družine delavca v preteklem letu in med povprečnim mesečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu

Višina kredita, ki pripada delavcu oz. drugemu upravičencu glede na družinske člane v preteklem letu, znaša

Povprečni mesečni dohodek v primerjavi s povprečnim mesečnim OD v gospodarstvu v SRS v preteklem letu

do 50 %
od 50 % do 75 %
od 75 % do 100 %
od 100 % do 120 %
nad 120 %

delavcu pripada kredit za nakup etažnega stanovanja največ do

40 %
35 %
30 %
25 %
20 %

delavcu pripada kredit od cene standard. stanovanja individualni stanovanja, hiši največ

30 %
25 %
20 %
15 %
10 %

Odobrena višina kredita pa je odvisna od višine razpisanih sredstev in števila upravičencev do kredita. Znesek kredita, ki ga lahko prejme upravičenec, ne more biti nižji od 200.000 — din. Upravičencem, ki so dobili kredit že po predhodnih natečajih, se le-ta revalorizira na današnjo vrednost

- pri nakupu etažnega stanovanja 75 %
- pri gradnji individualne stanovanjske hiše in prenovi oz. adaptaciji stanovanj in stanovanjskih hiš 55 % predračunske oz. končne cene po kupoprodajni pogodbi stanovanja ali stanovanjske hiše ob upoštevanju standardne stanovanjske površine, ki znaša pri stanovanju in stanovanjski hiši največ 90 kvadratnih metrov

Prednost za posojilo po tem natečaju ima delavec, ki:

- ima nižji povprečni mesečni dohodek na člana družine,
  - kupuje standardno stanovanje,
  - bo z nakupom, dograditvijo, prenovo ali adaptacijo stanovanja oz. stanovanjske površine sprostili družbeno stanovanje, ki po stanovanjskih standardih ne ustreza njegovi družini,
  - nima stanovanja oz. ima neustrezne stanovanjske razmere
- Odplačilna doba za kredit za gradnjo stanovanj in etažni lastniki je do 15 let in za kredit za nakup, gradnjo in prenovo stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti do 10 let, odvisno od višine odobrenega kredita in kreditne sposobnosti upravičenca

V. OSTALA DOLOČILA

Obrazce za vloge za sodelovanje na tem natečaju in vse informacije daje LB — Temeljna pomurska banka, poslovna enota M. Sobota v sobi št. 11 — prvo nadstropje

RAZPISNI ROK TRAJA DO VKLJUČNO 3 APRILA 1987.

Glede ugotavljanja kreditne sposobnosti upravičencev do posojila, način porabe in odplačevanja posojila ter drugih pogojev, ki jih ta natečaj ne opredeljuje podrobneje, se smiselno uporabljajo določila Pravilnika o kreditiranju stanovanjske gradnje ter drugih aktov LB — Temeljne pomurske banke v M. Soboti in samoupravnih aktov Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota.

LB — Temeljna pomurska banka, Samoupravna stanovanjska skupnost, Občinski svet Zveze sindikatov M. Sobota, Obrtno združenje M. Sobota si pridržujejo pravico, da preverijo resničnost podatkov prosilcev kredita

Vloge na natečaj zbira:

- vloge tozdrov, DS in njihovih delavcev LB — temeljna pomurska banka, poslovna enota M. Sobota;
- vloge delavcev, zaposlenih pri samostojnih obrtnikih, osnovna organizacija sindikata delavcev samostojnih obrtnikov pri občinskem sindikalnem svetu v M. Soboti;
- vloge samostojnih obrtnikov Obrtno združenje, Titova 5, M. Sobota

O rezultatu bodo udeleženci obveščeni v 60 dneh po končanem natečaju VLOGE, PRISPELE PO RAZPISNEM ROKU, IN NEPOPOLNE VLOGE NE BODO UPOŠTEVANE!

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE M. SOBOTA

Odmeven koncert v Radgoni

Skupen koncert ženskega pevskega zbora Delavsko prosvetnega društva Svoboda Gornja Radgona in Sindikalnega mešanega pevskega zbora Štefan Kovač Murska Sobota v Gornji Radgoni je bil prijeten kulturno doživetje. Z njim so Radgončani počastili 8. marec. Vendar pa je imel še drugačen pomen. To je bilo srečanje pevki in pevcev sosednjih občin. Do podobnih srečanj prihaja v Pomurju poredko in jih je potrebno razširiti, je bilo poudarjeno na koncertu. Mura bi morala namreč še bolj zblíževati prebivalstvo obeh bregov.

Skoda da na skupnem koncertu ni bilo več poslušalcev. Navzoči so sprejeli petje zborov s prijatnim zadovoljstvom. Vse kaže, da bo radgonski pevski zbor kmalu pel v soboški občini. F. Štefanec

Dejavni oder, kakor se je poimenovala gledališka skupina kulturnometniškega društva Štefan Kovač iz Murske Sobotice, nočjo na grajskem odru, bo uprizorila HI-FI. Dramaturgije, režije, scene in ostalega se je lotil Ladislav Varga, nastopajo pa Romeo Varga, Berta Kološa, Jože Varga, Simona Vinkovič, Stanislav Jančar in Sašo Fluher. »Bistvo gledališča je srečanje. Človek ustvarja samo-prebujanje, je tisti, ki ustvarja stik s samim seboj,« je misel Grotowskega, Vargova pa, da je bistvo vsega eksces.

kulturni koledar

ČETRTEK, 19. MARCA
MURSKA SOBOTA — Ob 19.00 bo v grajski dvorani premiera gledališke mutacije v osmih slikah HI-FI (High Fidelity — Visoka zvestoba) po G. Stefanovskem.
 Ponočitev predstave HI-FI bo v nedeljo, 22. marca, ob 18.00 in v ponedeljek, 23. marca, ob 19.00.

SOBOTA, 21. MARCA
TIŠINA — Dramska skupina kulturnometniškega društva Ludvik Rogan je pripravila premiero gledališke predstave Deček z dvema imenoma. Ta bo v prireditveni dvorani ob 18.30, ponovitev pa v nedeljo, 22. marca, ob 15.00. Režiser predstave je Vlado Kranjec, v vlogi Fritz se bo predstavil Marjan Kovač, Frida bo Marjana Gider, Kurt-Janko Berta Kranjec, Max Mitko Gomboc, Hilda je Daniela Ružič, Nataša Gomboc je Slapnikova Ana, babica Gabika Gider, Lovrenc je Ciril Kuhar. Ivan je Mirko Berke, poštar Martin in natakar obenem je Boris Štesl, nastopajo pa tudi solarji: Milena Flegar, Jelka Ficko, Vanja Mladenovič in Fredi Širovnik.

SREDA, 25. MARCA
RADENCI — V Kongresni dvorani hotela Radin se bo ob 20.00 začelo tradicionalno srečanje plesnih orkestror jugoslovanskih radiotelevizij. Prvi večer bodo nastopili plesni orkestri RTV Sarajevo, Skopje in Zagreb, drugi večer plesni orkestri RTV Beograd, Novi Sad, Pristina in Ljubljana, zadnji — to je tretji — pa je Večer jazza, ko bodo nastopili vsi nastopajoči, prenašala pa ga bo tudi televizija. Tujih gostov na Glasbeni paradiz Radenci 87 ne bo. Pred njenim začetkom v sredo pa bodo v Razstavnem salonu hotela Radin predvidoma odprli razstavo del Antona Repnika. Otvoritve bo ob 19.30.

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled pregledna razstava grafik akademskega slikarja Štefana Galiča iz Lendave, ki se predstavlja z deli iz obdobja 1972—87.

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak razstavlja grafike umetnik Bojan Golija.

LENDAVA — V galeriji Lendava so razstavljeni dela akademske slikarke Vere Trstenjak iz Domžal.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni Dobra knjiga v Murski Soboti so: Taras Kermauner — MED PRIJATELJI IN SOVRAŽNIKI (Pomurska založba), AVSTRISKE PRAVLJICE (Mladinska knjiga) in pesniška zbirka Lajčija Žalica-Zalusa — ODLOMKI IZ ŽIVLJENJA.

Panonski človek — FERI ZOTTER

»Rojen je bil 19. septembra 1923 v Neumarktu na Rabi. To je tam, kjer se stikajo dežele stare rimske Panonije ali današnje Avstrije, Madžarske in Jugoslavije. Kot človek in kot umetnik je Feri Zotter od vseh dobil kaj — muzikalnost od Madžarov, vdanost barvi od Slovencev ter pogum, pridnost in živlost od rodu, ki živi v naseljih južne Gradišanske. Dobil je voljo za življenje in preživetje, kakor je upodobljena v zmagoviti bitki s Turki pred tristo leti pri Modincih ob Rabi. Ta dediščina in tamkajšnje okolje sta ga oblikovala v umetnika, se vtisnila v njegovo umetnost, ki je kljub bogati izpovednosti, močni osebnosti in pogumu ustvarjalca največkrat označevana z besedo poskus...«

Ko prebiram besede likovnega kritika Franza Probstja in ko listam katalog, že ne vem kolikšni, ki je izšel ob njegovi šestdesetletnici, se ne morem znebiti občutka krivde. Takrat, poleti 1983, ob njegovi obletnici, sva se dogovorila za reportažo o njegovi vasi, o njegovem delu... Prelagala in usklajevala sva datume in zaradi mojih časovnih stisk preloži vso stvar — na naslednje leto in še na naslednje... Reportaža je še vedno nekje v glavi, Feri pa je odšel.

Feri Zotter (1923—1987)

Neumarkt je takoj za našimi goričkimi vasi, tam nekje za Doličem, zato je bil Feri Zotter naš prvi sosed. Imel je naslov magistra, bil je profesor, vodil je galerijo v Zeleznu in čutil je kot človek. S silovitostjo umetnikove duše se je ogrel za idejo ustvarjalnega sodelovanja dežel, kot pravi Probst, rimske Panonije. V likovni Panoniji, ki je zrastle iz razstave Panonska pokrajina — panonski človek, je bil nepogrešljiv organizator in razstavljalec. Od tistih začetkov je prav letos dvajset let. Troedini mednarodni organizacijski odbor Panonije bo zelo določno čutil manjkajočo pogumno, strpno in razumno osebnost in še bolj bo nehanje nekega življenja odmevalo v gradiščanskih in dunajskih galerijah in solah... Saj res, šola! Tisto v Ferijevi rojstni vasi je pobrala neka preureditev šolske mreže na južnem Gradišanskem. Ferjeva duša je takrat jokala in še bolj, ko je dojemal neminljivost napredka, ki je vsako leto spočel — prazno domačijo. Ni mogel gledati propadanja hiš, katerih lastniki so preminili. Bal se je, da bodo z ljudmi odšli tudi dragoceni primerki ljudskega stavbarstva, zato je z energijo umetnika in trmo kmeta dosegel, da so v Neumarktu hise brez prebivalcev odkupovali, jih spreminjali v krajevne muzeje, ateljeje in bivališča (začasna) za slikarje, kiparje, glasbenike... Obnovljen in zaščiten nekdanji skedenj je lahko tudi koncertna »dvorana«, stara šola galerija. In tako se izumirajoča vas čez polletje spremeni v nekakšno središče kulturne ustvarjalnosti. Središče središča pa je bil Feri Zotter, neutrudni organizator in umetniški ustvarjalec.

Panonska pokrajina — panonski človek, to sta dejstva, ki premagujeta zgodovino, Feri je premagal mnogo meja, ki se vrinjajo med ljudi. Jože Šabjan

Podobice iz zemlje

Najno je bistveno pojasnilo k zapisi v moji knjigi **PODOBICE IZ ZEMLJE**, objavljenem v 1. številki Vestnika z dne 8. januarja. Ta zapis namreč ni in ne more biti samorecenzija, kakor je zapisano v naslovu, ker je izvleček založniških ocen in presoj, ki ga je pripravilo uredništvo založbe za knjižni zavihek. Avtorstvo torej ne orišada ne založbi, ne meni, temveč ocenjevalcem »recenzantom« Tarasu Kermaunerju, Denisu Ponižu, Frančku Rudolfu, Francetu Forstneriču in Viliju Vuku, ki so prebrali rokopis Podobice iz zemlje in napisali o pesmih mnenja.

Kulturnemu uredniku Vestnika se je hote ali nehoče zapisalo z besedo **SAMORECENZIJA**. Ob smiselnem razmisleku pruvzpravni ni povsem jasno, kaj pomeni zložena beseda »samo-recenzija«. Jasno pa je, da je v danem primeru zložena iz slovenske besede samo in tujke recenzija, kar je neužitno.

Recenzija prevedeno pomeni presnja znanstvenega ali umetniškega dela. V primeru moje nove knjige **PODOBICE IZ ZEMLJE** to pomeni, naj bi napisal avtor za založbo, ki bo natančno njegovo delo, sam svojo presajo, torej oceno svojega znanstvenega ali umetniškega dela, kar seveda ni mogoče.

Drugo je pač vprašanje, kaj je za kulturnega urednika recenzija in kaj samorecenzija? Mogoče je to kaj silno novega. MIROSLAV SLANA-MIROS

Na zahtevo avtorja pesniške zbirke *Podobice iz zemlje* in po sklepu redakcije objavljamo njegovo pojasnilo. Z večjim zadovoljstvom pa bi objavili recenzijo katerega koli od zgoraj navedenih recenzentov, vendar z njegovim podpisom in ne le iz konteksta izrganim zbirkom (le ugodnega ocen posameznih ocenjevalcev), ki nam ga je poslal Miroslav Slana-Miros. Pridal pa še svoj portret za potrditve recenzije, ki to ni. Brigita Bavčar

O branju in svetu bralcev

Pogovor z Vero Gorički

»Če bi začeli pregledovati največje dosežke v zgodovini človeštva, potem bi mednje morali brez kakršnegakoli odbiranja prštevat tudi knjigo in z njo pisano besedo,« so si kot izhodišče za bralno akcijo Življenje s knjigo je bogatejša zapisali v Pokrajinski in študijski knjižnici. Za nosilca akcije pa zadolžili svet bralcev pri Dobri knjigi. Ta je začel delovati pred desetimi leti, v zadnjem pa je pod vodstvom nove predsednice Vere Gorički organiziral nekaj uspešnih literarnih srečanj.

Tako v Rogošvih kot na Cankovi je bila gostja pogovora, ki ste ga vodili, domača pisateljica Karolina Kolmanič, srečanje pa priložnost za začetek bralne akcije v omenjenih dveh krajevnih središčih na Goričkem, kjer sta tudi knjižnici. Kakšni so vaši vtisi?

»Načinov, kako prebujati in širiti zanimanje za kakovostno knjigo v krajevni skupnosti, je veliko. Tudi nosilec te naloge je lahko veliko. Knjižarna v Murski Soboti, kot eden od njih, počne to prek razgovorov z literarnimi ustvarjalci in z nagradami za prebrane knjige.

Ti razgovori so prijatni, zelo zanimivi — saj avtor odkriva sebe in svoje literarno delo običajno drugače, kot ga odkriva bralec. Kakšenkrat pa je to tudi prva informacija o posamezni knjigi, za katero želiš zbuditi interes, in prek nje željo po branju drugih avtorjev in drugih literarnih zvrsti.

Kako so ti razgovori obiskani, je v največji meri odvisno od nosilcev kulturnega življenja v kraju samem. Na Cankovi in v Rogošvih je bil obisk dober, predvsem v slednjih, kjer so ob tej priložnosti pripravili tudi proslavo v počastitev kulturnega praznika z nastopom domačega pevskega zbora. Upam, da so bili obiskovalci zadovoljni, da je bila njihova vedoželjnost potešena. Moje lepe vtise pa nekaj moti: pričakovala sem več kmečkega življenja, predvsem pa tiste mlade, ki so z osnovo šolo končali solanje. To omenjam zato, ker je slovenska raziskava dala podatke, da 82 odstotkov anketiranih kmetov v letu 1984 ni prebralo nobene knjige.

KAKO BO POTEKALA BRALNA AKCIJA IN DO KDAJ?

»Akcija teče vse leto, intenziv-

neje pa v bralni sezoni jesen-zima. Ker smo na Cankovi in v Rogošvih začeli z njo skoraj na koncu bralne sezone, bo konec naslednje koledarko leto okoli kulturnega praznika — 8. februarja. Predvidoma se zadeva konča tako kot se je začela — s predstavitvijo nekega literata; gotovo pa s podelitvijo nagrad, ki so knjižne. Prvo nagrado dobi tisti, ki prebere šest ali več knjig, drugo za štiri ali več prebranih knjig in tretjo za tri prebrane knjige.

Udeleženec bralne akcije je lahko vsak krajan, oziroma vsak delavec, ki se vanjo vključi tako, da se prijavi knjižničarju v svoji knjižnici. Za potek akcije skrbi knjižničar. Izbor literature ni predpisan, bralec pa si izbira po svoji želji oziroma potrebi: leposlovno, poljudnoznanstveno ali strokovno literaturo. To, kaj je prebral, preverja knjižničar pred sklepno prireditvijo.

Nedavno je svet bralcev pri Dobri knjigi organiziral tudi srečanje z literarnima ustvarjalcema — letošnjim Kajuhovim nagradjencem Brankom Šimonom in glavnim urednikom Državne založbe Slovenije, Kajetanom Kovičem. Srečanje z rokajoma je potekalo na Družboslovni in ekonomski šoli, kjer ste zaposleni kot knjižničarka. Verjetno je bil odziv učencev boljši?

»Z obiski učencev na takih srečanjih pri nas na šoli je nekoliko drugače. Stevilo je omejeno zaradi neposrednega stika in precej učencev je odklonjenih.

Prihajajo iz lastnih nagibov, ki pa so lahko zelo različni: od radovednosti, kakšen je na zunaj povabljeni literat, do tega, kako interpretira svojo

pesem ali prozni sestavek, kakšna je lahko razlika pri razlagi nekega teksta med učiteljem v razredu in snovalcem tega teksta, kaj jim sploh ima povedati, do tega, kakšno napolito dobijo tisti, ki sami poskušajo lirarno snovati, in seveda tudi do tega, da se lahko izmuznejo kakšni uri. Torej, kakšen koli je vzrok, da pridejo, oddajo običajno z vtisi in občutki, ki niso negativni. Tako v odnosu do učne snovi, splošne razgledanosti ali porabe prostega časa. Ko namreč avtor sam predstavi svoje delo, dobijo neko novo vedenje, ki jih še naprej motivira za branje z vprašanjem: ali bom našel v romanu to, o čemer je bil govor, ali bo tudi meni pesem dala tisto sporočilo, ki ga je pesnik zapisal in ga obrazložil. To je isto, kot pri odraslem bralcu, ali pa pri braicu, ki bralnih navad nima. Ne kaže pa dati vneimar tudi dejstva, da so to srednješolci, ki preživljajo čas velikih sanjarjenj. Te pa ne izključujejo literarnih izpovedi. Zelja po literarni izpovedi postane v času takega razgovora pri mladem človeku tako močna, da nastopijo hotenja, s tem pa identifikacija z osebnostjo, ki jo ima pred sabo.

Vse akcije sveta bralcev torej vodijo v smeri pridobivanja novih bralcev in oživljanja zanimanja za knjigo, pa naj si gre za učence ali krajane in delavce v združenem delu.

Vodijo v to, da naj bi čim več ljudi poznalo užitek, umirjenje ali pa vznemirjenje, ki ga daje kakovostna knjiga; da bi nebralec postal bralec, pa čeprav samo z eno ali dvema knjigama na leto; da bi si bralec navade oplenitil s poglobljenim in kritičnim branjem. In da bi nas več (odraslih in mladih) kdaj pa kdaj poseglo tudi po kakšni pesniški zbirki, ker to literarno zvrst odločno premalo predstavljam.

Kakšno pa je vaše mnenje dolgoletne knjižničarke o tem, kdaj naj beremo. Ste za količino ali kakovost?

»Odvisno kdaj. V življenju je obdobje, ko človek zelo dosti bere. V knjižničarstvu temu pravimo hlastajoče obdobje in bralec hlastajoči bralec. Mislim, da naj v njem posameznik bere, kolikor ga je volja. Seveda je lepo, če ima koga, ki mu svetuje in ga vodi. Kasneje, ko ima bralne navade že utrjene, pa naj sam izbira literaturo v prid kakovosti. Bere manj, mu pa ostaja v spominu več globljega kakor v času hlastajočega branja.

Brigita Bavčar

JEZIK NI JE MAČEHA

Dobili smo dopis, da je menda v Prešernovi zdravljici še nekaj sumljivih in jezikovno neustreznih izrazov, zato ga bomo — če nam jih bo uspelo potrditi — v teje rubriki tudi mi kmalu ustrezno obsodili. (mm)

Boljšo delo kulturnega društva

V lendavski občini je le v Ina-Nafti ustanovljeno kulturno društvo z namenom, da vključi delavce v različne oblike kulturnega delovanja. Vse od ustanovitve pa niso dobili prave pomoči pri vodstvu delovne organizacije, zato delo tudi ni bilo boljše. Na nedavnem letnem zboru so kritično ocenili delovanje in spomnili družbenopolitične organizacije v delovni organizaciji na svoj obstoj in obljube, da bodo podprle delovanje društva. Delovanje kulturnega društva v delovni organizaciji ni lahko, težko je pridobiti nove člane. Kljub vsemu pa društvo deluje in bo v prihodnje ustanovilo več sekcij. V letošnjem programu dela so med drugim omenili aktivnost društva ob praznovanju dneva rudarjev, praznovanju delavskega praznika, in dneva republike. Društvo bo pripravilo razstavo ročnih del delavcev in razstavo slikarjev Ina-Nafte. Na letnem zboru so izvolili novo vodstvo in sklenili, da se bodo povezali tudi s kulturnimi društvi v krajevnih skupnostih. Jani D.

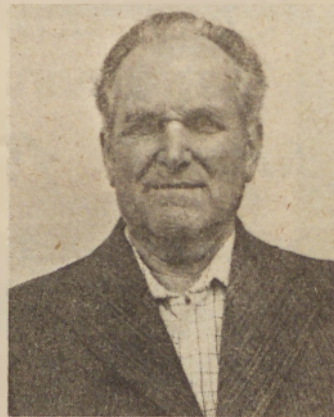
LETOŠNJE RAZSTAVE V GALERIJ LENDAVA

Kulturna skupnost Lendava je pred nedavnim sprejela letošnji program likovnih in drugih razstav v razstavnih prostorih galerije v gradu. Pripravili bodo 10 razstav, prevladovala bodo likovne. Galerijska dejavnost bi bila lahko še pestrejša, če bi imeli več sredstev. Med letošnjimi razstavami velja omeniti razstavo Bojana Golje iz Maribora, retrospektivno razstavo grafik Štefana Galiča, razstavo Emila Szekeres in Nagy Kanitze. Za počastitev dneva republike pa bo tradicionalna likovna razstava del letošnjih udeležencev 15. mednarodne likovne kolonije. Da bi bilo v prihodnje več razstav in razstavna dejavnost pestrejša, bodo kulturni delavci skušali za posamezne razstave dobiti pokrovitelje, ki bi organizirali razstave gmotno podprli. Kulturna skupnost bo letos uredila tudi muzej na prostem pri hotelu Lipa v Lendavi. Jani D.

Kulturni nagrajenci

Franc Kolenko

70-letni Franc Kolenko iz Črenšovca je dobil ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku priznanje Zveze kulturnih organizacij občine Lendava za dolgoletno delo v Kulturnem društvu Tone Plej Črenšovci. Ker uradna obrazložitve premalo pove, naj zapišemo, da so mu priznanje podelili zlasti za vodenje mešanega pevskega zbora, ki šteje 28 pevcev. Ta pevski zbor uspešno vodi 8 let, sicer pa je pevovodja že 40 let. V pevskem zboru, kjer prevladujejo pevci srednjih let (delavci, kmetje, upokojenci), prepevata tudi njegova žena in hčerka. Črenšovski pevski zbor je doslej naštudiral 54 pesmi, zlasti narodnih. Nekaj teh so že predvajali tudi po radiu. Črenšovski pevci nastopajo pod vodstvom Franca Kolenka v glavnem v domači in okoliških vaseh. Pridno vadijo zlasti pozimi, in sicer dvakrat tedensko, poleti pa le pred nastopom. (mm)

Tovarišu Kolenku je priznanje ZKO velika moralna spodbuda, vendar priznava, da bo »dirigent-sko palico« sčasoma le moral prepustiti mlajšemu. Vprašanje pa je, kdo ga bo nadomestil, ko pa ni bilo lahko sestaviti pevskega zbora, s pevovodjo pa bo še težje. Pa kaj bi o tem! Pevci iz Črenšovca, Žižkov in Trnja bodo pod vodstvom svojega pevovodje še dolgo prepevali. S. S.

ALI SO POGLAVITNE STISKE LJUTOMERSKE MLADINE PROSTORSKE TEŽAVE?

Povod za ta prispevek mi je dal članek v Vestniku 26. 2. 1987 z naslovom Rabimo pomoč, ne le kritiziranje avtorja Bojana Pečka iz pogovora s predsednikom OK ZSMS Ljutomer.

Članek sicer dokaj realno prikazuje probleme mladih v občini. O vprašanju, ki ga postavljam kot naslov svojega prispevka, pa bi vendarle razmišljal nekoliko drugače, kot je v omenjenem članku zapisano, sicer ne iz razloga, da bi polemiziral, ampak da bi mlade, predvsem iz Razkrižja, spodbudil k drugačnemu razmišljanju o aktivnosti mladinske organizacije.

Moje globoko prepričanje je, da pridobitev lastnih prostorov za mlade ni tisti problem, da bi lahko rekli, da so poglavitne stiske mladine prostorske težave. Kolikor so mi znane razmere v večini krajevnih skupnosti Ljutomerske občine, so te pripravljene deliti prostore z mladinsko organizacijo, potrebno je le upoštevati čisto navadne zahteve, kot so red in čistoča v teh prostorih.

Vendar je težnja mladih, da imajo resnično svoje prostore, da jih z nikomer ne delijo, da se v njih počutijo svobodno in sproščeno brez nadzorstva starejših, ali bolje rečeno staršev, da si v njih organizirajo aktivnosti po svojem okusu.

To je vse prav in lepo, vendar pa pogledajmo, kako je v tistih okoljih, kjer mladi imajo prostore, da se lahko zabavajo na svoj način, saj smo v omenjenem članku Vestnika prebrali, da večina mladih uporablja prostore krajevnih skupnosti, vaške ali gasilske domove, izjema so le mladinci Razkrižja, ki so si prostore uredili sami in so dejavni. Naj pojasnim, da tudi v krajevni skupnosti Razkrižje mladina nima čisto svojih prostorov, ampak je krajevna skupnost mladinski organizaciji dodelila v uporabo del prostorov doma kulture, nič manj pa mladi niso prikrajšani tudi za druge prostore, ki so v krajevni skupnosti Razkrižje na

voljo vsem za določene družbene aktivnosti. Sicer pa to, kdo je lastnik prostorov, ni bistveno to, na kakšen način in za kakšne namene kdo prostore uporablja.

Mladi na Razkrižju so si tako en del prostorov doma kulture uredili po svojem okusu, v njih organizirali aktivnosti brez nadzorstva starejših, tako, kot se jim zdi najbolj prav.

In kakšne so izkušnje okolja? V Razkrižju vse bolj spoznavamo, da mladi velikokrat zlorabijo ugodnosti, ki jim jih določeno okolje ponudi. V prostorih mladih je kot poglavitna in osnovna dejavnost postala le zabava s plesom, ali kot ji drugače pravimo — disco, in povrh še z neomejenimi količinami alkoholnih pijač. Žal so kritike na račun aktivnosti mladih iz Razkrižja v »njihovih« prostorih so vse glasnejše, zlasti s strani krajanov, staršev in drugih, ki neradi v jutranjih urah poslušajo, kako se mladi pod vplivom alkohola vračajo s svoje zabave, kako razbijajo steklenice, jih razmetavajo po okoliških sadovnjakih in povzročajo nočni nemir.

Družbenopolitična aktivnost mladih v organih krajevnih skupnosti in ostalih DPO pa se je v tem obdobju, ko se mladi zabavajo po svoje, v veliki meri zmanjšala. Pokazali so nezainteresiranost za vse drugo, kar se okrog njih dogaja. Seveda so pa tudi med mladimi izjeme, ki si prizadevajo, da bi čas, prebit v mladinskih prostorih, zapolnili z drugačno vsebino dela.

To je ocena, ki gotovo marsikateremu mlademu ne bo po volji. Toda mladi iz Razkrižja se bodo o njej morali zamisliti, ker dobro vedo, da ni iz trte izvita in da bo resnično veljalo razmišljati tudi o drugih problemih okolja,

v katerem živijo, da bodo pošiljali svoje delegate v skupščino krajevnih skupnosti, se udeleževali sej delegacij, zborov občanov in da morda le ni disco vsak petek in soboto, pa še včasih v nedeljo, tisto, kar mladim daje perspektivo za zadovoljevanje vseh njihovih potreb v okolju, v katerem živijo. Interes mladinske organizacije prav gotovo ni, da bi se zapirala v svoje kroge pred vplivom okolja, žal pa je v okolju, o katerem govorimo, to že nekoliko prisotno.

Naj ta prispevek ne izzveni kot kritiziranje mladih, ampak kot dobronamerno opozorilo, da bi mladi morali v večji meri ceniti tisto, kar jim je družba dala na razpolago. V okolju, kjer deluje mladinska organizacija Razkrižje, ima gotovo na razpolago vse tisto, kar jim okolje lahko nudi. Res pa je, da to okolje, v katerem mladinska organizacija Razkrižje deluje, ne more rešiti vseh strateških problemov mladih, kot so problemi zaposlovanja, štipendiranja ipd. Toda problemi mladih, ki so problemi celotne družbe, se bodo reševali še počasneje, če se bodo mladi zadovoljili le z obrobni aktivnostmi, tam, kjer pa bi se njihov glas moral slišati, pa so žal premalo dejavni.

Stanko Ivanušič

Odkod presenetljivo dobri poslovni rezultati DO Panonija iz Murske Sobote v letu 1986

Vsak dobro obveščen Pomurc ve, s kakšno izgubo je DO PANONIJA, točneje tozđ Kmetijska mehanizacija sklenila poslovno leto 1985.

Že med letom 1986, ko je ta kolektiv kljub težavnim razmeram že med letom začel poslovati bistveno bolje, se je marsikdo, tudi od tistih bolj obveščenih občanov M. Sobote začel spraševati, od kod takšen preobrat. Marsikdo v samem kolektivu Panonije vse do konca obračuna za leto 1986 ni upal verjeti, da bodo poslovni rezultati celotnega kolektiva DO PANONIJA tako uspešni.

Od kod torej takšen preobrat v poslovanju? To želim na kratko pojasniti.

I. V letu 1985 je vodstvo sodna IMP v sodelovanju z vodstvom DO Panonije pripravilo dokaj obširen sanacijski program, ki je opredelil kratkoročne ukrepe za sanacijo taktatnega težkega stanja ter obenem dolgoročne ukrepe, ki naj trajnejše izboljšajo poslovne rezultate DO Panonija. Večidel kratkoročnih ukrepov je bil uresničen.

Zlasti je potrebno omeniti tri važnejše ukrepe, ki so bili realizirani že v letu 1985 oziroma v začetku leta 1986.

— V drugem polletju 1985 so bile v pretežni meri razprodane precejšnje zaloge od 30. 6. 1985, ko se je pojavila prvič večja izguba.

— Izguba tozda Kmetijska mehanizacija po ZR za leto 1985

v višini nekaj nad 617 milijonov din je bila z izrednim prizadevanjem kolektiva DO Panonija in veliko pomočjo sodna IMP, v katero je ta kolektiv vključen, s pomočjo vseh večjih kolektivov M. Soboške občine ter nekaterih poslovnih partnerjev DO v celoti pokrita z dokaj ugodnimi viri sredstev.

— Pri prodaji izdelkov je narejen preobrat. Proizvodnja se je začela v pretežni meri usmerjati za znanega kupca.

— Zaloge polizdelkov in gotovih izdelkov so bile v letu 1986 zato na precej nižji ravni kot prej.

2. Realizacija dolgoročnih nalog iz sanacijskega programa, pripravljene v letu 1985, naj bi se v letu 1986 kazala predvsem pri uresničitvi konkretnih nalog, ki so bile številčno ovrednotene skozi pripravljene letni plan 1986.

Številna so bila konkretna določila, navedena v sanacijskem programu, ki jih tukaj ne morem omenjati, vsekakor pa bi želel izločiti tiste, ki so po mojem mnenju v največji meri vplivale na relativno zelo dobre poslovne uspehe DO Panonija v letu 1986.

— zastavljene planske naloge so se kljub težavam in zamikom

izpolnjevale. Ob koncu leta je bil plan fakt. realizacije celo presežen v tozdu Kmetijska mehanizacija;

— večina delavcev je v cilju izpolnjevanja planskih nalog delala, ko je to bilo potrebno, tudi v podaljšanem času in pozneje na ta račun koristila proste ure (ko je izpolnjevanje plan. nalog to dopuščalo);

— prodaja je tudi v letu 1986 usmerjala proizvodnjo za znanega kupca;

— tekoče spremljanje dejanskih stroškov je bilo bistveno izboljšano s pomočjo že konec leta 1985 uvedene novega računalniško podprtega informacijskega sistema v okviru sodna IMP,

— novi računalniško podprti informacijski sistem v DO Panonija (v okviru sodna IMP) je omogočil tekoče in boljše spremljanje poslovnih dogodkov tudi na drugih področjih (fakturiranje, terjatve, evidenca zalog itd.);

— V letu 1986 je DO Panonija zelo povečala izvoz, in to še zlasti na Poljsko. Svoje izdelke je izvozila v ZR Nemčijo, na Madžarsko, v Avstrijo, Španijo, na Češko, v Turčijo, Francijo in Belgijo;

— na dosežene poslovne rezultate so v veliki meri vplivali tudi zlasti v 2. polletju 1986 leta nominalno nizki osebni dohodki.

Če se kolektiv Panonije v letu 1986 ne bi srečeval z nekaterimi notranjimi subjektivnimi problemi ter mogoče tudi v določeni meri z premajhno zunanjo primernejšo podporo pri prizadevanjih za ureditev teh problemov, bi doseženi rezultati vsekakor lahko bili še boljši.

Ob še večjem angaziranju vseh zaposlenih, zaupanju v mlade kadre, ki so prevzeli nove odgovorne dolžnosti v kolektivu, oživitvi vseh »mrtvih kapitalov« (mislim zlasti umskih potencialov, ki so v kolektivu) ter čimprejšnji razrešitvi daljša trajajočih internih težav bo, kot menim, kolektiv DO Panonija imel v prihodnosti še boljše poslovne rezultate.

BISOLPAN

Centri za obveščanje — DA ali NE?

Z novim odlokom bo tudi v občini M. Soboti začel v tem letu delovati Center za opazovanje in obveščanje za občino in celotno pokrajino. Ta odlok je v skladu z Zakonom SRS o SLO in DS, X. poglavje, 238., 239., 241., 242. in 243. člen. Uradna razlaga funkcije teh centrov, ki bodo delovali na območju celotne Slove-

nije in ki se bodo s tem vključili v celotni sistem informiranja v SFRJ, je:

Odkrivanje in spremljanje vseh vrst nevarnosti vojnih akcij, naravnih in drugih nesreč, izrednih razmer in drugih nevarnosti, ki lahko ogrožajo prebivalstvo, oborožene sile, materialne in druge dobrine, ter obveščanje o teh nesrečah in nevarnostih prebivalstva, ozdov, KS itd. Sistem, opazovanje in obveščanje organizirajo družbenopolitične skupnosti, »strokovni« nosilci organiziranja sistema pa so upravni organi, pristojni za zadeve ljudske obrambe. Pri tem je treba povedati, da je za ta namen telefonska številka 985, ki bo tudi javno objavljena v vseh sredstvih obveščanja in v telefonskem imeniku. Poleg tega pa bodo centri neposredno povezani z lokalnimi radijskimi postajami, od katerih lahko zahtevajo prekinitve programa in oddajanje sporočila o nevarnosti.

V praksi pa naj bi vse to potekalo tako, da bi občan v prihodnje namesto dosedanje številke 92,93 ali 94 oz. katere druge poklical številko 985. Center bo sprejel informacijo, preveril njeno točnost (?), potem bo sledilo obveščanje po vertikali in horizontali: od nižjega centra do višjega in prostojnih organov, ki so dolžni ukrepati. To pomeni, da bo občan ob prometni nesreči namesto št. 92 ali 94 poklical 985, kjer bodo informacijo preverili in šele nato bo šlo do tistih, ki so odgovorni za ukrepanje. Kako hitro in kako učinkovito bo ta sistem deloval in čemu zbiranje centralnih informacij, čeprav je dosedanji sistem učinkovito deloval, bo pokazal čas.

Ob vsem tem pa se pojavljajo določeni pomisleki in nezaupanje, o čemer bi morali razpravljati na samoupravni način in z upoštevanjem širšega delegatskega odločanja na vseh ravneh. Nekatera vprašanja se zastavljajo kar sama od sebe, nanje pa ni odgovorov ali pa jih pristojni nočejo dati.

Razmišljanja o uvedbi centrov in številke 985 nas vodijo do raznih ugibanj. Tehnično in na prvi pogled gledano gre za povečanje učinkovitosti sistema za opazovanje in obveščanje v miru, ob večjih naravnih katastrofah z namenom zmanjševanja človeških žrtev in materialnih dobrin z uporabo informacij občanov. Vendar pa je pravočasno odkrivanje znakov, ki napovedujejo prihajajočo ali že nastalo nesrečo, vse bolj vezano na ustrezno tehniko in vse manj na človeka. To se nanaša na zaznavanje prvih potresnih sunkov, povečano radiacijo ali pa tudi povečano koncentracijo dima v prostorih, kar vse odkrijejo ustrezni detek-

torji, ki avtomatsko alarmirajo pristojne službe in tudi neposredno prizadete. V teh primerih ni potrebna tel. številka, ampak sodobna tehnologija. Številka 985 bi ostala uporabna torej še ob požarih na prostem, prometnih nesrečah in morda še kje. Toda v teh primerih je verjetno boljše klicati pristojne službe (gasilci, reševalci, prometna milica itd.), ki imajo tudi neposredno številko.

Pomisleki ob uvajanju centrov se pojavljajo zaradi tehnologije zbiranja, posredovanja in uporabe informacij, ki omogoča poleg navedenih tudi zbiranje drugih podatkov, ki bi se uporabili za ovadustvo (denuncianstvo). To pa pomeni povečan nadzor nad občani, ustvarjanje občutka, da ni varno izreči kritike niti na štiri oči, kajti sogovornik lahko v naslednjem trenutku posreduje informacijo prek telefonske št. 985 v center. Kaj to pomeni, je takoj jasno, če vemo, da je center pod neposrednim vodstvom sistema SLO in DS, ki ob najmanjših sunkih reagira po vojaško.

Na tej točki naletimo na vprašanje kontrole nad državo in reprezentanti njenih funkcij s strani civilne družbe. Če politični sistem omogoča toliko demokracije (in samoupravljanje je krona demokracije), da ta kontrola obstaja (delegatsko organiziran sistem vodenja), potem je tudi nevarnost zlorab ob zbiranju informacij občutno manjša. Vprašanje pa je, če danes živimo v razmerah, ki bi onemogočale zlorabo takšnih možnosti.

133. člen kazenskega zakona namreč s svojo vsebino prav spodbuja vse potencialne denunciantne (ovaduhe, izdajalce), da prijavijo »dejanski« ali izmišljeni verbalni delikt. Toda vse to je zelo preprosto tudi brez številke 985 oz. centrov za opazovanje in obveščanje, saj je potrebno zavrteti le številko 92 ali številko partijskega komiteja in »sovražnika« naznaniti.

Dejstvo pa je, da sistem (ali njegovi specializirani deli), v katerem se stalno iščejo sovražniki na levi in desni, vedno znova inovira načine za njihovo iskanje, posebno takrat, ko je v krizi in hoče ustvariti vtis, da so zanjo krivi politični sovražniki. Teh mora biti seveda ustrezno veliko, da se lahko prikažejo kot resen nasprotnik.

Danes tehnologija omogoča subjektom ovadustva, da so izredno ekspeditivni, in če je potrebno, tudi povsem anonimni. Številka 985 torej ni vir zla, temveč v tisti svoji dimenziji, ki omogoča neovirano zlorabo, predvsem njegova posledica.

V. Č.

ARCEOMURKA

od 20. do 27. marca

teden pletenin

angora, rašica, sežana

v prodajalnah

TOZD IZBIRA

Veletrgovina POTROŠNIK

popust 15%

V ponedeljek 23. marca ob 16³⁰

MODNA REVILJA

v Blagovnici

TOZD IZBIRA

veletrgovina

Potrošnik

murska sobota

MIMOGREDE

Kje je meja?

Medtem ko se ljudje v primeru spora za mejo na travniku ali na njivi ponavadi hitro sporazumejo (popusti pametnejši ali pa sprejmejo kompromisni predlog — mejo v sredini), pa je — vsaj v lendavski občini — nekoliko drugače pri mejnih sporih v vinogradih. Tod prihaja čisto do sporov, ki jih je težko rešiti, saj ni malo primerov, ko sosedja vztrajata vsak pri svojem. Morda sama meja niti ni toliko pomembna, bolj važna je prva vrsta trte. Če se sosedja ne zedinita, kje je meja, in vsak posadi prvo vrsto trte tam, kjer on meni, da je meja, potem se zgodi to, kar vidimo: prvi vrsti trnih nasadov dveh sosedov sta skoraj druga ob drugi in med njuno se lahko podaš komajda z motiko, kje neki šele z motornim okopalnikom. Pa tudi pogled na tak »dobrososedski« vinograd ni ravno lep. So pa tudi primeri, da sosedja, ki nameravata obnoviti gorice, dosežeta soglasje o meji, se tudi dogovorita, koliko centimetrov od meje bosta zasadila prvo vrsto trte, potem eden posadi, drugi pa (recimo) vinograd proda in novi sosed ne prizna prejšnjega dogovora ter posadi trto bliže meji.

Kako naprej? Poravnalni svet v krajevni skupnosti Gorice (pri Lendavi) obravnava največ takih »vinogradniških« mejnih sporov. Večino jih sicer uspešno reši — dosežena je poravnava —, so pa tudi »trdi« primeri, ko se pravda nadaljuje na sodišču. Veliko bolje bi bilo, ko bi bili mejski resnično dobri sosedje in morda upoštevali nepisano pravilo, ki se vse bolj uveljavlja, da bi prvo vrsto trte posadili najmanj 50 centimetrov od meje. Seveda od tiste, ki sta jo kot pravo dohotila oba sosedja in ne od one, ki jo je po svoje določil eden sam.

Š. Sobočan

BUČKOVSKI UTRINKI

Krajevna skupnost Bučkovi je ena tistih, ki jo po njenem geografskem položaju (na obronkih Slovenskih goric) in sestavi gospodarstva — pretežno kmetijsko območje, na katerem ni velikih kmetij, obenem pa nimajo nikakršne industrije —, štejejo za manj razvito. In če je ta manj razvita krajevna skupnost v občini, ki je na prehodu v razvitost, potem je vsaj približno stanje nekako jasno. To pa pomeni, da se krajanje srečujejo s številnimi problemi in težavami. O tej krajevni skupnosti je bilo že toliko govora in toliko načrtov, da je pravzaprav čudno, kako to, da so vsi načrti ostali le na papirju. Naj jih naštejemo le nekaj: zaradi hribovitosti krajevne skupnosti je intenzivno kmetijstvo nemogoče oz. oteženo, lahko pa bi uveljavljali sadjarstvo. Blizina termalnega vrelna v Moravcih daje velike možnosti za razvoj vrtnarstva, a tudi ta načrt je še vedno na papirju. O kakšnih manjših obratovalnicah ni ne duha ne sluha, čeprav bi se takšna dejavnost lahko uveljavila na tem manj razvitem območju. Nešteti izzivi so verjetno dovolj za kratek klepet z vodstvom krajevne skupnosti o njihovih problemih. Kot prvi je spregovoril Slavko Krajnc, predsednik skupščine KS, ki je že dolgo v vodstvu krajevne skupnosti in pozna minulo obdobje:

»Našteto je res. Naša prizadevanja, da bi se karkoli spremenilo na boljše, pa so vedno trčila ob zid nerazumevanja, verjetno predvsem zaradi pomanjkanja denarja. Kljub temu pa smo v preteklem obdobju v krajevni skupnosti precej naredili, v glav-

nem s pomočjo krajevnega samoprispevka in prostovoljnega dela krajanov. To pa pomeni: vodovod, elektrifikacija, urejanje krajevnih cest... Teh nalog je bilo v preteklosti toliko, da smo pravzaprav zadovoljni, ker smo

prihodnosti vidimo prav v širitvi našega kopaljšča. To je bilo nekaj besed o opravljenem. Kakšni pa so načrti? O tem pa predsednik sveta KS Vlado Boškovič:

»Naši načrti so pravzaprav v okviru možnosti, ki jih imamo, te

bili nezadovoljni. Pričakovana večnamenska zgradba, v kateri naj bi bila nova sodobna ambulanta, zaradi denarja ni bila zgrajena, so pa zato zdravstvene storitve nekoliko boljše, tako da večjih pripomb na osnovno zdravstveno varstvo ni. Je pa seveda še vedno problem, ker morajo krajanje na specialistične preglede v Ljutomer ali celo dalje, v Mursko Soboto.»

V krajevni skupnosti Bučkovi pa so številne družbene organizacije in društva. Tilika Kolarič, predsednica KK SZDL Bučkovi, je takole ocenila njihovo delo:

»Menim, da so nekatera društva in družbene organizacije v naši krajevni skupnosti precej aktivna. Tu moram omeniti gasilce, Rdeči križ, turistično in prosvetno društvo, lovce, društvo Partizan in še koga. Menim, da vsi dobro delajo, to je razvidno tudi iz njihovih poročil, ki jih dobivamo na KK SZDL, pa tudi v delu krajevne skupnosti se kaže njihov prispevek. Od družbenopolitičnih organizacij bi morala omeniti borce, ki so dejavni, manj pa mladina. Da ne bo nesporazumov: mladi so aktivni v gasilskih vrstah, v prosvetnem društvu in vseh drugih, ki sem jih že naštel, manj pa so dejavni kot družbenopolitična organizacija. Zato bomo morali prav na tem področju še marsikaj postoriti. Smo pa zadovoljni z aktivnostmi naštetih.»

Takšen je torej utrinek iz KS Bučkovi, ki pa ga lahko občutite sami. Samo napotiti se je potrebno tja.

Nekoliko drugačen pogled na Bučkovec, središče krajevne skupnosti, o kateri pišemo.

jih večino tudi uresničili. Vsekakor moram omeniti prizadevanja, da bi bolj uveljavili kopaljšče v Moravcih. V krajevni skupnosti smo pred kratkim ustanovili turistično društvo, ki postaja nosilec prizadevanj za uveljavitev našega kopaljšča. Moram povedati, da so postali Moravci — bolj rečeno Moravci v Slovenskih goricah (da ne bo nesporazumov) — priljubljeni kraj številnih gostov s Ptujja, iz Maribora in še dalje. To pa predvsem zaradi miru in nedotaknjene narave in okolice. Eno od možnosti v

pa so dokaj skromne. Največ pozornosti bomo namenili cestam. Nekateri bi radi asfaltirali (okoli 2100 metrov), druge pa so potrebne sprotne in temeljite vzdrževanja. Tudi telefonov na našem območju je dokaj malo, zato poskušamo nekaj urediti s pomočjo krajevne skupnosti Radoslavci. Gre predvsem za širitev telefonske centrale in seveda položitev kablov za razširitev omrežja. Nekaj bi še poudaril: v preteklosti smo imeli nekaj težav z zagotavljanjem zdravstva v naši krajevni skupnosti. Krajanje so

BELTINCI

Načrtujejo gradnjo kanalizacije

V smelem načrtu del za to leto je sedaj za Beltincane najaktualnejše vprašanje ureditve kanalizacije. Prav te dni iščejo najboljšo denarno rešitev in zbirajo za to zainteresirane krajanje. Predvidevajo, da bi kanale vkopali v Cvetnem, Mladinskem in Kocljevem naselju ter Vrtni ulici in ulici Stefana Kovača. To je seveda dolgoročno načrtovanje, saj bodo kanalizacijski sistem gradili v dveh delih; zaradi drage naložbe za celoten sistem zaenkrat ne morejo zbrati dovolj denarja. Za uresničitev načrtovanega bodo dali 30 odstotkov zbranega denarja iz samoprispevka, precej naj bi dali krajanje iz svojega žepa, do 30 odstotkov vrednosti dela pa naj bi plačala komunalna skupnost. Le-ta je decembra dala 5 milijonov dinarjev, to pa je seveda premalo glede na to koliko bo naložba stala.

Z zgraditvijo kanalizacijskega sistema bi z delom lahko začela tudi čistilna naprava, ki še sploh ni služila svojem namenu, niti ni bila tehnično prevzeta, pa čeprav ni v okvari. Sedaj ni delovala predvsem zato, ker so bili stroški za delo previsoki, predvsem za električno energijo. Za to pa krajevna skupnost ni imela dovolj denarja. Ko bo postavljen končni kanalizacijski sistem, bo vzdrževanje prevzela za to pristojna delovna organizacija.

Majda Horvat

ZLATOPOROČENCA — Marija in Ivan Hozjanova iz Odrancev sta pred dnevi potrdila zakonsko zvestobo, ki ju — kljub križem in težavam — veže že 50 let. V pol stoletja sta prestala mnogo gorja, pa tudi lepih trenutkov. Teh se rada spominjata tudi zdaj, ko sta kljub visoki starosti (on ima 83 in ona 77 let) in betežnosti vselej pripravljena na pogovor o svojem delu in življenju. To pa ni bilo ravno lahko, saj je bilo treba pripraviti kruh za številno družino; hodila sta delat premožnejšim kmetom v okolico Murske Sobotice, pozimi pa v gozd na Kobilju. Rodilo se jima je 10 otrok, žal pa so štirje kmalu umrli. Zdaj imata 6 vnukov in 7 pravnukov. S. S.

Dušan Loparnik

TRDA GORIČKA STVARNOST

Strupen sever je bril po Kančecu in okoliških vzpetinah, da je rezalo do kosti. Kam, potnik? Nekam v zavetje, na toplo, kajti pomladne sape so še daleč. Vrata goriških domačij, zloženih na pobočju nad Peskovskim potokom, tik ob asfaltni prometnici Murska Sobota—Hodoš, obiskovalcem ne ostajajo zaprta. Pri upravnih zgradbi lovišča Kompas zavijemo levo, sledeč kažipotu proti Peskovcem. Zanima nas, kje bi dobili Aleksandra Kerčmarja, trdnega kmeta in vaškega aktivista. V zbiralnici mleka vzemo kam in kako.

»Največ 28 hiš je »polnih« — od 42, — tri ali štiri so »čiste« kmetije, desetnija vaščanov je zdomcevi ali sezoncevi, peščica pa zaposlenih v Murski Soboti, v Murinem obratu v Gornjih Petrovcih, na bližnji Agromerkurjevi farmi nesnic in v gojitvenem lovišču Kompas z vzrejališčem in valilnico fazanov,« se plete spoznavno kramljanje v prostorni, toplo zakurjeni kuhinji Kerčmarjevih. Manj razvit kraj naj bi bil to, a ob vsem, kar je kasneje dodal še predsednik vaškega odbora Emil Kozic, zaposlen v soboški Jeklotehni, se zdi, da le ni tako za časom in razvojem.

Ze preiskušeni recept za premoščanje infrastrukturnih tegob je samoprispevek, solidarnost, ki tudi tod nikdar ne odpove. Sprotno popraviljanje in utrjevanje gramozenih vaških cest je spoznana nujnost. Izjemno pri-

Pri Kerčmarjevih v Peskovcih prezimuje 13 telic s skupnega pašnika v Panovcih.

dobitev pomeni šest telefonov, kajti s tem se je tudi ta odmaknjen kraj približal in neposredno povezal s svetom. Tačas si tukajšnje prebivalstvo šteje v posebno zadoščanje uspelo zbiralo akcijo za nakup terenskega gasilskega vozila. »Dom gasilcev smo postavili leta 1955, društvo pa ima kakih deset članov. Denar smo pobirali po vaseh v Gornjih Petrovcih, Salovcih in Čepincih in nabrali 327 milijonov, starih seveda, kar ni tako malo,« je vidno zadovoljen pojasnjeval gospodarjev naslednik Stane.

Sami se torej postavljajo na noge, kajti trda je gorička stvarnost. Prj Kerčmarjevih so nam

marsikaj povedali. Med drugim, da se za vso katastrsko občino Peskovci pripravljajo zemljiška operacija (melioriranje, komasiranje), ki ima svoje zagovornike in svoje nasprotnike. »Gotovo ni smotno in donosno, če imajo posamezni kmetje tudi po 40 ali 50 raztepenih parcel,« bi pritrtili Aleksandru. Prej ko smo se namenili dalje, je beseda dala besedo in slednjič smo tudi zvedeli, da v staji prezimuje 13 telic s skupnega pašnika v Panovcih, 8 pa jih je pri kmetu v Kušanovcih. Splača se, so nam zatrtili. Zunaj pa je še vedno mrzlo in neprijetno brilo.

Branko Žunec

SPRETNE ROKE GABROVEGA DEDIJA

Ze 65 let je strasten lovec, ljubitelj narave, konec koncev pa tudi spretni, ki mu ni para. Posebej še, če vemo, da je Alojz Gaber iz Serdice, ki ga domačini bolj poznajo kot dedija, star že 84 let. »Kar pomnim, sem rad hodil v gozd. Včasih nas je bilo lovcev le malo, morda trije ali štirje, zdaj pa jih je že ogromno. Ko sem bil mlad, sem bil daleč naokrog prvi »šičar«! je pripovedoval čil možakar bistrega duha in medtem s ponosom odklepal omaro, v kateri ima spravljeno lovsko dvocevko. Zanimalo nas je, koliko je stara. »Ta puška je stara le nekaj let, toda imel sem tudi zelo staro, zdaj ima že verjetno kakšnih sto let. Vendar pa sem jo dal v Soboto (v muzej — op. p.). Zdaj imam to, čeprav je skoraj več ne uporabljajam, v gozd grem le še redko, ko so kakšni skupinski lovi.«

K dediju pa nismo prišli samo zaradi njegovih lovskih strasti, pač pa zaradi njegove rokodelske spretnosti, saj ga daleč naokrog poznajo kot enega redkih, vendar zelo natančnih in izvirnih

izdelovalec podstavkov za lovške trofeje. »Rezbarim že več kot 40 let,« je spet povzel besedo Gabrov dedi, »in s tem še danes zapolnim ves prosti čas. Na pamet mi ne vem naštetih vseh držav, v katere sem prodal svoje izdelke. Takole na hitro se spominim Avstrije, Nemčije, Nizozemske, Švi-

ce, Amerike in Italije. Lovci pač prihajajo k meni in me prosijo, da jim trofejo pritrdim na podstavek, ki ga izrežam iz lipovine.« Z miselnostjo, kakršno v današnjem zmaterializiranim svetu pač premoremo, smo dedija tudi povprašali, če lahko z razbarstvom dobro zasluži. Najprej je malce hudomušno pogledal, nato pa le odmahnil z roko, rekoč: »Kje pa, zaslužek sploh ni bistven! Za eno trofejo dobim kakšnih 40,50 jurjev (starih, seveda — op. p.), nič več. Vendar pa me to delo veseli — in to je pomembno. Sam si zmišljujem vzorce, sam rezljam in sam vse skupaj pobarvam. Za eno trofejo porabim kake tri dni, prav zdaj pa delam za nekega lovca iz Sobotice.«

Redki so še, ki dandanes tudi v delu najdejo veselje. Gabrov dedi, ki ga nekateri morda poznate kot prijaznega dedka s Pomurkine reklame, ko reže šunko, pa ga najde predvsem v delu; in verjeti je, da je to eden pomembnejših vzrokov, da je tudi pri 84 letih še vedno mladenič.

Bojan Peček

Radenska

POSEBNO UGODNA PRODAJA VSTOPNIC ZA KOPANJE V MORAVSKIH TOPLICAH!

Osnovne organizacije sindikata lahko kupijo vstopnice z

20% popustom

Izkoristite ugoden nakup!

Združite prijetno s koristnim. Po kopanju si privoščite ribje specialitete. V Moravskih Toplicah imajo od 21. do 28. marca

DNEVE RIBJIH SPECIALITET

v veliki restavraciji vsak dan od 17. do 23. ure. PRIPOROČAMO: ORADO, ZOBATCA, BRANCINA... Vsak večer bo popestren z glasbo.

Vstopnice za kopanje, kupljene lani, veljajo do 1. maja letos.

V Moravskih Toplicah vam je toplo tudi pozimi.

drugje smo prebrali

Matica neke vrste termitov zleže dnevno 30 do 50 tisoč jajčk. V desetih letih — toliko traja njena plodnost, zleže preko 100 milijonov jajčk. Ko njena plodnost preneha, jo termiti ubijejo.

V zapuščajni nekega borznega mešetarja iz Los Angelesa so našli fotokopije 72.345 ljubavnih pisem, ki jih je vztrajni mešetar pisal filmskim igralkam. Največ — 1867 — jih je poslal Greti Garbo, ki pa mu ni niti enkrat odgovorila.

Računajo, da je skupna dolžina vseh človeških žil, žilic in kapilar okoli 100 kilometrov.

Razstava pasemskih mačk

Člani Felinološkega društva Slovenije so se odločili, da se bodo predstavili tudi pomurskim ljubiteljem mačk. Razstave so imeli že na raznih koncih Slovenije, največ v Mariboru in Ljubljani, zato je prav, da pridejo na svoj račun tudi ljubitelji mačk v Pomurju.

Društvo deluje poldruge leto in šteje prek 200 članov. Skrbi za načrtno vzrejo pasemskih mačk, pomaga lastnikom z nasveti, jih oskrbuje s pripomočki in novim članom pomaga pri nakupu živali. V ta namen bodo člani mariborske podružnice društva pripravili razstavo, ki bo v soboto, 21. marca, od 9.00 do 17.30 v dvorani Partizan v Murski Soboti, Mladinska 3. Razstavili bodo dolgodlake in kratkodlake pasemske mačke, morda pa tudi kakšno domačo.

Pa še to: obiskovalci razstave bodo izbrali tudi najlepšo mačko Pomurja.

PASJI ZREZKI

Mestne oblasti v Manili so začele z akcijo, katere dolgoročni cilj je prepoved uživanja pasjega mesa, ki je na Filipinih zelo cenjena specialiteta. V petletnem programu je med drugim tudi zapisano, da bo z globo sto ameriških dolarjev kaznovan sleherni, ki ga bodo dobili, ko bo prodajal ali jedel pasje meso. Kot poroča tiskovna agencija AP, v mestni upravi zatrjujejo, da uživanje pasjega mesa meče senco na podobo Filipinov. Na širšem območju glavnega filipinskega mesta živi okoli 80.000 psov.

Mij Slovenci se ne damo, svajuvati se dobro znamo. Či fkuper prideta dva, sakši šče ka na prav ma.

Mantra na stari plakativem, za njin pa Novi kolektivizem Krajcon trn v peti je lojtra Šimek pa tuj ma svojega botra.

Korošci nej so od mīj »da vester«, Celje popravalo de njen ceste. Mij Pomurci smo najbola merni, svojin gospoudon furt globo verni.

Sreča ka vsej vkūp tak nac je malo, po svejti o ton niti ne de znalo. Štukanje nej je za siromaka, njegov posej je bil pa bou tliaka.

Samohladjliv sok

Vojna v Vietnamu ni samo sejala grozo in uničenje, spočela je tudi kakšno koristno drobnarijo, kar pa seveda ne pomeni, da bi bila katerakoli vojna zaradi takih obrobni stvari kakorkoli opravičljiva. Ameriški vojaki v Vietnamu so se domislili, kako se da na hitro ohladiti pretople konzerve piva, in sicer so jih obrizgali s protipožarno napravo. Zgoščen ogljikov dvokis se je na hitro razširil in pri tem ohladil konzervo.

Letos prihaja na tržišče prva samohladjljiva konzerva. Izdelala jo je neka ameriška firma. Za začetek ponujajo samo brezalkoholne pijače ter jih reklamirajo kot najbolj pripravne za piknike in za prostore, kjer pijače ni mogoče kako drugače ohladiti. Konzerva ima v sebi malo kapsulo s stisnjenim plinom. Ko jo uporabnik odpre, se plin razširi in pri tem ohladi pijačo v konzervi. V dobri minuti se pijača ohladi tudi za 40 odstotkov.

Če bodo potrošniki sprejeli novost — cena je le za malenkost višja od običajnih konzerv z brezalkoholnimi pijačami in zaradi kapsule je v njej nekaj manj pijače — potem bodo po samohladjljivi konzervi posegli tudi drugi. Najbolj se zanjo zanimajo proizvajalci piva. To je pač pijača, ki je dobra samo hladna. Kdaj bo mo take konzerve imeli pri nas, pa se ne ve.

ŽIVALSKÉ TARČE

Vojaški zdravnik mora biti sposoben zdraviti rane, ki jih povzroči strelno orožje. Pogoj za pridobitev te spretnosti je praksa. Toda kje vežbati negovanje strelnih ran, če država ni v vojni? Na Švedskem je vojaški zdravnik urijo na prašičih, ki jih najprej uspavajo, nato pa ranijo. Podobno ravna v ZDA, tam uporabljajo za pouk poleg svinj tudi koze.

Skupini ameriških vojaških zdravnikov pa ta način očitno ne zadostuje. Naveličali so se anesteziranih živali, pravijo, da so preveč negibne, njihovo stanje

da ni primerljivo s stanjem resnično obstreljenega ranjenca. Skupina je predlagala, naj za poduk oskrbovanja strelnih ran v prihodnje uporabljajo mačke in pse. Na te živali, ki bi jih na poligonu žive in zdrave spustili iz kletk, bi najprej streljali, nato pa jih zdravili.

Pobuda ima na srečo več nasprotnikov kot zagovornikov, med najbolj glasnimi sovražniki nepotrebne mučenja živali so mladi ameriški vojaški zdravniki, ki pravijo, da pouk na uspavanih prašičih in kozah več kot zadostuje.

pa se vendarle

Beseda mafia je kratica gesla »Morte alla Francia Italia anela.« To v prostem prevodu pomeni »Italija želi smrt Franciji!«

Ameriška seksološka raziskava je pokazala, da študent moškega spola pomisli na seks povprečno vsakih 15 minut. Statistika velja za budna stanja.

Koža odraslega človeka je debela en milimeter, tehtna pa okoli 3 kilograme.

Če se vpišete v Neptune Club, kalifornijsko združenje prijateljev morja, vam po smrti zagotavljajo solidno upepelitev v krematoriju v San Diegu. Pepel gre nato po pravilni-

zgodí

ku v imitacijo starogrške urne, ki jo posadka posebne ladje vrže v morje najmanj 5 milj od obale. Med tem obredom je kapitan dolžan brati poljuben odlomek iz svetega pisma ali pa eno od pesmi v morje zaljubljenega lorda Tennysona. Vse skupaj stane 1.000 dolarjev.

Navada mornarjev, da nosijo v ušesnem mešičku zlat uhan, izvira iz 15. stoletja. Zadeva je uporabna in ne le lepotezna značaja. Uhan je služil za plačilo stroškov pogreba umrlega, običajno na obalo naplavljenega mornarja.

V goščavju Kolumbije živi vsega 2,5 cm velika žaba, katere koža je tako strupena, da bi z njo lahko usmrtili 3.000 ljudi.

Ena od neštetihih statistik trdi, da se med vsemi ženskimi poklici najraje ločujejo stevardese.

Albatros lahko s popolno nepremičnimi krili jadra ob ugodnih zračnih tokovih tudi do 6 dni. Med jadranjem občasno tudi zaspi.

NAJVEČJA NA SVETU

S častmi in slovesno, kot se za takšne priložnosti spodobi, so v ladjedelnici Newport News spustili v morje novo plovečo velikanko, in sicer nuklearno letalonosilko, ki nosi ime po ameriškem predsedniku Theodoru Rooseveltu. Ladja je največja vojna ladja, kar jih zdaj reže morske valove svetovnih morij. Naredili pa so jo, da bi »ubranila mir na svetu«, kot vojaki sploh radi prebarvajo svoja početa in namene.

Gre za letalonosilko tipa Nimitz. To so vojne ladje na atomski pogon, vsaka pa lahko nosi 90 bojnih letal. Je torej zares pravo plavajoče letališče ogromnih razmer. Letalonosilko poganjata dva jedrska reaktorja, njena iztisnina je 96.000 ton, največja hitrost pa znaša 30 vozlov. Površina vzletališča je velika 18.250 površinskih metrov. Na letalonosilki je, kar se njene posadke tiče, zelo živahno, saj ima na njej svoj plavajoči dom kar 6.000 mornarjev, pilotov in drugega strokovnega osebja. Poleg delovnih in bivalnih prostorov imajo na voljo še rekreacijske prostore, trgovine, pošto, radijski in televizijski studio, svojo tiskarno, knjižnico, kino, bolnišnico, pekarno, in da ne naštevamo naprej, tudi ladijsko cerkev.

GIGANTSKI OTOKI Z MILIJARDAMI ZVEZD IN GALAKSIJ

Na srečanju astronomov, ki je bilo v začetku letošnjega leta v Pasadeni v ZDA, so ogledovalci neba govorili o nekaj novih odkritjih, do katerih so prišli v novjšem času, in so vsa zelo zanimiva ter presenetljiva. V prvi vrsti zaradi tega, ker podpirajo novejšo teorijo v sodobni astronomiji o nastanku galaksij in zvezd, pa tudi zato, ker postavljajo vprašanja, na katera astronomi še ne vedo pravega odgovora.

Gre za tri odkritja: za odkritje ogromnih galaktičnih otokov, v katerih je na stotine milijard zvezd, in za odkritje dveh lokov, ki ju ni mogoče zadovoljivo razložiti z nobeno zdaj veljavno teorijo.

Skrivnostna loka sta štirikrat oziroma sedemkrat daljša, kot je naša Rimska cesta. Ovijeta se okrog jat galaksij, oddaljena pa sta od nas kake 3 milijarde svetlobnih let. Astronoma Vahe Petrosian in Roger Lynds, ki sta loka odkrila, menita, da ju sestavlja okrog sto milijard zvezd. Nikakor pa ne moreta razvozlati uganke, kako je mogoče, da sta tako presenetljivo popočne oblike.

Bistre glave so razpredle že nekaj teorij o skrivnostnih pojavih v sitnih globinah vesolja. Nekateri menijo, da sta loka nastala

pri strahoviti eksploziji v notranjosti bližnjih galaksij. Vendar moderna astronomija ve, da pri takšnih eksplozijah nastanejo značilne mehurjaste tvorbe, nekakšni gigantski milnati mehurčki, katerih tanko plast milnice predstavljajo zvezde in galaksije. Oba loka pa sta presenetljivo dvodimenzionalna na pogled.

Drugi strokovnjaki predlagajo, naj bi nastanek obeh nenavadnih pojavov razumeli kot posledico delovanja močnih sil, ki so raztegnile galaksije v to značilno obliko. A kakšna sila naj bi to bila, jim ni znano. Tako ostajata oba svetlobna loka mikavna skrivnost, ki pa ju bodo prej ali slej astronomi in razrešili in spravili v kalup takšne sli drugačne teorije.

Astronom Hyron Spinrad pa je poročal o svojem odkritju ga-

laksije v nastajanju. Spinrad se je izpopolnil kot strokovnjak za raziskovanje zelo oddaljenih galaksij in kvazarjev. Pozornost mu je pritegnil zelo oddaljen objekt, ki so ga astronomi dotlej poznali le kot izvir sevanja radijskih valov. Uspelo pa mu je, da je nebesni objekt ujel tudi v optični teleskop in naredil nekaj posnetkov. Ko so posnetke analizirali, so ugotovili, da gre dejansko za galaksijo v fazi nastajanja, kar pomeni, da v nji nastaja, natančno povedano je nastajalo, okrog 5.000 zvezd vsako leto.

Mlada galaksija je od nas oddaljena okrog 12 milijard svetlobnih let. Tudi ta podatek govori, da gre za pravo »zvezdico Zaspanka«, saj je večina galaksij nastala že pred 14 milijardami let. Zaspanka pa nam tako omogoča, da znanost preverja svoje teorije in pridobiva nova spoznanja o tvorbi in oblikovanju galaksij.

Z GENETIKO ZA ZLOČINCI

Kriminologi tako rekoč iz leta v leto dobivajo v svoje roke boljše in učinkovitejše naprave, s katerimi lahko vse bolj zanesljivo sledijo storilcem kaznivih dejanj. Tudi genetika jim je ponudila novo orožje. Z ugotavljanjem »odtisov« DNK, dednostne snovi, s popolno natančnostjo lahko ugotovijo, ali gre za identičnost storilca in osumljenca.

Za takšno preverjanje je dovolj, da na mestu zločina najdejo kapljico krvi, las ali v primeru posilstev kapljico semenske tekočine. Sicer so že prej poznali podobne analize, vendar pa so šele najnovejše zares stoodstotno zanesljive. Takšno točnost zagotavlja novi metodi naravno dejstvo, da razen enojajčnih dvojčkov, ni dveh ljudi na vsem svetu, ki bi imela enak »odtis« DNK, se pravi enake genske karakteristike.

Prvi je na zamisel, da bi to naravno dejstvo uporabili v kriminologiji, prišel genetik Alec Jefferys z univerze Leicester v Veliki Britaniji. Že leta 1983 je izdelal

prve »odtise« DNK posameznikov s pomočjo encimov, ki jih je uporabil kot »škarje« za rezanje delcev dedne snovi in razvrščanje v vzorce, ki so podobni računalniškim oznakam na proizvodnih in trgovinskih (vrsta pokončnih črt, znanih tudi z nekaterih izdelkov na našem trgu).

Prav zdaj teče v Veliki Britaniji lov za morilcem ali storilci mladega dekleta, ki so jo poslili in ubili lanskega julija, storilca pa vse doslej niso našli. Zdaj pripravljajo testiranje 2.000 moških prebivalcev okrožja, kjer je do umora prišlo. Če je med njimi morilec, potem bo novi postopek zanesljivo pokazal nanj.

Gene Cornelius se je naveličal prometno zatrpanega Londona, zato je dal avto v garažo in si kupil monocikl (kolo z enim kolesom), s katerim se sme voziti tudi po pločnikih.

Grobница za zaposlene

Znano je, kako tesno sta na Japonskem povezana delavec in njegova tovarna oziroma podjetje. Vezi gredo celo tako daleč, da nekatera podjetja skrbijo za samce in jim izberejo neveste, da o skupnem preživljanju prostega časa sploh ne govorimo. Toda tesna skupnost ne traja le ves čas življenja. Tudi po smrti so vezi čvrste, tako lahko sklepamo iz vesti, da je japonska tovarna visokotehnološke keramike

Kyocera zgradila skupinsko grobnico za pokop svojih uslužbencev in zaposlenih.

Po verovanju in starem japonskem izročilu se namreč duše umrlih avgusta vrnejo na zemljo. To je čas, ko Japonci običajno grobove svojcev, prinesejo za umrle vodo in posebna živila. Podjetje pa je kot družina in umrl naj se še po smrti počutijo združene s svojo delovno organi-

zacijo. Skupna grobnica stoji v zenbudističnem templju med Kyotom in Osako. »Naj gredo duše umrlih spokojno na onostran!« piše nad grobnico, »in naj se včasih še zberejo, kot so se na tem svetu, k pogovorom ob skodelici sakeja«.

Ta čas je v podjetniški grobnici zakopanih 66 pokojnih uslužbencev, prostora pa je še dovolj. Na Japonskem mrtve upepelijo.

Luisa

V šestdesetih letih so hipiji in narkomani policajem v svojem žargonu rekli »prasci«. Zdaj, v osemdesetih letih, pa je psovka priletela nazaj, in to zelo dobesedno. Nemška policija je izučila nekaj prašičev, ki so postali nenadomestljivi pri iskanju skritih mamil. Zvezda med njimi pa je Luisa, dveipolletna svinja, težka okrog 150 kilogramov. Njena odlika je nezmotljiv nos.

Zahodnonemška policija je svinjo prevzela v svoje roke leta 1984 in jo navdse uspešno izučila. Luisa jim tako rekoč od mladih nog pomaga pri iskanju mamil in razstreliv. Pred njo ni mogoče skriti prepovedanih reči, le da jo pripeljejo na pravo mesto.

»Moja Luisa je postala skoraj že nesmrtna,« pravi njen dresser Werner Franke.

In res kaže, da bo tako držalo. Luisa je namreč zdaj nastopila še filmsko kariero. Letos poleti bodo začeli snemati film Krvavi bes, v katerem bo nadarjena svinja zagraba tako rekoč glavno vlogo v zapleteni kriminalki in pomagala pri uspešnem razpletu. Na televiziji jo že poznajo, saj je nastopila na televizijskem showu. Z velikim uspehom seveda. Treme nima nikakršne, zato v tem pogledu ne bo nobenih težav. In tudi s težo ni nič narobe.

Collette Kane (21) je bila kuharica v nekem hotelu v San Franciscu. Potem se je iz kuhinje preselila v reklamni atelje kjer sedaj pomaga delati reklamo za perilo.

?????? NA VAŠE VPRAŠANJE STROKOVNI ODGOVOR

PRAVNI NASVETI

Veje sosedovega drevesa

Med sosedi naj vladajo dobri odnosi. Vendar ni vedno tako! Pogosto pride do spora, ker rastejo veje sosedovega drevesa, hruške ali jabolane, čez mejo in delajo drugemu zemljišču s svojo senčo škodo. Glede takih primerov je Vrhovno sodišče Slovenije sprejelo novembra 1984 načelno pravno mnenje in v kratkem izveleku ga navajamo vsem, ki imajo take primere. Vse kar je zajeto v mnenju, obsega tako imenovane sosedske odnose.

Zakon o temeljnih lastninskopravnih razmerjih je uredil je temeljna lastninskopravna razmerja. Druga razmerja so prepuščena republikanskim in pokrajinskim zakonodajam.

Lastnik nepremičnine ima pravico odstraniti veje sosedovega drevesa, ki segajo čez mejo v njegov zračni prostor, toda le pod pogojem, da ga te veje motijo, da mu povzročajo škodo. Če bi tudi brez škode hotel odstraniti veje, bi mu sosed lahko oporekal, da zlorablja lastninsko pravico. Preden ogroženi lastnik zemljišča poseka ali drugače odstrani veje, naj sosed opozori, da jih sam poseka ali odžaga. Pri tem naj mu da primeren rok. Tega sosed pravgotovo ne bo delal v najhujši zimi. Če to stori, je v redu. Sam bo pri tem najbolj pazil na svoje drevo in mu ne bo delal posebne škode. Če tega ne stori in se za opozorilo sploh ne zmeni, lahko ogroženi sosed sam odžaga ali poseka veje, toda pri tem lastne ne sme nasloniti na deblo v sosednji zračni prostor, temveč lahko vse to dela le v svojem zračnem prostoru. Če bo pri tem nastopil sosed in prepovedal žaganje ali sekanje vej, lahko ogroženi sosed proti njemu vložiti tožbo, v kateri zahteva, da mora sosed dovoliti odstranitve vej. Do pravomočnosti sodbe lahko sosed sam to stori, če se dogovorita za to. Čigave so veje? Veje so last tistega, čigar je deblo.

Ogroženi lastnik zemljišča običajno ne more sosedu lastnika drevesa tožiti, da poseka veje. To lahko stori, kakor je že navedeno, le kadar bi sosed prepovedal sekanje vej: pa še tedaj ni mogoče tožiti, da jih poseka sosed, temveč mora sosed le dovoliti odstranitve vej. Kdor jih seka, jih seka na svojo nevarnost in na svoje stroške.

Omrzline in splošna ohladitev

Mraz, kakršen je bil to zimo, je marsikomu povzročil težave. Dobre je vedeti, kaj moramo storiti, če dobimo omrzline ali gre za splošno ohladitev.

Omrzline. To so krajevno omejene poškodbe zaradi mraza. Nastanejo na najbolj izpostavljenih delih telesa: na nosu, uhljih ter prstih rok in nog. Pospešujeta jih tesno obuvanje in vlaga. Omrzlih delov ne smemo drgniti s snegom. Na prostem se ogrejemo tako, da premikamo omrzle prste na nogah, čeprav jih ne čutimo. Roke si ogrejemo tako, da jih tiščimo v pazduhah. Tako nam pomaga tudi reševalec. Škodljivo je pitje alkohola, predvsem pa kajenje. V hiši se ne ogrevamo ob vroči peči, ampak omrznjene dele potopimo v hladno vodo, ki ji postopoma dolivamo toplo, tako da dosežemo v kakšni uri telesno temperaturo. Stare omrznine so na pogled podobne opeklinam — prva pomoč je sterilen povoj in napojitev h zdravniku. Od splošnih ukrepov priporočajo pitje vročega, sladkega čaja.

Splošna ohladitev. Podhladimo se lahko na hitro — padec v ledeno vodo — ali počasi, npr. v snežnem viharju. Podhladitev je lahko kritična, tedaj je temperatura življenjsko pomembnih organov pod 30 stopinj — podhlajeni kaže neznačne znake življenja ali pa se zdi mrtev. Tisti, ki se še ni ohladil do kritične temperature, je morda le apatičen ali zmeden. Pri lažji podhladitvi je pomoč postelja v normalno ogrevani sobi, nikakor pa ne ogrevanje ob peči. Pri hujši podhladitvi, pod 30 stopinj, ko je podhlajeni nezavesten, pa moramo ogrevati aktivno: čimprej ogreti življenjsko pomembne organe.

Način aktivnega ogrevanja: navadno rjuho petkrat prepognemo, da je zložena v 32 plasti, in jo prepojimo z vročo vodo. Voda naj bo res vroča, saj se bo med

postopkom ravno primerno ohladila. Podhlajenega slečemo do perila in mu nato čez perilo položimo rjuho na prsi in trebuh.

Pulover in drugo obleko spet oblečemo. Trup ovijemo v plastično folijo, nato telo zavijemo v več odev. Toplotni povoj moramo obnoviti vsako uro. Pomembno je, da je žrtev okrog vratu tesno pokrita — s tem preprečimo izhlapevanje in ohlajanje vode. Ta metoda ima to prednost, da je izvedljiva še pred prevozom poškodovanca v zdravniško ustanovo.

Če je ponesrečenec navidezno mrtev in ne diha, moramo dati počasno umetno dihanje z usti na usta: 8 vdihov na minuto. Nezavestnemu seveda ne vlivamo v usta ničesar! Če je podhlajeni pri zavesti, naj pije tople, sladke pijače, alkohol je prepovedan.

Podhlajeni ne sme hoditi, tudi če bi še mogel, zato ga do zdravstvene ustanove odpeljemo.

ZAPRTJE

Prevečkrat uporabljamo odvajala

Podatki o prodaji potrjujejo, da veliko ljudi, posebno žensk, ureja svoje prebavne težave z odvajali. Ta so po prodaji takoj za sredstvi proti bolečinam. To brezskrbno početje temelji na nesporazumu: vsakdanje odvajanje velja za nujno. V resnici — medicinsko gledano — zadostuje vsak tretji dan. Tako dolgo pogosto potrebuje hrana, da gre skozi želodec in črevesje. Kdor pa se izteblja še bolj po redko, je vsekakor res zaprt. Za to, da s prebavo ni vse v redu, so pogosto krivi hrana s premalo balastov, premalo gibanja, tuje okolje ali dolgo ležanje. Vendar lahko tudi pretirana skrb za čistočo in zdravlja — (predvsem pomirjevalna sredstva za vezanje kisline) znatno vplivajo na prebavo.

Če občasno poskrbimo za živahnost svojega črevesja, na primer na potovanju, nam gotovo ne bo škodilo. Stvar postane nevarna šele, ko brez odvajal ne moremo več shajati. Takrat vsa sredstva — čeprav jih ponujajo kot rastlinska, mila, ali naravna, ki jih jemljemo daljši čas, povzročajo resne stranske pojave. Zaradi stalne driske izgubi telo preveč tekočine in mineralov, posebej natrija in kalija. Kalij pa telo potrebuje za delovanje vseh mišic, torej tudi črevesja. Posledice pomanjkanja kalija: črevesje ne deluje samostojno in se še bolj zamaši. Ponovno moramo poseči po odvajalu. Vendar lahko tudi tisti, ki je ohromil svoje črevesje z meseci, celo leta dolgim jemanjem odvajalnih sredstev, s potrpežljivostjo črevesje spet razgiba.

Kaj pomaga? Postopoma pridemo na več otrobov, svežega sadja, solate in zelenjave. Na prehitri prehod reagira črevesje z napihovanjem (vetrovi).

Navadimo se jesti počasi in hrano dobro gristi. Veliko pijmo, najmanj 2 litra tekočine na dan; posebno takrat, če prebavi predhodno pomagamo z otrobi ali drugimi izoliranimi balasti. Gibajmo se, najbolj pomagajo plavanje, tek in kolesarjenje.

Črevesje navadimo na točnost in si vzemimo čas; potrebi po odvajanju se ne smemo upirati, da črevesna stena ne otopi.

PREOBLIKOVANJE KOPALNICE

Kopalnica ni samo stranski stanovanjski prostor, temveč tudi kraj, ki nam mora biti na voljo za vsakodnevno osvežitev telesa in duha. Ko pa pogledamo naše majhne, tesne, temne in neosebne kopalnice v povojnih stanovanjih, se moramo vprašati: so mar moderni arhitekti zares pozabili ta prastara pravila in ali so samo gradbeni prihranki razlog,

da imajo takšen odnos do kopalnice? Kako naj si sicer razlagamo, da celo tam, kjer jih k temu nič ne sili, za kopalnico namenijo komaj kaj več kot 3 kvadratne metre stanovanjske površine in tja postavijo kad, umivalnik, straniščno školjko in pralni stroj.

Če je tudi v vašem stanovanju tako, poskušajte kaj izboljšati, zlasti če so tudi druge stvari že

zrele za obnovo, denimo talne, stenske obloge in sanitarne naprave. Pri tem ne pozabite, da bo lep in udoben kopalnica za vas in vaše stanovalce pomenila nekaj več kot prostor, v katerem boste samo spravili dnevno umazanje. Zvečer mora kopalnica postati prostor za kopanje in sprostitve, zjutraj pa za osvežitev in pripravo za nov dan. Če je vse okoli vas lepo, prijetno, pri roki, če se v tem prostoru počutite sproščeno in spokojno, se vam bo trud za preureditev kopalnice večkrat poplačal.

Osnovna razporeditev sanitarnih naprav se ravna po določilih pravih, ki jih je treba upoštevati, pri tem pa gre predvsem za odnose med napravami in človeškim telesom in za odnose med napravami in prostorom. Vrata kopalnice se morajo odpirati navznoter in ne navzven, poleg tega pa ne smejo udarjati v sanitarne naprave ali tistega, ki jih uporablja. Okno mora biti nameščeno proč od kadi ali prhe, da ne bi bilo kroženja zraka mimo tistega, ki je pod vodnim curkom, saj lahko to povzroči prehlad. Če je stranišče zunaj kopalnice, bo omogočala večjo udobnost uporabniku — kratkoma zato, ker ne bo pod pritiskom potrebe drugega, da hkrati uporablja kopalnico. Zato vselej, ko je mogoče, kopalnico razbremenite funkcije toaleta in pranja perila.

KOZMETIKA

OBRAZNE MASKE

Kako pripravimo maske za nego obraza in kakšne so? Maska iz peteršilja. Sopek peteršilja poparimo s pol litra vrele vode. Posodo pokrijemo in čez dvajset ur čaj precedimo. Z njim večkrat zaporedno zmočimo kožo na obrazu in vratu. Že čez nekaj dni se koža pomladi.

Maska iz špinata. Špinato najprej skuhamo, nato jo pretlačimo skozi sito. Dobljeni sok nanesemo na obraz in vrat. Uležemo se za dvajset minut, nato se umijemo z mlačno vodo. Ta maska osvežuje in umirja kožo.

Maska iz kislega zelja. Za masko potrebujemo približno 200 g kislega zelja v listih. Obraz dobro umijemo, nato pa lica, čelo in vrat obložimo z listi kislega zelja. Uležemo se za petnajst minut. Čutili bomo, kako zelje rahlo zbada in napeinja kožo. Nato se umijemo najprej z mlačno vodo, nato še z mrzlo vodo. Ponavljamo toliko časa, da se duh po kislem zelju izgubi. Nazadnje se namažemo s kremo, ki jo redno uporabljamo. Maska iz kislega zelja je primerna predvsem za mastno kožo. Pomaga pa tudi grobi in hrapavi koži, ki postane občutno mehkejša in bolj gladka.

Krompirjeva maska. Vzamemo žličico krompirjeve moke in jo zmešamo s korenčkovim sokom. Masko nanesemo na dobro očiščen obraz. Pustimo da deluje približno dvajset minut; nato jo zmiramo z mlačno vodo. Koži vrača elastičnost in svežino.

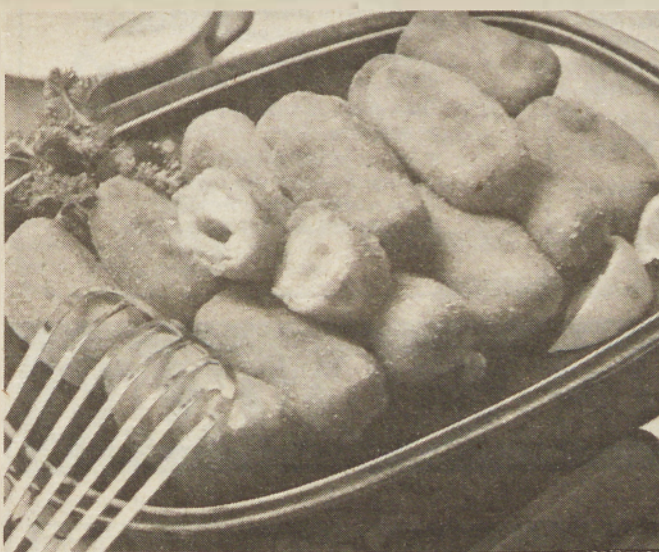
Maska iz korenja. Korenje dobro nastrgamo in mu dodamo nekaj kapljic olivnega olja in nekaj svežega mleka ali nekaj kapljic limoninega soka. Kašo nanesemo na dobro očiščen obraz. Počivajte najmanj dvajset minut. Nato jo zmiramo s prekuhanim, mlačno vodo. Primerna je za nego občutljive, suhe in razdražene kože.

Žebelj kot sekalo

V hiši večkrat potrebujete sekalo za razna opravila. Če nimate sekala, ki ga lahko kupite v trgovinah, si lahko pomagata sami. Večji žebelj lahko dobro uporabite kot svojevrstno sekalo pri finih delih. Zadošča, da mu konico obdelate na brusilki za nalogo, ki jo mora opraviti. Da bi ga bolje in trdneje držali, lahko nanj nadenete kos plastične ali gumijaste cevi.

ZA LJUBITELJE SIRA KROKETI

Krompir skuhamo, olupimo in pretlačimo, zmešamo z moko, vegeto, naribanim muskatnim oreščkom, rumenjaki in margarino. Oblikujte kroketi in v vsakega vtaknite košček sira. Krokete povajate v moki, jajcih in drobtinah ter ocvrte na olju.

Ponudite kot toplo predjed ali kot prilogo k mesu. Čas priprave: okoli 60 minut.

Za jed potrebujete: 750 g krompirja, 100 g moke, eno žlico vegete, muskatni orešek, 150 g sira (gauda), 40 g margarine, 2 rumenjaka, drobtine za paniranje, jajca in olje za cvrtje.

Pomen paradiznika

Plodovi paradiznika vsebujejo 94 odstotkov vode, 0,4 odstotka beljakovin, 0,3 odstotka maščob, 5 odstotkov ogljikovih hidratov, od tega polovico sladkorjev. V 100 gramih svežih plodov je 244 mg kalija, 27 mg fosforja, 13 mg kalcija in 0,5 mg železa, v sledovih pa še mangan, baker, bor, kobalt, nikelj in radij, 23 mg vitamina C. Ker vsebuje baker, paradiznik pospešuje nastajanje krvi, zato ga priporočajo za slabokrvne ljudi po operacijah in za doraščajočo mladino. Paradiznikov sok znižuje krvni tlak, povečuje prekrvavljenost, pospešuje izločanje trebušne slinavke, olajša iztebljanje. Paradiznik sodi tudi v dleto revmatičnih in ledvičnih bolnikov. Kopel iz paradiznikovih listov je priporočljiva pri kšiasu, svež paradiznikov sok pa zdravi vnetje okoli gnojnih ran, blaži rdečico in vročino.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite najkasneje do četrtega, 26. marca 1987 na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota. Objavljene pripise honoriramo.

Ne upiraj se ribica, nekaj je treba tudi žrtvovati za dobre sosedske odnose! (Milica R.)

— Izpusti me, pa ti povem, kateri je sedaj pri tvoji ženi. (Bernard Ž.)

— Premalo je ena zlata riba za naše občinske želje. (Martin M.)

— Povej mi, kako si preživela v tej umazani vodi? (Ludvik K.)

SESTAVIL MARKO NAPAST	MESTO NA SEVERNEM KAVKAZU	SLOVENSKI SKLADATELJI (RISTO)	GN. JNA BULA, ČIR	GOROVJE V SAHARI (ASBEN)	NAJVEČJI PTIČ, KI PA NE LETA	PROČEN GUMIJAST TRAK	GLAVNO MESTO IN LUKA JAMAJKE
PREOSTALA KOLICHNA							
Z MESOM POLNJENE TESTENINE (IT. JEDI)							
NEKDANJI VLADARJEV SPREM-LIEVALEC							
BUKOV PLOD				MOSTAR	SIMON GREGORČIČ POVELIČEVANJE		
OSEBNI ZAIEMEK			TENISAČ WILANDER ANGLEŠKI PESNIK				
DUŠIK		SLOVENSKI POLITIK FR. POPEV. KARICA					
NOBELOVEC ANDRIČ			ORGAN VIDA NEM. GLED. REŽISER				
OFICIRSKI ČIN, STOTNIK							
SMUCARKA EPPLE						KRALJI ŽIVALI	MESTEPE PRI OPATJI
DRAGO TRSAR			ZADETKI PRI NOGOMETU VINKOVCI				
ZAVEZAN DEL ČESA							
DRŽAVA BREZ IZHODA NA MORJE							

REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE — Vodoravno: dialekt, agresor, lantana, Ero, Sb, ČK, nota, jatagan, E, agent, sonant, ol, JNA, Neer, on, cineast, Enakiti.

Prispevek za kirurgijo

Tudi letos smo se v šolski skupnosti učencev naše šole odločili, da namesto čestitk ob 8. marcu pošljemo svoj skromen prispevek za dograditev kirurgije v Murski Soboti. Vemo, da 5.000.— ni veliko. Radi bi prispevali več, pa smo še majni. Denar smo zaslužili s proizvodnim delom jeseni s pobiranjem jabolk.

Naše želje pa so velike: Naj bodo srečne vse žene sveta. Zdravje pa je velika — morda največja sreča.

Franci ČUŠ

Predsednik šolske skupnosti učencev OŠ 12 TALCEV,
Videm ob Ščavnici

MOJA MAMA

Kot mali kričec sem prišel na svet. Mama je bila tista, ki me je negovala. Učila me je držati žlico. Z njeno pomočjo sem tudi shodil. Igrala sva se z avtomobili, medvedki in z drugimi igračkami. Ko sva tekmovala v teku, sem skoraj vedno zmagal. Skupaj sva hodila po gozdu, opazovala drvesa, poslušala piščje petje in nabirala gobe. Veliko sva se tudi pogovarjala. Bil sem zelo radoveden, zato sem jo neprestano nekaj spraševal. Nikoli mi ni rekla, naj neham s tem neumnim spraševanjem. Vselej je našla primeren odgovor. Moja mama hodi v službo. Uči in vzgaja mladino. Tudi doma jo čaka veliko dela. Imam jo zelo rad, zato ji pomagam. Želim si, da bi bila zdrava, zadovoljna in srečna do konca svojega življenja.

Branko Nemeč, 5. a.
OŠ ROGAŠOVCI

NAŠA SOLIDARNOST

V programu pionirskega odreda Jože Kerencič na Osnovni šoli Jože Kerencič Gornja Radgona, ki smo ga sprejeli 29. septembra, smo zapisali, da bomo opravili tudi več solidarnostnih akcij.

Oktober smo obirali jabolka v zapuščenem sadovnjaku. Naša delovna brigada je nabrala v prostem popoldnevu 19 zabojev jabolok. Namenili smo jih za prehrano naše šolske kuhinje. Sprejeli smo starejše občane in jim pripravili lep program. Zbirali smo stari papir. Novembra smo prodajali solidarnostne voščilnice. Decembra smo šivali torbice za otroke Južne Afrike. Obiskali smo starejše občane v domu Rakičan in Lokavec. Veseli so bili našega obiska. Pripravili smo jim

bogate programe in jih na koncu obdarili. Januarja smo opremili 15 torbic za naše vrstnike, ki še niso svobodni. Želimo jim, da tudi oni dočakajo svobodo in živijo dostojno življenje. Večkrat smo se pogovarjali o pomoči ostarelim in bolnim, ki živijo sami. Pionirji smo jih obiskali na domu in jim pomagali pri manjših opravilih. Največ pomoči pa dajemo učencem, ki se težje učijo. Boljši učenci jim razložijo snov in jim pomagajo pri nalogah. V želji, da bi bilo na naši šoli čim manj ponavljalcev, imamo to pomoč skoraj v vseh razredih.

Predsednik pionirskega odreda
Sašo Sedlak, 6.a
OŠ JOŽE KERENCIČ,
Gor. Radgona

NAŠ RAZRED KRIVIČNO OBELEŽEN

Sem učenka šestega razreda. Učenci smo včasih poredni, drugič pridni. Deklice smo bolj pridne kot dečki. Vsi pa se učimo in skušamo doseči čim boljši uspeh. Bila je sreda. Učenci smo se

kot po navadi odpravili v slačilnico. Tam smo se hitro preoblekli in zbežali v avlo. Ker je bila to šesta ura, smo bili že vsi utrujeni. Ura telesne vzgoje se je zelo vlekla. Končno je zazvonilo. Stekli smo vsak po svojih opravkih.

Ure in dnevi so minevali. Nekega dne je v razred prišel učitelj telesne vzgoje. Povedal je dečkom, da je ugotovil, kako so v slačilnici razbili ogledalo. Ker smo bili zadnji v slačilnici, smo ga menda mi razbili. Fantje so trdili, da tega niso naredili. Deklice pa se ne vtikamo v takšne nezgode. Tovariš je odšel, krivda pa je ostala pri nas. Fantje so nam rekli, da so resda že velikokrat kaj »ušpičili«, a zrcala zagotovo niso zlomili. Ko so oni prišli v slačilnico, je bilo že zlomljeno. Tovarišica razredničarka je rekla, naj nas to izučijo, da bomo hodili okrog z odprtimi očmi in bomo pravočasno povedali, če je kaj narobe.

Erika Žekš, 6.a
OŠ Grad

Integral, DO Golfurist
tozd Naravno zdravilišče
Lendava

na podlagi določil 10. čl. Pravilnika o delovnih razmerjih tozda Naravno zdravilišče Lendava

razpisuje:
dela in naloge

VODJE POSLOVNE ENOTE PARK

Pogoji za zasedbo:

- končana hotelska, gostinska šola, V. stop. strok. izobrazbe
- končana gostinska šola, IV. stop. strok. izobrazbe
  - pod a) — 3 leta delovnih izkušenj pri vodenju gostinstvo-turističnih enot
  - pod b) — 5 let delovnih izkušenj pri vodenju gostinstvo-turističnih enot
- pasivno znanje nemškega in madžarskega jezika
- vozniški izpit

Kandidati naj svoje prijave vložijo skupaj s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev za zasedbo razpisanih oz. oglašanih nalog v 8 dneh po objavi.

Prijavi naj bo priložen kratek opis dosedanjega dela.

O izidu razpisa bomo kandidate obvestili v 30 dneh po izbiri.

Prijave pošljite na naslov: Integral, DO Golfurist, tozd Naravno zdravilišče Lendava, Partizanska 14, z oznako »delavskemu svetu«.

IZDELUJEM REZERVOARJE ZA KURILNO OLJE
IN DRUGE IZDELKE IZ POLIESTRSKIH SMOL
TER PLASTIFICIRAM TERASE.

STANKO ŽIŽEK

Dolina 4
PUCONCI

ABC POMURKA

VELETRGOVINA

Petrošnik

N. SOL. O.

TOZD MERKUR MURSKA SOBOTA, ARH. NOVAKA 2

ABC POMURKA

Veletrgovina Petrošnik
Tozd Merkur Murska Sobota

Delavski svet Veletrgovine Petrošnik, tozd Merkur Murska Sobota

razpisuje

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili

vodje komerciale

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja šola ekonomske ali druge ustrezne smeri,
- 5 let delovnih izkušenj.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Veletrgovina Petrošnik, tozd Merkur, M. Sobota, Arhitekta Novaka 2, za razpisno komisijo. O rezultatih razpisa bomo kandidate obvestili v 30 dneh po izbiri.

Razpisna komisija tozda Glasbena šola Lendava razpisuje prosta dela in naloge

RAVNATELJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev iz 511. člena Zakona o združenem delu izpolnjevati še naslednje:

- učitelj, ki ima višjo ali visoko izobrazbo ustreznega glasbenega izobraževalnega zavoda,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu v vzgojno-izobraževalnem delu,
- da izpolnjuje druge pogoje, ki so potrebni za uspešno vodenje zavoda.

Kandidat bo imenovan za štiri leta.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili v 15 dneh po objavi razpisa na naslov:

RAZPISNA KOMISIJA TOZDA GLASBENE ŠOLE Lendava.

Kandidati bodo obveščeni v 8 dneh po izbiri.

INDUSTRIJSKI KOMBINAT
PLANIKA KRANJ
TOZD TRGOVSKA MREŽA

OBJAVLJA prosta dela in naloge

prodajalec blaga — 1 delavec

v prodajalni Planika Ljutomer

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati naslednje pogoje:

- končana trgovska šola ali srednje usmerjeno izobraževanje trgovske usmeritve — IV. stopnja — smer prodajalec
- eno leto delovnih izkušenj
- imeti morajo sposobnosti komuniciranja in veselja za delo z ljudmi

Zaželeno je prebivališče v bližini prodajalne.

Rok za sprejemanje prijav je 8 dni po objavi.

Kandidati naj prošnje pošljejo na naslov:

Prodajalna obutve Planika, Murska Sobota,

Titova 29

Kandidati bodo obveščeni o izidu izbire v 30 dneh po izteku objave.

Puding in vrabčki

Nekega zimskega popoldneva sem prišel iz šole. Bil sem lačen in mama sem prosil, naj mi skuha puding. Ni imela mleka. Stekel sem v trgovino. Ko sem se vrnil, je mama hitro skuhala puding in ga dala hladiti na okensko polico. Jaz pa sem požrešno čakal. Ko ga je mama čez čas prinesla noter, je bil ves okljudan. Od tedaj sovražim vrabce.

Kristjan Čeh, 3. b
OŠ Črenšovci

Delala sem v tovarni

Že pred zimskimi počitnicami nam je tov. socialna delavka povedala, da si bomo šli drugi teden zimskih počitnic ogledat tovarno v Gornje Petrovce. Tega sem se zelo veselila. Ko smo prvi dan prišli v tovarno, nas je ljubeznivo sprejela mojstrica in nas peljala po tovarni. Ogledali smo si, kako delavci in delavke šivajo in likajo. V začetku mi je bilo zelo nerodno, a sem se takoj privadila. Spoznala sem veliko delavcev in delavk iz različnih krajev. Ogledali smo si tudi skladišče, kjer shranjujejo sešita krila za izvoz v Nemčijo in Avstrijo.

V skladišču sem pomagala pripenjati sponke na gube. Trije dnevi so hitro minili in začel se je pouk.

Želim, da bi tudi jaz postala pridna delavka v tovarni Mura. Potrebne bodo samo hitre roke in volja do dela.

Darinka Gergar, 8. raz.
OŠ Šalovci

Kadar mačke ni doma, miši plešemo

Kadar mačke ni doma,

miši plešemo ha, ha.

Doma po sobah se podimo,

in norce si delimo.

Ko pa mački prideta domov,

sedi na stolih pet angelov.

Včasih smo pohvaljeni,

včasih pa hudo kaznjeni.

Tako doma je večkrat bilo,

in velikokrat še bo.

V šoli pa ni nič drugeče,

cel razred še med uro skače,

ko pa mačka stopi iz razreda,

ni v njem sploh nikakršnega reda.

Darja Seršen, 7. a
OŠ Veržej

PIŠE IN RIŠE
JELKO PETERNELJ

»RDEČA JAVKA«

AK POMURJE prvak SRS v krosu

V Kopru je bilo letošnje republiško prvenstvo v krosu, na katerem je sodelovalo 285 atletov in atletinj iz 22 klubov. Med njimi so nastopali tudi člani AK Pomurje iz Murske Sobotice in se lepo odrezali. Pri mlajših članih je v teku na 8000 m Geza Grabar zasedel odlično drugo mesto s časom 29:09,30, ekipa Pomurja pa je bila tretja. V tekmovalstvu starejših mladink, ki so tekle na 2000 m, je Manuela Pergar zasedla tretje mesto s časom 8:46,50, Edita Banfi je bila s časom 9:03,80 peta, Štefka Sluga osma in Marija Števanec dvanajsta. Ekipno so starejše mladinke AK Pomurje zasedle prvo mesto in naslov prvaka Slovenije.

DVORANSKI Hokej

Uspešen nastop — slaba uvrstitev

Hokejisti ABC Pomurke so skupaj s Partizanom Ivan Cankar iz Maribora pripravili II. mednarodni turnir v dvoranskem hokeju v UHC Graz iz Avstrije, zagrebški ekipi Jedinstvo in Marathon, letošnji državni prvaki novosadska Elektrovovodina ter slovenski klubi: ABC Pomurka, Svoboda in PIC Maribor. Hokejisti ABC Pomurke so v svoji skupini prikazali dobro igranje, saj so premagali Graz z 2:1 in PIC Maribor s 6:1 ter nesrečno izgubili s kasnejšim zmagovalcem Marathonom s 4:6. Ker pa je ekipa iz Gradca premagala Marathon, so hokejisti ABC Pomurke zaradi slabše razlike v golih zasedli v skupini šele tretje mesto. V tekmi za 5. in 6. mesto se niso izkazali, saj so izgubili s ljubljansko Svobodo z 2:4 ter zasedli šele šesto mesto. Turnir je bil kakovosten, vse tekme pa izredno zanimive. L. Z.

NAMIZNI TENIS

POPOLN USPEH

Drugi del tekmovalstva v prvi A republiški ligi za moške je prinesel popoln uspeh pomurskima ekipama. Sobočani so sicer pričakovali štiri točke, saj si v boju za prvo mesto ne smejo privoščiti spodrslija s slabšimi ekipami, Radgonačani pa so prijetno presenetili z dvema zmagama in se tako že skoraj resili vseh skrbi za obstankom v ligi. Sobočani so dosegli dve prepričljivi zmagi: proti Braniku je izgubil Benkovič z bivšim evropskim mladinskim prvakom Savnikom, proti Mariboru pa je nepotreben poraz doživel Benko s Horvatom. Radgona je tudi slavila dve prepričljivi zmagi, junak srečanja pa je bil najmlajši član ekipe Aleš Fridrih, ki je v dveh srečanjih dosegel šest zmag in je premagal Savnika, Horvata, Podlesnika; standardno dobro pa je zaigral tudi Unger s petimi zmagami. Sobočani so v vodstvu z 22 točkami pred Ilirijo z 18, Radgona pa je četrti z 12 točkami. V naslednjem kolu igrajo Sobočani verjetno že odločilno tekmo za naslov prvaka z Ilirijo v Ljubljani.

Rezultati: SOBOTA—BRANIK 8:1 (Benko 3:0, Kuzma 3:0, Benkovič 2:1);

SOBOTA—MARIBOR 8:1 (Kuzma 3:0, Benkovič 3:0, Benko 2:1);

RADGONA—MARIBOR 8:1 (Fridrih 3:0, Unger 3:0, Zekš 1:0, Žitek 1:1);

RADGONA—BRANIK 7:2 (Fridrih 3:0, Unger 2:1, Žitek 2:1). M. U.

JUDO

Prvi pozivni turnir Pomurja

V Murski Soboti je bil prvi letošnji pozivni turnir Pomurja v judu, na katerem je sodelovalo 55 tekmovalcev. Rezultati — pionirji, do 32 kg: 1. Habjanič (Lj.), 2. D. Vehab (MS), 3. Lang in Bagula (oba Ca.); do 35 kg: 1. Pavlič (MS), 2. Čeh i 3. Mihalj (oba Lj.); do 38 kg: 1. Cikajlo, 2. Mazouzi (oba MS), 3. Rojko (Ca.) in Prelog (Lj.); do 42 kg: 1. Zbul (Ca.), 2. Rudolf, 3. Kolmanič in Ščavničar (vsi Lj.); do 46 kg: 1. Rajh (Lj.), 2. Šiška (MS); do 52 kg: 1. Kralj (Lj.), 2. Zrna (Lj.), 3. Rajtner (Lj.) in Brozovič (MS); do 58 kg: 1. Gjerkeš (Lj.), 2. Vehab in 3. Pozderec (oba MS); nad 58 kg: 1. Recek (Lj.), 2. Rituper (MS), 3. Gospodarič (Lj.) in Sadl (MS). Maldinci, do 53 kg: 1. Vrbančič (Lj.), 2. Brozovič, 3. Albert (oba MS); do 57 kg: 1. Gjerkeš (Lj.), 2. Stotl, 3. Vehab (oba MS) in Breznik (Lj.); nad 62 kg: 1. Sooš (MS), 2. Petkovič (Lj.), 3. Berden (MS) in Ortman (Lj.). T. K.

GORNJA RADGONA

Sedmo srečanje žensk

Občinski svet ZSS Gornja Radgona je v počastitev dneva žena organiziral že 7. tradicionalno srečanje žensk, ki se ga je udeležilo 15 ekip. Tekmovalce so v pikadu, streljanju sedemmetrov, skakanju v vrečah in premagovanju ovir. Zmagala je ekipa OŠ Jože Kerenčič Gornja Radgona pred Radensko (DSSS), Radensko (Mineralna voda), VVZ Radenci in Kmetijskim kombinatom Gornja Radgona (DSSS). Tekmovalca, ki so potekala v prijetnem tovariškem vzdušju, so dosegla svoj namen. Prvih pet ekip je prejelo pokale.

NAMIZNI TENIS

USPEH V NOVEM SADU

Mlada namiznoteniška igralca Beltinec Hinko Lenarčič in Viki Tkalec sta se udeležila odprtega prvenstva v Novem Sadu, na katerem so sodelovali najboljši igralci iz Jugoslavije in Madžarske. V skupini mlajših pionirjev se je Lenarčič uvrstil od 5. do 8. mesta, Tkalec pa od 9. do 16. mesta. F. Matko

NOGOMETNAŠI NAFTE IZ LENDAVE — jesenski prvaki v območni slovenski ligi vzhod. V drugi del tekmovalstva, za katero se že dalj časa vestno pripravljajo, startajo okrepljena. Stojijo od leve: Žanotič, Oskarov, Gašpar, Bogdan, Savič, Marjan, Suč, Kusek, Novak in Matičič. Čepijo: Semiga, Car, Preradović, Dovelar, Vrhovnik in Ribarič. Foto: F. Matko

SMUČANJE Ogleđ svetovnega pokala

Smučarski klub Gornja Radgona organizira ogleđ zadnje tekme svetovnega pokala v slalomu in paralelnem slalomu v Sarajevu, ki bo 21. in 22. marca. Prijave zbirajo pri Putniku v Gornji Radgoni. Cena za člane kluba je 14.000, za nečlane pa 20.000 dinarjev.

ROKOMET

Bakovci prvi v Ptuj

Rokometni klub Drava s Ptuja je pripravil turnir moških ekip. Največ uspeha so imeli rokometiški Bakovci, ki so premagali Dravo s 14:13 in Ormož z 22:11 ter postali zmagovalci. Najboljši strelci pri Bakovcih: Merčnik 13 ter Katona, Kozelj in Buzeti po 5.

V soboto bo rokometni turnir v Krogu. Sodelovale bodo ekipe: Branik, Drava, Toko, Radgona, Bakovci in Krog.

ODBOJKA

Trikrat po 3:2

V nadaljevanju prvenstva v drugi republiški moški odbojkarški ligi so vsa tri pomurska moštva zmagala. Ljutomer je doma premagal Sempeter II s 3:2, Radenci so slavili nad ekipo Partizana iz Hoč s 3:2, Pomurje iz Murske Sobotice pa je v gosteh premagalo ekipo Franjo Malgaj s 3:2. Odbojkarice Pomurja pa so bile poražene v Prevaljah z 0:3.

POKALNI NOGOMET Zmage gostov

Na območju občinske nogometne zveze Lendava so bile odigrane pokalne tekme. Rezultati — Odranci: Polana 0:5, Renkovič: Kobilje 1:2 in Dobrovnik: Mladost 1:3.

ŠAH

Coklin in Čavuzičeva

Šahovski klub Gornja Radgona je organiziral občinsko prvenstvo, na katerem je sodelovalo 20 šahistov in 11 šahistk. V moški konkurenci je zmagal Marko Coklin, pri ženskah pa je bila najboljša Brigita Čavuzič. Nova občinska prvaka sta mlada in obetavna tekmovalca. F. Klemenčič

Zmagal Igor Kos

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobotice je organiziralo hitropotezni turnir za marec. Med 24 igralci je zmagal Igor Kos z 18 točkami pred Danilom Harijem in Gaberjem, po 17,5. Rezonjo, 17. Borisom Kovačem, 16. Logarjem, 15,5. Alojzom Kosom in Neratom, po 15 točk, itn.

Kohék in Maričeva

Na hitropoteznem turnirju pionirjev in pionirk, ki ga je pripravilo SD Radenska Pomurje iz Murske Sobotice, je sodelovalo 19 tekmovalcev in tekmovalk. Med pionirji je bil najboljši Kohék, pri pionirkah pa Mirica Marič.

KOŠARKA

OVIZ Murska Sobotica

Sklenjeno je bilo tekmovalstvo v okviru pionirskega košarkarskega festivala za starejše pionirje v Pomurju. Največ uspeha so imeli košarkarji OVIZA iz Murske Sobotice, ki so brez poraza zasedli prvo mesto. Med strelci pa je bil daleč najučinkovitejši Tinec (MS), ki je dosegel 147 kosev pred Ivancem (Lendava), 124, in Šostaričem (Radgona), 121 kosev.

OVIZ MS	6	6	0	396:174	12
Lendava	6	4	2	327:290	10
Radgona	6	2	4	277:350	8
Veržej	6	0	6	214:400	6

Zmagi Nafta in Mure

V tekmovalstvu za pokal Nogometne zveze Slovenije sta oba pomurska ligaša zmagala. Nafta je v Mariboru premagala Železničarja s 3:1. Vse tri gole za Nafto je dosegel Suč. Mura pa je doma premagala Pekre s 3:0. Strelca golov sta bila Škaper, 2, in Kalamar.

V nedeljo se začne spomladanski del tekmovalstva v slovenski in območni nogometni ligi.

KOŠARKA

Pomurje zmagalo v podaljškju

V prvi tekmi za uvrstitev v prvo republiško moško košarkarsko ligo je Pomurje v Murski Soboti šele v podaljškju premagalo Šentjur s 100:98 in tako uspešno preskočilo prvo oviro. Koše za Pomurje so dosegli: Juteršnik 34, Rajbar 25, Klemar 17, Banič 8, Tušar 7, Marinič 5 in Roškar 4.

V tekmovalstvu slovenske ženske košarkarske lige pa je ID Ježica v Ljubljani premagala ekipo Metalservis Pomurja s 64:54. Koše za Pomurje so dosegle: Kosičeva 24, Kolarjeva 13, Karđoseva 8, Koroščeva in Korenova po 4 ter Lihtenegerjeva 1. V naslednjem kolu igra Pomurje z Labodom iz Novega mesta.

KEGLJANJE

Radenska zopet premagala Konstruktor

V zaostali tekmi prvega dela tekmovalstva v republiški moški kegljaški ligi je Radenska v Ljutomeru premagala mariborskega Konstruktorja s 5107:5098 podrtih kegljev. Najboljši v ekipi Radenske je bil Hari Steržaj z 907 podrtimi keglji pred Miro Steržajem, 860, Kovačičem, 858, Horvatom, 848, Drvaričem, 837 in Kučanom, 797 podrtih kegljev.

V enajstem kolu pa je Savinja premagala Radensko s 5214:5060 podrtih kegljev. Najuspešnejši kegljač je bil Miro Steržaj z 932 podrtimi keglji pred Drvaričem, 870, Harijem Steržajem, 832, Kovačičem, 828, Horvatom, 827 in Kučanom, 771 podrtih kegljev. F. K.

ŠAH

Občinsko pionirsko prvenstvo

Na osnovni šoli Edvarda Kardelja (OŠ III) v Murski Soboti je bilo občinsko šahovsko tekmovalstvo osnovnih šol. Sodelovalo je 63 pionirjev in pionirk. Rezultate so obdelovali računalniško. Prvi trije iz vsake kategorije pa so se uvrstili na pomursko tekmovalstvo.

Rezultati — ml. pionirji: 1. Peter Kelemen (OŠ I) 7 točk, 2. Bojan Titan (OŠ I) 5,5 in 3. Simon Jerebič (OŠ Beltinci) 5 točk; ml. pionirke: 1.—2. Tinka in Metka Marič (OŠ III) po 8,5 točke in 3. Simona Šeme (OŠ Bogojina) 5,5 točke. St. pionirji: 1. Borut Prelog (OŠ Beltinci) 5,5 točke, 2. Robi Rengeo (OŠ III) 5,5 in 3. Mark Gomboc (OŠ Grad) 5 točk; st. pionirke: 1. Mirica Marič (OŠ III) 6 točk, 2. Božena Foršnarčič (OŠ II) 6 in 3. Klauđija Časar (OŠ Beltinci) 5 točk.

STRELSTVO

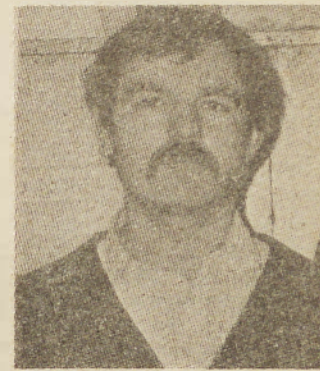
SCT IN NORŠINCI

V občinskih strelskih ligah Murska Sobotica so odigrali 10. kolo. V občinski A ligi vodi ekipa SCT z 20 točkami pred Grafičarjem (MS), 16, AMC-MI in Krko, po 15, Gančani in Sebeborci, po 14 točk. V občinski B ligi pa vodi druga ekipa Noršince s 158 točkami pred drugo ekipo Panonije, 148, in drugo ekipo Tišina, 130 točk. Med posamezniki je na prvem mestu Štefanec (SCT) s 3608 krogi pred Žiškrom (Šalovci), 3604, in Cvetko Rengeo (Nor.) s 3603 krogi. V občinski pionirski strelski ligi vodijo Noršinci s 125 točkami pred Krko, 109, in Tišino, 94 točk. Med posamezniki vodi Balazič s 1709 krogi pred Kovačičem, 1688, in Horvatom (vsi Nor.), 1687 krogov.

SPORTNI OBRAZI

BRANKO BUKOVEC — ODLIČEN STRELEC

Strelski šport ima v Pomurju nekaj odličnih strelcev, ki se vse bolj uveljavljajo ne le v naši pokrajini, temveč tudi v slovenskem merilu. Med te prav gotovo sodi tudi Branko Bukovec, član Strelske družine Noršinci. S strelstvom se je začel najnežneje ukvarjati pred dobrimi desetimi leti pri SD Koloman Flisar Tišina. Svoje uspešno delovanje je nadaljeval pri SD Mura v Murski Soboti, lani pa je postal član SD Noršinci. Že kot pionir in mladinec je dosegel solidne rezultate na raznih tekmovaljih. Najvidnejše uspehe pa je dosegel v zadnjih dveh letih, ko je dvakrat zapored osvojil območno zlato puščico in imel izvrstne uspehe v okviru tekmovalstva v republiški strelski ligi vzhod, kjer je bil s 376 krogi najboljši strelce. Vesel je, da je član SD Noršinci, ki združuje najboljšo pomurske strelce. Najboljši rezultat v okviru republiške strelske lige pa je dosegel v Hotinji vasi, in sicer 380 krogov. Želi si, da bi tudi v prihodnje dosegal vsaj takšne rezultate, za kar so mu spodbuda letošnji uspehi v republiški ligi. F. M.

pravo vrednost pokazal na sklepnem delu tekmovalstva za naslov prvaka v republiški strelski ligi, kjer je bil s 376 krogi najboljši strelce. Vesel je, da je član SD Noršinci, ki združuje najboljšo pomurske strelce. Najboljši rezultat v okviru republiške strelske lige pa je dosegel v Hotinji vasi, in sicer 380 krogov. Želi si, da bi tudi v prihodnje dosegal vsaj takšne rezultate, za kar so mu spodbuda letošnji uspehi v republiški ligi. F. M.

STRELSTVO

42 kategoriziranih strelcev

Sklenjeno je bilo občinsko prvenstvo v streljanju z zračno puško za vse kategorije v radgonski občini. V članski konkurenci je ekipno zmagala SD Jovo Jurkovič Videm s 1077 krogi pred SD Elrad Gornja Radgona, 1055, in SD Avtoradgona Gornja Radgona, 998 krogov. Najboljši posameznik je bil Rojko (Videm) s 363 krogi pred Sijancem (Videm), 363, Kocbekom (Videm), 357, Slaničem (Elrad), 355, in Hladetom (Elrad), 353 krogov. Med mladinci je ekipno zmagala SD Elrad Gornja Radgona z 975 krogi, med posamezniki pa Gajer s 345 krogi pred Stergarjem (oba Elrad), 344, in Rojkom (Videm), 293 krogov. Sodelovalo je 25 članov in 9 mladincev.

Tekmovalstvo so tudi sklenili v občinski strelski ligi Gornja Radgona. Zmagala je ekipa SD Elrad z 29 točkami pred SD Jovo Jurkovič Videm, 19, SD Radenska, 18, SD Avtoradgona, 12, in drugo ekipo Elrada, 12 točk. Med posamezniki je bil najuspešnejši Borut Stergar (Elrad) z 2.090 krogi pred Korošakom (Videm), 2.082, in Slaničem (Elrad), 2.066 krogov.

Odbojkarice Pomurja iz Murske Sobotice so članice druge republiške lige vzhod. Od leve proti desni: (stojijo) Darja Forjan, Ivanka Bokan, Sonja Kutoš, Boris Cipot (trener), Sandra Smisl, Romana Tanjšek, Martina Rumeč, (čepijo) Barbara Šušek, Suzana Mertuk, Nataša Gruškovič, Edita Flisar in Nataša Klement.

RAZPORED TEKEM PNL — POMLAD 1987

XII. kolo
Veržej: Bakovci
Dobrovnik: Turnišče
Renkovič: Polana
Hotiza: Beltinka
Rakičan: Črenšovci
Odranci: Tišina

XIII. kolo
Odranci: Veržej
Tišina: Rakičan
Črenšovci: Hotiza
Beltinka: Renkovič
Polana: Dobrovnik
Turnišče: Bakovci

XIV. kolo
Veržej: Turnišče
Bakovci: Polana
Dobrovnik: Beltinka
Renkovič: Črenšovci
Hotiza: Tišina
Rakičan: Odranci

XV. kolo
Rakičan: Veržej
Odranci: Hotiza
Tišina: Renkovič
Črenšovci: Dobrovnik
Beltinka: Bakovci
Polana: Turnišče

XVI. kolo
Veržej: Polana
Turnišče: Beltinka
Bakovci: Črenšovci
Dobrovnik: Tišina
Renkovič: Odranci
Hotiza: Rakičan

XVII. kolo
Hotiza: Veržej
Rakičan: Renkovič
Tišina: Bakovci
Črenšovci: Turnišče
Beltinka: Polana
Odranci: Dobrovnik

XVIII. kolo
Veržej: Beltinka
Polana: Črenšovci
Turnišče: Tišina
Bakovci: Odranci
Dobrovnik: Rakičan
Renkovič: Hotiza

XIX. kolo
Renkovič: Veržej
Hotiza: Dobrovnik
Rakičan: Bakovci
Odranci: Turnišče
Tišina: Polana
Črenšovci: Beltinka

XX. kolo
Veržej: Črenšovci
Beltinka: Tišina
Polana: Odranci
Turnišče: Rakičan
Bakovci: Hotiza
Dobrovnik: Renkovič

XXI. kolo
Dobrovnik: Veržej
Renkovič: Bakovci
Hotiza: Turnišče
Rakičan: Polana
Odranci: Beltinka
Tišina: Črenšovci

XXII. kolo
Veržej: Tišina
Črenšovci: Odranci
Beltinka: Rakičan
Polana: Hotiza
Turnišče: Renkovič
Bakovci: Dobrovnik

Slabo varujemo svoje in družbeno premoženje

Varovanje lastnega in družbenega premoženja postaja vse pomembnejše. Zanj moramo poskrbeti sami pa tudi v organizacijah združenega dela. Če pristojnemu govorci delavcev, bomo slišali, da iz delovnih organizacij velikokrat zmanjka tu ali oni predmet, da se (torej družbeno lastnina) odtuja, krivca pa največkrat ni. Delavske kontrole, odbore za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito smo ustanovili za to, da skrbijo za varnost v delovnih in drugih organizacijah, kaže pa, da so nedelavni, saj je redko kateri najde storilce. Za varnost v delovnih organizacijah morajo skrbeti tudi čuvajske službe. Po dosedanjih spoznanjih so varnostne službe neustrezno organizirane in preunalo strokovno usposobljene, da bi v vseh primerih zavarovale družbeno premoženje. Odnos do družbene lastnine je ideja tudi, tem, kako so urejena industrijska dvorišča, saj prav ta včasih predstavljajo pravi izvir za tatove. Možno je, da tudi zaradi delovanja čuvajskih služb seveda ne bo odveč, to pa ni edini način, da bo kraj vedno manj. Družbeno samozaščito se mora prebuditi, delavske kontrole pa začeti delati to, za kar so poklicane. Kaj pa varovanje lastnega premoženja?

Večkrat smo slišali, da so v porastu. Tudi to je velikokrat delo same države, saj ne moremo računati na delovanje čuvajskih služb seveda ne bo odveč, to pa ni edini način, da bo kraj vedno manj. Družbeno samozaščito se mora prebuditi, delavske kontrole pa začeti delati to, za kar so poklicane. Kaj pa varovanje lastnega premoženja?

Jani D.

Požarna varnost in gasilci

Prevoz nevarnih snovi po cestah

Na pomurskih cestah vsakodnevno srečujemo težke tovore z različnimi nevarnimi snovmi, med katerimi prevladujejo naftni derivati domačih in tujih proizvajalcev. Srečujemo pa se tudi s prevozi strupenih in jedkih snovi, predvsem v tranzitnem prometu. Tako ene kot druge predstavljajo za okolje veliko nevarnost ob razlitju ali razsutju. Zelo pogosto pa ob prevoznih pride do požara ali eksplozije, kar ima lahko hude posledice.

Po razpoložljivih podatkih se v Pomurju hrani ali uskladišči letno 378 ton kislín, lugov in preostalih nevarnih snovi ter 67.096 ton vnetljivih tekočin. Nevarne snovi, ki jih v glavnem uporabljamo naše združeno delo so: amonijak, klor, kislíne, lugi, soli, strupi v obliki zaščitnih sredstev (pesticidi), alkoholi (mentanol, fenol in glikol), vse vrste vnetljivih tekočin naftnih derivatov in vnetljivi plini.

Za pomurske gasilce in vse tiste, ki imajo opraviti s sanacijami nesreč, to predstavlja posebno težko in odgovorno nalogo, saj za večje posege še nismo dovolj dobro organizirani, smo brez posebnih izkušenj in tudi potrebne opreme. V Pomurju si

sicer z odgovornimi dejavniki zelo prizadevamo urediti način posegov v primeru nesreče, tako da je škoda čim manjša. Pri tem pa ne smemo zanemarjati nadaljnje dograjevanja sistema obveščanja, tehničnega izpopolnjevanja in stalnega usposabljanja. Vsi skupaj, zlasti pa tisti, ki imajo opraviti s prometom nevarnih snovi, moramo več storiti za varnost in manipulacijo s temi sredstvi, saj so vse dosedanje nesreče pokazale, da je v verigi človek—

vozilo—cesta najpomembnejši faktor človek, ki ne upošteva varnostnih predpisov, neodgovorno ali malomarno ravna, oziroma je vzrok neučinkoviti notranji nadzor v ozdih, pomanjkljiva strokovna usposobljenost delavcev, ki delajo z nevarnimi snovmi. Za zmanjšanje nesreč z nevarnimi snovmi, ki jih tudi v Pomurju ni malo, je potrebno v prihodnje veliko več storiti kot doslej in tako prispevati delež k ohranitvi zdravega okolja. F. G.

Nosila za ranjence v stanovanjske bloke

V naši skupnosti morajo imeti poleg zdravstvenih zavodov — po odloku zveznega izvršnega sveta (Uradni list 3/83) — določena sredstva tudi stanovanjski bloki, poslovne in druge javne zgradbe ter objekti, med drugim tudi ustrezno število nosil. Ta sredstva so dolžne zagotoviti samoupravne in druge organizacije, ki upravljajo navedene prostore (po odloku izvršnega sveta skupščine SR Slovenije št. 850 — 03/791/5 z dne 19. maja 1983,

rok je do konca leta 1987. Po tem odloku morajo imeti torej javne ali stanovanjske stavbe na vsakih sto prebivalcev ena nosila. Čeprav je s predpisi zagotovljeno določeno število nosil za ranjence, to ne pomeni, da jih v izjemnih priilikah ne bi potrebovali več. Tudi s tolikšnim številom nosil, kot jih imajo zdravstveni zavodi, včasih ne bi bili kos potrebam. Zato bi se v nekaterih izjemnih razmerah morali znajti sami, si sami pomagati, da

bi lahko pomagali poškodovanim. Improvizirana nosila boste naredili glede na kraj, kjer jih potrebujete. Izdelamo jih lahko iz platna, vej, desk, smučk, oblaci in drugih predmetov.

Naše stanovanjske bloke bo torej potrebno do konca letošnjega leta opremiti z nosili. Zanimivo bo, ali bomo to storili tik pred novim letom ali pa se bomo nakupa lotili že prej.

Jani D.

Nekatere značilnosti pomurskega prometa

SLABE CESTE IN SIGNALIZACIJA

Pomurske ceste so za sodoben varen promet neprimerne, pa tudi drugi objekti na cestah ne povečujejo varnosti. Mostovi so dotrajali in ne zagotavljajo potrebne nosilnosti in varnosti. Pred letom dni je bila na pobudo uprave za notranje zadeve ustanovljena strokovna komisija, ki je pregledala vse lesene mostove in ugotovila, da jih je na območju Pomurja okoli 30 v slabem stanju. Tudi signalizacija na železniških prehodih je dotrajala. Že-

lezniški prehod pri Ina-Nafti v Lendavi ni zavarovan, čeprav je prišlo na njem že do velikih nesreč, kljub zagotovitvi, da bo urejen že v lanskem letu. Marčkam na novo nesrečo?

Za Pomurje je značilen tudi mednarodni promet, ki teče iz Avstrije ali Madžarske in obratno. Opaža se porast tovornega prometa, posebej tranzitnega, pa tudi domačega. Močan tovorni promet zmanjšuje prepustnost predvsem na cestah G. Radgo-

na—Lendava in Radenci—Ljutomer. Vzrok za povečan tovorni promet je delno pripisati dejstvu, da v turistični sezoni ob določenih urah ob sobotah in nedeljah tovornjaki ne smejo biti v prometu. Vozniki so se preusmerili na naše ceste, kjer omenjena prepoved ne velja. Ti tovornjaki delajo zaradi preobremenjenosti na naših cestah precejšnjo škodo in prispevajo, da ceste pospešeno propadajo.

Po naših cestah se prevažajo precej nevarnih snovi, kar predstavlja dodatno nevarnost, med drugim tudi ogroža vrečna območja Radenske in vodna zajetja od Radgone od Lendave. Jani D.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTO

Doslej najhujša prometna nezgoda

Minuli teden je občane Pomurja vznemirila novica, da se je avtobus z delavci peljal z avtobusom Certusa, tozdr Ptuj, na delo v Ljutomeru. V prometni nezgodi, ki je bila najhujša doslej v Pomurju, je bilo veliko poškodovanih, eden potnik pa je umrl. Sicer pa je bil minul teden glede varnosti precej razgiban. Bilo je nekaj požarov, tatovi pa so se, vse kaže, zbudili s prihajajočo pomladjo.

AVTOBUS V HISO

10. marca ob pol šestih zjutraj so se delavci peljali z avtobusom Certusa, tozdr Ptuj, na delo v Ljutomeru. Zaradi neprimerne hitrosti je po klancu z 18-odstotnim padcem voznik avtobusa Franc Biteznič sicer skušal zmanjšati hitrost, vendar mu to ni uspelo. Zaletel se je v hišo — Slašičarino Skrajnar, lastnice Vere Peischi na Miklošičevem trgu — in se s prednjim delom avtobusa vkleščil med zidove. En človek je izgubil življenje, osem je bilo hudo poškodovanih, 48 potnikov pa laže. Materialna škoda znaša 10 milijonov dinarjev. V avtobusu je bilo 70 potnikov. Ko-

misija je ugotovila, da voznik ni bil vinjen in pretrujen.

TRČILA V LJUTOMERU

11. marca se je zgodila prometna nezgoda na Ormoški ulici v Ljutomeru. Zaradi neprimerne hitrosti motorista Adolfa Hrge iz Rincetove Grabe in vinjenosti kolesarja Stanislava Viherja iz Gresovčaka. Pri srečevanju sta trčila in padla po cestišču ter se laže poškodovala.

ZAPELJAL NA LEVO STRAN CESTE

14. marca se je zgodila prometna nezgoda v Radencih. Iz G. Radgone je z osebnim avtomobilom pripeljal Mirko Ljuboja s Petanjec. Pri osnovni šoli je iz neznanega vzroka zapeljal na levo stran cestišča v trenutku, ko mu je po desni pravilno pripeljal nasproti voznik osebnega avtomobila Ludvik Grah s Petanjec. Vozili sta trčili. Sopotnik v avtomobilu Ljuboja, Davor Bači, se je laže poškodoval, škoda pa je za 1,2 milijona dinarjev.

ZAVIL PRED AVTOMOBIL

13. marca se je zgodila prometna nezgoda v Iljaševcih. Motorist Jože Zemljic iz Iljaševca je nepravilno zavil na levo, ko je z neprimerno hitrostjo pripeljal voznik osebnega avtomobila Stanislav Brumen iz Stare Nove vasi. Pri trčenju se je hudo poškodoval Zemljic, laže poškodbe pa je dobila njegova sopotnica Stanislava Subotič iz Iljaševca.

SIMONIČEV BREG PRETESEN

15. marca se je zgodila prometna nezgoda izven naselja Moravske Toplice na kraju, imenovanem Simoničev breg. Voznik osebnega avtomobila Anton Rogáč iz Kuršinec je zaradi domnevne vinjenosti in vožnje po levi strani ceste trčil v osebni avtomobil, ki ga je pravilno vozila Marija Halas iz Rakičana. V čelnem trčenju sta se oba voznika poškodovala, škoda pa je za 900 tisoč dinarjev.

GRANATA V POTOKU

15. marca so bili delavci postaje milice v Ljutomeru obveščeni, da je otrok Denis Bohneč našel v potoku v Ljutomeru neaktivirano granato za minometalec. Ugotovili so, da gre za ostanek iz pretekle vojne. Strokovnjaki milice so mino odstranili in jo uničili.

OTROK ZANETIL POŽAR

15. marca je izbruhnil požar na gospodarskem poslopju Geze Vratarja iz Ratkovec. Zgorel je skedenj, v njem pa 5 ton sena, 7 ton slame, traktor s prikolico in nekaj drugih predmetov. Škoda je za 6,5 milijona dinarjev. Ugotovili so, da je vzrok požara otroška igra z vžigalicami. J. D.

ABC POMURKA — KZ PANONKA MURSKA SOBOTA
Delovna skupnost
objavlja prosta dela in naloge
ORGANIZATOR-PROGRAMER AOP

Pogoji:
Visoka in višješolska izobrazba ustreznih smeri in 1 oz. 2 leti delovnih izkušenj na ustreznih delih.
Prošnje z ustreznimi dokazili naj kandidati vložijo v 10 dneh od dneva objave na naslov ABC POMURKA — KZ PANONKA Murska Sobota, Markišavska 3, 69000 Murska Sobota.

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

Pomurci se odločajo za poklic miličnika

Svet izobraževalnega centra organov za notranje zadeve SR Slovenije je ob koncu lanskega leta izdal razpis za vpis v kadetsko šolo za miličnike za šolsko leto 1987/88 v Tacnu pri Ljubljani. Na razpis, ki traja do 31. marca, se lahko prijavijo moški kandidati, naši državljani, ki so uspešno končali osnovno šolo in niso starejši od 17 let, so telesno in duševno zdravi, obvladajo slovenski jezik, da jim ni bil sodno izrečen vzgojni ukrep, da niso v kazenskem postopku in da so v šoli bili pozitivno ocenjeni iz tujega jezika. Šolanje traja štiri leta. Kadeti imajo med šolanjem brezplačno stanovanje v domu šole, hrano, obutev, uniforme, določene učne pripomočke, zdravstveno varstvo in denarno nadomestilo za osebne potrebe. Kljub zahtevnemu predmetniku pa imajo kadeti še mnogo prostega časa za različne aktivnosti, ki zadovoljujejo njihove interese. Tako razvijajo borilne veščine, spretnostne vožnje z motorji, planinarijo in podobno. Vsi učenci so vključeni v najrazličnejše športne aktivnosti. Med šolanjem v kadetski šoli za miličnike odslužijo vojaški rok, ki pa jim je priznan šele po dveh letih opravljanja del in nalog miličnika. Po končanem šolanju pa morajo delati v organih za notranje zadeve najmanj dvakrat toliko časa, kot traja šolanje. Poklic miličnika je zelo zanimiv, saj opravlja vrsto najrazličnejših dejavnosti, kjer se srečuje z ljudmi in jih spoznava ter jim pomaga. Ta poklic pa je tudi zelo zahteven in odgovoren. Svoje delo lahko miličnik opravlja na različnih postajah milice s splošnim delovnim področjem, prometni, železniški ali mejni postaji. Poleg tega pa miličniki opravljajo še nekatere druge naloge, za katere se usposobijo. Kandidati za sprejem v kadetsko šolo za miličnike se lahko prijavijo na postaji milice v kraju, kjer živijo, kjer morajo poleg vloge priložiti še potrebne dokumente. Opraviti morajo preskus znanja iz slovenskega jezika in psihofizičnih sposobnosti ter zdravniški pregled pred posebno zdravniško komisijo.

Letos bo v kadetsko šolo za miličnike v Tacnu sprejetih 220 učencev, medtem ko se jih vsako leto prijavi veliko več kandidatov. Tudi med mladimi v Pomurju je za ta poklic precejšnje zanimanje.

Lani se je iz štirih pomurskih občin prijavilo za kadetsko šolo za miličnike 42 kandidatov, sprejeta je bila polovica ali 21. Podobno je tudi letos. Doslej se je prijavilo 37 kandidatov, največ iz soboške občine, 21, iz lendavske 7, ljutomerske 5 in radgonske 4. O tem, kdo bo sprejet, bodo obveščeni najpozneje do 20. junija.

V zadnjih letih so v Pomurju zgradili veliko stanovanjskih blokov, ki so visoki več nadstropij. Da bi za te objekte zagotovili potrebno požarno varnost, so morali gasilci kupiti požarne lestve in drugo sodobno opremo, brez katere je reševanje iz visokih zgradb nemogoče. V bodoče bo potrebno opremo še bolj posodobiti, stanovalce stanovanjskih blokov pa poučiti o njihovih nalogah ob požaru ali drugih nesrečah. Jani D.

ZBOROVALI SO LENDAJSKI GASILCI

Premalo pomoči najstarejšemu društvu

Javna skrivnost v Lendavi je, da gasilsko društvo ne deluje kot bi moralo, čeprav je bilo v zadnjih letih deležno dokajšnje družbene pomoči, pretežno materialne. Tega niso zanikali niti gasilci sami, ki so se zbrali na letni konferenci. Skrbi jih predvsem to, kdo bo uporabljal sodobno opremo, ki jo imajo, če kmalu ne bodo pomladili članskih vrst. Že nekaj let se povezujejo s šolami, da bi pridobili nove člane, a dosti koristi ni. O problemih gasilstva v Lendavi bi bilo potrebno torej temeljito spregovoriti v krajevni skupnosti. Če je gasilsko društvo v Lendavi potrebno, in to nedvomno je, potem bo potrebno zagotoviti razmere za uspešno delo, tako kot je

delalo več kot sto let. Kakšne so še potrebe gasilcev v Lendavi? Urediti bo potrebno vprašanje hišnika v gasilskem domu, ki bo skrbel tudi za vzdrževanje opreme. Kupiti nameravajo hidravlično

lestev in še nekaj drugih gasilskih pripomočkov. Na letni konferenci so podelili priznanja 15 članom, med njimi za 50-letno delo v gasilstvu Pavlu Miholiču in Ivanu Oletiču. Jani D.

KAPCA

Obnovili bodo gasilski dom

Gasilsko društvo na Kapci bo v prihodnjem letu praznovalo 60-letnico delovanja. V vasi so zgradili gasilski dom še pred petnajstimi leti, zato razmišljajo o obnovitvi nekaterih prostorov, da bi dom gasilcev in vaščanov postal bolj funkcionalen. V vaškem gasilskem društvu deluje 19 članov, ki skrbijo za požarno varnost v vasi in bližnjem naselju Kot. Za požarno varnost so zgradili 5 vodnjakov, v letošnjem in prihodnjem letu pa jih nameravajo še več. Problemi gasilcev seveda niso edini, ki tarejo vaščane. Na prvem mestu je ureditev telefonije. V ta namen zbirajo sredstva iz krajevnega samoprispevka. Za telefonski priključek je zainteresiranih kakih 70 domačij. Ureditev telefonije bo koristila tudi delovanju gasilskega društva. Upajo, da bodo vprašanje telefonije rešili v tem srednjeročnem obdobju. Jani D.

VELIKA SKRB ZA VARNOST LJUDI

Ina-Nafta Lendava je največji delovni kolektiv v lendavski občini, po naravi svoje dejavnosti pa

med tistimi, ki so najbolj ogroženi pred požari in drugimi nesrečami. Narava njihovega dela je zahtevala, da se dobro organizirajo za zaščito ljudi in lastnine, s katero upravljajo. V delovni organizaciji deluje edina poklicna gasilska enota v občini, ob njej pa še vrsta ekip civilne zaščite. V Nafti menijo, da je vsak delavec na svojem delovnem mestu najboljši gasilec, zato dajejo poseben pomen izobraževanju, ki naj bi pomagalo vsakemu zaposlenemu, da se ob pomoči znajde, pomaga sebi in kolektivu. Posebno uspešna je ekipa civilne zaščite, ki se na občinskih in regijskih tekmovanjih vedno dobro odreže. Da bi v prihodnje še bolj okrepili varnost v delovni organizaciji, bodo posodobili opremo, seveda pa bodo njihove ekipe pomagale tudi drugim, ki bodo pomoč potrebovali.

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDA
V LUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA
Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

Leto XXIII

Murska Sobota, 19. marca 1987

Št.: 8

88. Ugotovitve in stališča k informaciji o stanju in problematiki javnega avtobusnega potniškega prometa v občini Murska Sobota

89. Sklep o vrstnem redu izvajanja del po programu modernizacije cest v občini M. Sobota v letu 1987 iz referendumskega programa

90. Odlok o turistični taksi v občini Lendava

91. Sklep o uvedbi krajevnega samopriskevka za območje Krajevne skupnosti Bučkovci

92. Sklep o podpisu samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje razvojnih programov krajevnih skupnosti za obdobje 1986—1990

93. Sklep o valorizaciji cen geodetskih storitev v občini M. Sobota

94. Spremembe in dopolnitve pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje stanovanj, kupljenih s sredstvi solidarnosti in stanovanj, nad katerimi ima razpolagalno pravico samoupravna stanovanjska skupnost občine Gornja Radgona.

95. Odredba o pristojbinah za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede in dovoljenja v občini Lendava v letu 1987

88

Na podlagi 165. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora dne 26. februarja 1987 sprejela

UGOTOVITVE IN STALIŠČA

k informaciji o stanju in problematiki javnega avtobusnega potniškega prometa

Informacijo o stanju in problematiki javnega avtobusnega potniškega prometa je pripravila Temeljna organizacija združenega dela Avtobusni promet M. Sobota. Zbori občinske skupščine so na osnovi predlogov TOZD, stališč izvršnega sveta in predlogov, ki so bili podani v zborih občinske skupščine sprejeli naslednje ugotovitve in stališča:

1. Zbori občinske skupščine ugotavljajo, da so bili doseženi pomembni premiki v kvaliteti prevozov in povezovanju krajev v občini, čeprav stanje avtobusnega potniškega prometa še vedno ni zadovoljivo. Nekatera naselja v občini še vedno nimajo povezave z občinskim središčem. TOZD avtobusni promet M. Sobota naj v razpravi s pristojnimi krajevnimi skupnostmi prouči možnosti za vzpostavitev avtobusnih povezav tudi s temi naselji. Prizadevati si mora še za večjo kvaliteto povezav in za humane odnose. Avtobusne proge in vozni red je oblikovati v dogovoru s krajevnimi skupnostmi in jih dosledno objavljati na postajališčih in drugih krajih. Na avtobusni postaji v M. Soboti je nujno poskrbeti za večji red in lepši zunanji izgled.

2. Zbori občinske skupščine podpirajo izvajanje sistematičnih prevozov delavcev na delo v prid racionalnejših prevozov in smotrnejšega trošenja sredstev, ki jih delovne organizacije združenega dela namenjajo za prevoz na delo. TOZD in Občinski svet zveze sindikatov skupaj z zainteresiranimi organizacijami združenega dela uskladijo prevoze na delo. Prevozi šolskih otrok, vozni redi in druga vprašanja v zvezi s prevozi otrok, mora TOZD izvajati v dogovoru s šolami in občinsko skupnostjo za vzgojo in izobraževanje. Osnovne šole morajo vplivati na šolsko mladino, da bo ta imela primeren odnos do družbene lastnine.

3. TOZD Avtobusni promet naj prouči možnost ustrezne avtobusne povezave med M. Soboto in bolnico v Rakičanu in primestni avtobusni promet ob konicah, to je ob prihodu in odhodu delavcev z dela.

4. Zbori občinske skupščine predlagajo Izvršnemu svetu da prouči vprašanje statusa TOZD, ki bi lahko poslovala kot organizacija posebnega družbenega pomena (komunalne organizacije združenega dela).

5. Cestno podjetje mora vso skrb usmeriti primernemu vzdrževanju cest na katerih se vrši javni prevoz zlasti v spomladanskem času, da bo zagotovljena varnost prometa in da ne bo nepotrebnega izpostavljanja delavcev iz dela.

6. Komite za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve občine Murska Sobota mora izdelati program urejanja avtobusnih postajališč v občini.

7. Predloge in pobude, ki se nanašajo na konkretna vprašanja glede povezav posameznih krajev z avtobusnimi programi, vozni redovi ter druga vprašanja bo proučil TOZD Avtobusni promet. O tem mora obvestiti pristojne krajevne skupnosti in skupščino občine.

V Murski Soboti, dne, 26. februarja 1987

Številka: 34-3/87-1

Predsednik
skupščine občine Murska Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

89

Na podlagi 165. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) ter 5. člena Odloka o uvedbi samopriskevka v občini M. Sobota (Uradne objave št. 4/86) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora dne 26. februarja 1987 sprejela

SKLEP

o vrstnem redu izvajanja del po programu modernizacije cest v občini M. Sobota v letu 1987 iz referendumskega programa.

1. V letu 1987 se bodo po programu modernizacije cest iz referendumskega programa v občini M. Sobota modernizirali

— asfaltirali naslednji odseki L cest:

— 4212 Bakovci—Melinci v dolžini 6,3 km;

Na tem odseku so bila začeta (zemeljska) dela že v letu 1986. V letu 1987 se končajo zemeljska dela in položi asfalt,

— L 5617 in 5621 na odseku Fikšinci—Rogašovci v dolžini cca 4 km,

— L 5622 na odseku Kramarovci—mejni prehod z Avstrijo v dolžini cca 1,10 km

— L 3646 na odseku Šalamenci—Pečarovci v dolžini cca 3,40 km.

2. Ta sklep velja z dnem sprejetja in se objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 352-3/87-1

V M. Soboti, dne 26. februarja 1987

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

90

Na podlagi 277. člena statuta občine Lendava (Uradne objave, št. 37/81), l. in 4. člena zakona o komunalnih taksah (Ur. list SRS, št. 29/65, 12/69, 7/70 in 7/72) ter 25. člena zakona o prekrških (Ur. list SRS, št. 25/83 in 42/85) je Skupščina občine Lendava na sejah zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 10. 3. 1987 sprejela

ODLOK

o turistični taksi v občini Lendava

1. člen

Na območju občine Lendava se za začasno bivanje turistov plačuje turistična taksa.

2. člen

Zavezanec za plačilo turistične takse je oseba, ki začasno prebiva na območju občine.

3. člen

Turistična taksa se plačuje v gotovini. Takso obračuna in pobere gostinska, turistična in druga organizacija ali zasebnik, ki oddaja prenočišča. Za nočitev v hotelih, gostiščih, zasebnih sobah in campingih znaša turistična taksa po osebi:

— za domače goste

200.— din

— za tuje goste

400.— din

4. člen

Pobrano turistično takso je potrebno do 5. v mesecu za pretekli mesec nakazati na ustrezn račun. Turistična taksa, ki se pobira po tem odloku, je prihodek proračuna občine.

5. člen

Gostinske, turistične in druge organizacije ter zasebniki, ki oddajo sobe za prenočišča, so dolžni voditi evidenco o plačani turistični taksi, ki vsebuje:

- priimek in ime ter naslov turista oz. potnika;
- število nočitev;
- višino plačane turistične takse ali označbo, ki upravičuje osebo do oprostitve plačila takse.

6. člen

Turistične takse so oproščeni:

- otroci do dopolnjenega 7. leta starosti,
- vojni in delovni invalidi,
- vojaki in gojenci vojaških in kadetskih šol, kadar organizirano bivanje v občini,
- člani zveze slepih in gluhih v Jugoslaviji ter njihovi spremljevalci,
- mladina na organiziranem skupinskem letovanju ter udeleženci šolskih ekskurzij in kolonij,
- osebe, ki se zdravijo v stacionarnih zdravstvenih zavodih, z napotnico zdravniške komisije,
- tuji državljani, ki so po mednarodnih sporazumih oproščeni taks in dajatev,
- člani počitniške zveze in taborniki,
- nosilci partizanske spomenice 1941, narodni heroji in španski borci.

Otroci od 7. do dopolnjenega 15. leta starosti plačajo 50 % predpisane takse.

7. člen

Z denarno kaznijo od 5.000 do 50.000 din se kaznuje posameznik ali odgovorna oseba pravne osebe, z denarno kaznijo 10.000 do 150.000 din pa pravna oseba, ki ne odvede oziroma ne odvede v roku iz 3. člena turistične takse.

8. člen

Izvajanje odloka nadzoruje upravni organ skupščine občine, pristojen za družbene prihodke.

9. člen

Z dnem, ko se začne uporabljati ta odlok, preneha veljati odlok o komunalnih taksah v občini Lendava (Ur. objave št. 1/72, 8/75, 22/80, 10/82, 11/84, 8/85 in 10/86).

10. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občine Pomurja, uporablja pa se od 1. januarja 1988 dalje.

Številka: 423-1/87

Datum: 10/3-1987

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Rudolf LEINER, l. r.

91

SKLEP

O uvedbi krajevnega samoprispevka za območje Krajevne skupnosti Bučkovci

1. člen

Za območje Krajevne skupnosti Bučkovci, se po odločitvi delovnih ljudi in občanov na referendumu, dne 08. marca 1987 uvede krajevni samoprispevek.

2. člen

Krajevni samoprispevek se uvaja za dobo petih let in sicer od 01. 04. 1987 do 31. 03. 1992.

3. člen

Sredstva zbrana s krajevnim samoprispevkom bodo uporabljena za:

- za modernizacijo krajevne ceste Bučkovci—Kuršinci (Kuršenščak), s povezavo občinske ceste Radoslavci—Gomila.
- za modernizacijo krajevne ceste Bučkovci (Spodnji) Drakovci
- 20 % soudeležba občinske ceste Bučkovci—Batjan
- za redno vzdrževanje krajevnih cest

4. člen

Za izvršitev programa bo potrebno zbrati sredstva v višini: 41.000.000.— din, višina sredstev, ki naj bi bila zbrana s krajevnim samoprispevkom pa znaša 41.000.000.— din.

5. člen

Krajevni samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki stalno prebivajo na območju KS Bučkovci in sicer v naslednji višini:

a) v denarju

- 3 % od neto osebnih dohodkov iz delovnega razmerja
- 18 % od vsako leto veljavnega katastrskega dohodka
- 3 % od osnove, od katere se plačujejo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od dohodkov občanov, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost, kot glavni poklic, oziroma od osnove, ki ustreza petkratnemu pavšalnemu letnemu znesku davka, občani, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic
- 3 % od pokojnin
- 3 % od osnove, ki ustreza povprečnemu osebnemu dohodku v

SR Sloveniji v preteklem letu, občani s stalnim bivališčem v Krajevni skupnosti Bučkovci, ki so na začasnem delu v tujini

— Dodatni samoprispevek plačajo občani do pričetka modernizacije odseka ceste, ki jo uporabljajo za dostop do svojih hiš in vikendov in sicer:

- lastniki posestev do 3 ha kmetijskih površin 50.000.— din
- lastniki posestev nad 3 ha kmetijskih površin 100.000.— din
- lastniki počitniških hišic ali vikendov 50.000.— din

Nadzor nad sredstvi in njihovi namenski uporabi ter nad izvajanjem del vrši Svet Krajevne skupnosti Bučkovci, ki najmanj enkrat letno poroča skupščini Krajevne skupnosti in zboru občanov o poteku del in porabi sredstev.

6. člen

Samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS št. 35/85).

7. člen

S krajevnim samoprispevkom zbrana sredstva se bodo v celoti namenila za izvajanje programa iz 3. člena tega sklepa.

Sredstva krajevnega samoprispevka se bodo zbirala na posebnem računu KS Bučkovci št. 51930-842-029-8516.

8. člen

Krajevni samoprispevek, ki se bo plačeval iz OD delovnega razmerja, bo obračunaval in nakazoval izplačevalec OD, krajevni samoprispevek iz katastrskega dohodka, iz katerega se plača davek, in od čistega dohodka oseb, ki opravljajo samostojno obrtno ali drugo dejavnost pa obračunava in nakazuje Uprava za družbene prihodke občine Ljutomer. Od zaposlenih v tujini ter krajevnega samoprispevka pa obračunava Svet Krajevne skupnosti Bučkovci, ki o višini krajevnega samoprispevka in obveznosti pismeno obvesti vsakega zavezanca.

9. člen

Skupščina KS Bučkovci pooblašča svet KS, da:
— nadzira dotok sredstev iz samoprispevka
— odloča o razporejanju s sredstvi krajevnega samoprispevka v skladu s programom
— nadzira izvrševanje delovne obveznosti. Svet KS je dolžan o izvajanju referendumskega programa vsaj enkrat letno poročati Skupščini KS in zboru občanov.

10. člen

Ta sklep začne veljati 8. dan po objavi v Uradnih objavah Pomurskih občin.

Bučkovci, dne 10. 03. 1987

Predsednik skupščine krajevne skupnosti Bučkovci
Stanislav Krajnc

92.

UGOTOVITVENI SKLEP O VELJAVNOSTI SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽEVANJU SREDSTEV ZA FINANCIRANJE RAZVOJNIH PROGRAMOV KRAJEVNIH SKUPNOSTI ZA OBDOBJE 1986—1990

Na osnovi 276. člena statuta občine Lendava (Uradne objave Pomurja, št. 37/81, 29/83 in 9/86) sta zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti na 10. ločeni seji dne 10. 3. 1987 sprejela naslednji

sklep

1.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti ugotavljata, da je od 105 skupnega števila podpisnikov samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje razvojnih programov krajevnih skupnosti za obdobje 1986—1990, od tega 87 OZD SIS in delovnih skupnosti, v katerih je zaposlenih 7708 delavcev in 18 krajevnih skupnosti, k sporazumu pristopilo 59 OZD SIS in DS v katerih je zaposlenih 6764 delavcev in 13 krajevnih skupnosti, kar je več kot 2/3 ter je zato sporazum sklenjen in veljaven.

2.

Ta sklep se objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 402-16/86-2

Datum: 10. 3. 1987

Predsednik zbora združenega dela
Terezija DONKO, l. r.

Predsednik zbora krajevnih skupnosti
Jože KOCON, l. r.

93

Na podlagi 16. člena Zakona o geodetski službi (Ur. l. SRS, št. 23/76) ter na podlagi Odloka o cenah za geodetske storitve v občini Murska Sobota (Ur. objave pomurskih občin, št. 15/81) je Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota na 32. seji dne 03. 03. 1987 sprejel

SKLEP

o valorizaciji cen geodetskih storitev

1. člen

S tem sklepom se določajo cene geodetskih storitev za potrebe občanov, državnih organov, organizacij združenega dela in drugih sa-

moupravnih organizacij in skupnosti, društev in civilnih osb, ki jih opravlja občinski upravni organ, pristojen za geodetske zadeve občine Murska Sobota.

2. člen

Cene iz 1. člena tega sklepa so:

Zap. št.	Vrsta in obseg geodetske storitve	Cena v 1. trom. 1987
1.	PARCELACIJA	
1.	parcelacija parcele do 0,3 ha na dva dela	68.720 din
2.	za vsakih nadaljnjih začetih 0,3 ha	19.445 din
3.	za vsako dodatno novo parcelo	16.030 din
4.	za vsako novonastalo parcelo obodne parcelacije	50.460 din
5.	za prenos ene gradbene parcele iz projekta v naravo	22.860 din
6.	za razlastitev dolžinskega objekta, za vsakih 100 m	75.410 din
2.	MEJNI UGOTOVITVENI POSTOPEK	
1.	ugotovitev in izmeritev meje med dvema mejnima točkama	45.720 din
2.	za vsako nadaljnjo mejno točko	11.430 din
3.	PRENOS POSESTNE MEJE PO PODATKIH ZEMLJIŠKEGA KATASTRA	
1.	za grafični kataster:	
1.1.	določitev posestne meje med dvema mejnima točkama	59.380 din
1.2.	za vsako nadaljnjo mejno točko	14.845 din
2.	za numerični kataster:	
2.1.	določitev posestne meje med dvema mejnima točkama	36.520 din
2.2.	za vsako nadaljnjo mejno točko	11.430 din
4.	IZDELAVA GEODETSKIH PODLAG ZA PROSTORSKE IZVEDBENE AKTE	
1.	izdelava načrtov do površine 0,3 ha	52.550 din
2.	za vsakih nadaljnjih začetih 0,3 ha	19.445 din
5.	IZDELAVA POSNETKOV NOVEGA STANJA	
1.	izdelava načrtov za območja do površine 0,1 ha	34.290 din
2.	za vsakih nadaljnjih začetih 0,1 ha	11.430 din
3.	posnetek komunalnega voda, za vsakih 100 m	48.090 din
6.	ZAKOLIČENJE OBJEKTOV	
1.	stavbe in objekti do 200 m ² tlorisne površine	25.090 din
2.	stavbe in objekti nad 200 m ² tlorisne površine	dejan. čas
3.	dolžinski objekti	dejan. čas
7.	Geodetske storitve na gozdnem območju se povečajo za 50 % od zgorajjih cen.	
8.	URNE CENE	
	Za geodetske storitve, ki se obračunavajo po dejansko porabljenem času, se uporabijo naslednje urne cene, ki veljajo za 1. tromesečje 1987:	
A	— terensko geodetsko delo, ura	5.000 din
B	— pisarniško geodetsko delo, ura	4.600 din
C	— risarsko geodetsko delo, ura	2.500 din
D	— figurantska in druga pomožna dela, ura	1.830 din
9.	Cena za prevoženi kilometer znaša	130 din
10.	SPLOŠNO	
	— Posebej se obračunavajo materialni stroški (mejniki, obrabci, prevozni stroški, poština);	
	— Geodetske storitve se obračunavajo ločeno za terensko delo in ločeno za pisarniško delo po cenah, ki veljajo ob zaključku posamezne faze dela;	
	— Ob prekinitvi postopka naročnik storitve plača vse stroške, ki so nastali do prekinitve;	
	— Za meritve v zimskem času, ki se šteje od 1. 12. do 01. 03. oziroma traja tri mesece se cena poveča za 30 %, če se meritve izvaja v tem času na izrecno zahtevo naročnika.	

3. člen

Z dnem uveljavitve tega sklepa preneha veljati sklep Izvršnega sveta Skupščine občine Murska Sobota o valorizaciji cen geodetskih storitev, ki je bil sprejet na 12. seji dne 27. 08. 1986.

4. člen

Ta sklep začne veljati s 3. marcem 1987.

Številka: 38-1/87-5

M. Sobota, dne 3. marca 1987

Predsednik
Izvršnega sveta Skupščine
občine Murska Sobota
Janez ŠTOTL, dipl. oec., l. r.

SPREMENB IN DOPOLNITEV

Pravilnika o pogojih in merilih za podeljevanje stanovanj, kupljenih s sredstvi solidarnosti in stanovanj, nad katerimi ima razpolagalno pravico samoupravna stanovanjska skupnost občine Gornja Radgona,

sprejetega na 5. seji Zbora uporabnikov dne 5/9-1983, sprejete na seji Zbora uporabnikov dne 29/1-1987.

1. člen

V 26. členu se pri točki a) doda nova 4. alineja, ki glasi: »da znesek skupnega povprečnega mesečnega dohodka na člana MLADE DRUŽINE ne presega 70 % povprečnih mesečnih čistih OD delavcev v gospodarstvu SRS v letu pred razpisom natečaja«.

2. člen

Za 33. členom se doda novi 33 a. člen, ki se glasi: »V primeru dajanja neresničnih podatkov ogledni komisiji, se takšen prosilec na predlog le-te izključi iz nadaljnega postopka s sklepom odbora za solidarnost. Zoper sklep so možna pravna sredstva, kakor zoper listo pričakovalcev stanovanj.«

3. člen

V 34. členu se črta besedilo 2. odstavka 3. vrsta (kolikor so bili udeleženci po natečajnem roku, vendar pred objavo prednostnih list pismeno pozvani, da jih ustrezno dopolnijo, pa tega niso storili).

4. člen

Besedilo 35. člena se spremeni in glasi: »odbor najkasneje v roku 60 dni po končanem natečaju sestavi listo pričakovalcev solidarnostnih stanovanj in jo posreduje vsem udeležencem natečaja skupaj s pravnim poukom.

Prav tako odbor sestavi še ločeno listo upravičencev izmed upokojeencev in borce NOB za stanovanja, ki so namenjena izključno za upokojeence in borce NOB, ter jo skupaj s pravnim poukom posreduje vsem udeležencem natečaja.

Ugovor zoper listo pričakovalcev je možno dati v 30 dneh od njenega pismenega odpravka na zbor uporabnikov.«

5. člen

Besedilo 36. člena se črta.

6. člen

V 37. členu v 2. vrsti se besedica »prednostna« črta.

7. člen

Besedilo 38. člena se spremeni in glasi: »po potrditvi liste pričakovalcev solidarnostnih stanovanj na Zboru uporabnikov skupščine stanovanjske skupnosti se le-ta objavi na oglasni deski stanovanjske skupnosti.«

8. člen

V 39. členu v 1. vrsti se besedica »prednostno« črta in ob koncu stavka črta pika ter doda besedilo: »glede na vrsto zaprosenih stanovanj.«

9. člen

Besedilo 40. člena se črta.

10. člen

V členih 41 in 42 se v začetku stavkov črtata besedici »prednostna«.

11. člen

V 45. členu v 2. vrsti se črta besedica »prednostno« v tretji vrsti pa se za vejico spremeni besedilo in glasi: »ki ju izda Odbor za solidarnost, stanovanjsko pravico in solidarnostnem stanovanju«.

12. člen

49. člen se v celoti nadomesti z novim besedilom, ki glasi: »V primeru reševanja izredno perečega stanovanjskega vprašanja lahko Odbor za solidarnost stanovanjske skupnosti dodeli prizadetemu delavcu oz. občanu solidarnostno stanovanje neglede na določila 26. člena tega pravilnika s tem, da se o dodelitvi solidarnostnega stanovanja takoj obvesti Zbor uporabnikov skupščine stanovanjske skupnosti. Odločba mora biti posebej utemeljena z ugotovitvijo odbora o posebnih socialnih razmerah družine (npr: bolezen, invalidnost, elementarne nesreče itd.)«.

13. člen

V prilogi pravilnika — sistem točkovanja se pri razpredelku rimska I skozi 2 — a) spremeni tabela tako da glasi:

— do 4 m ²	80 točk
— nad 4—8	70 točk
— nad 8—12	60 točk
— nad 12—16	50 točk
— nad 16	40 točk

V razpredelku rimska I skozi 2 -b) se tabela spremeni in glasi:

— do 4m ²	80 točk
— nad 4—8	70 točk
— nad 8—12	60 točk
— nad 12—16	50 točk
— nad 16	40 točk

V razpredelku rimska I skozi 3 — e) se številka 2 nadomesti s številko 1.

V razpredelku rimska I skozi 3 — g) se pri 2. alinei na koncu v oklepaju doda besedilo: »ni primerne toplotne izolacije«, pri 3. alinei pa se številka 4 nadomesti s številko šest.

V razpredelku 1/3 — h) se pri prvi alinei na koncu doda v oklepaju besedilo: »nad 3 m«, pri drugi alinei pa se številka štiri nadomesti s številko ena.

V razpredelku rimska I skozi 6 se besedilo v oklepaju črta.

V razpredelku rimska 2 se doda nova 7. a skupina, ki glasi: »ocena socialnih razmer v družini na podlagi mnenj krajevne skupnosti, HS, Centra za socialno delo in ogledne komisije — največ do 30 točk«.

V razpredelku rimska 3 skozi 9 se doda v oklepaju besedilo, ki glasi: »za edinega hranilca se šteje roditelj, ki s svojimi sredstvi sam preživlja otroka, do katerega ga veže preživninska obveznost. Edini hranilec je upravičen do točk le tedaj, če izrablja vse pravne možnosti za uveljavitev preživnine in drugih prejemkov za otroka«.

V razpredelku rimska 4 skozi 10 se v drugi alinei 3. vrsta črta besedica »težja« na koncu pa doda besedilo: »do 60 %; v 4. alinei pa se besedica »delovni« črta in ob koncu doda besedilo: »in uporablja različne pripomočke (zdravniške)« ter številka 10 nadomesti s številko 50.

V razpredelku rimska 50 skozi 11 se dosedanja tabela nadomesti z novo tabelo:

— do 5 let	5 točk
— do 5 do 10 let	7 točk
— od 10 do 15 let	9 točk
— od 15 do 20 let	11 točk
— od 20 do 25 let	13 točk
— nad 25 let	15 točk

Razpredelek rimska 7 skozi 13 se v celoti črta.

14. člen

Spremembe in dopolnitve začno veljati naslednji dan po objavi

Štev.: 025-9/8-4

PRESEDNIK ZU:
Ludvik ROŠKAR, s. r.

95

Na podlagi 2. točke 29. člena Zakona o zdravstvenem varstvu živali (Uradni list SRS, št. 37/85) in IV. točke Odloka o pristojbinah za zdravstvena spričevala ter o kriterijih in merilih za določitev pristojbin za veterinarsko-sanitarne preglede in dovoljenja (Uradni list SRS, št. 43/95 in 46/86 ter 316. člena Statuta občine Lendava, Uradne objave, št. 37/81) je izvršni svet Skupščine občine Lendava na seji dne 11. 3. 1987 sprejel

ODREDBO

o pristojbinah za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede in dovoljenja v občini Lendava v letu 1987

1. člen

S to odredbo se določijo pristojbine za veterinarsko-sanitarne preglede, za potrdilo, in dovoljenja iz 22. in 26. člena Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ogrožajo vso državo (Uradni list SFRJ, št. 43/86) in 29. člena Zakona o zdravstvenem varstvu živali (Uradni list SRS, št. 37/85).

2. člen

Za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede oziroma nadzor predelave v ABC Pomurki, DO Mesna industrija Murska Sobota, TOZD Predelave mesa Lendava, kot tudi razkladanje in nakladanje divjačine, mesa in gotovih izdelkov v notranjem prometu se določi pristojbina na osnovi urne postavke v višini din 3.700.—, v kateri je zajet tudi 15 % prispevek za sklad »Občinske pristojbine za zdravstveno varstvo živali«.

Za izredne naloge se pristojbine za veterinarsko-sanitarni nadzor plačajo po dejanskih stroških.

3. člen

Za veterinarsko-sanitarni pregled živali pred zakolom in za pregled mesa po zakolu se živali, ki jih zasebniki koljejo na domu ali v klavnici se določijo pristojbine:

— za velike živali (1 ura)	3.700.— din
— za male živali (svinja, ovca, koza — 1/2 ure)	1.850.— din.

Potni stroški se zaračunavajo posebej, ko se vrši pregled na domu.

4. člen

Za obvezni veterinarsko-sanitarni pregled pri nakladanju, razkladanju in prekladanju pošiljk živali, živalskih proizvodov, surovin in odpadkov se v notranjem prometu ter uvozu in izvozu zaračunavajo pristojbine:

a) Za kamionske in vagnonske pošiljke do 10 ton (1 ura)	3.700.— din
— za vsako nadaljnjo tona	200.— din
za pošiljke v kombiju (1/2 ure)	1.850.— din
b) Za kosovne pošiljke	
— kopitarjev in odraslega goveda po komadu	1.000.— din
— telet od komada	400.— din
— prašičev in drobnice od komada	400.— din
— sesni pujski do 5 kom. in vsak nad. začeti 5 kom.	600.— din
— za vsako čebeljo družino	80.— din
— za živinorejske proizvode, surovine in odpadke do 5 tovorkov	

— notranji promet	500.— din
— zunanji promet	2.000.— din
— za pse in mačke	
— notranji promet	1.000.— din
— zunanji promet	2.000.— din
— žive perutnine za vsakih začeti 25 kom	
— notranji promet	500.— din
— zunanji promet	2.000.— din
— živali za proizvodnjo krzna (pol. lisice, nerci, nutrije) po komadu	
— notranji promet	800.— din
— zunanji promet	1.200.— din
— kunci do 5 kom. in za vsakih zač. 5 kom.	
— notranji promet	300.— din
— zunanji promet	600.— din
— divji prašiči s trihinoskopiranjem po komadu	
— jelenjad po komadu	1.000.— din
— srnjad po komadu	500.— din
— divji zajci po komadu	120.— din
— pernata divjad po komadu	60.— din

5. člen

Za veterinarsko-sanitarne preglede mesa, mesnih izdelkov, mleka, jajc in drugih živil živalskega izvora, se plača pristojbina:

	din
— meso in mesne izdelke od kg	10.—
— za drobovino od kg	4.—
— za perutninsko maso od kg	3.—
— ribe, rake, polže od kg	6.—
— mleko od litra	2.—
— mlečne izdelke od kg	6.—
— mast od kg	2.—
— za jajca (na preskok) po kosu	

6. člen

Pristojbine v 2., 3. in 4. členu so izračunane na osnovi režijske ure Veterinarske postaje Murska Sobota, enota Lendava, ki je trenutno 3.700.— din.

Pristojbine v 2., 3. in 4. členu se bodo tekom leta sproti zviševale, če se bo zvišala režijska ura Veterinarske postaje, ki je trenutno 3.700.— din in so na tej osnovi izračunane posamezne postavke.

Za kamionske prikolice se zaračuna ista pristojbina kot za kamion. Skupna pristojbina za posamezno pošiljko živine, mesa, surovin in odpadkov ne sme znašati več, kot je pristojbina, ki je predpisana za tako pošiljko, če je bila poslana kot vagnonska ali kamionska.

Za živino, ki se goni peš se plača pristojbina, kot za kosovne pošiljke.

Od vseh pristojbin se odbija 15 % za republiški sklad.

7. člen

Če se veterinarsko-sanitarni pregledi vršijo izven rednega delovnega časa, se pristojbine povečajo za 50 %, za preglede v nočnem času, ob nedeljah in državnih praznikih pa se povečajo za 100 %.

Pri tem nakladanju je izvzeto nakladanje brojlerjev, ki se v glavnem vrši v nočnem času in se pristojbina ne poveča.

8. člen

Če pošiljatelj ne pripravi pravočasno blaga na pregled, delavec veterinarsko-sanitarne kontrole pa pride ob naročeni uri na pregled, mora pošiljatelj ali prejemnik blaga (naročnik) za vsako začeto uro čakanja plačati zamudo časa po veljavni režijski uri za veterinarske postaje.

9. člen

Za pregled in izdajo oziroma podaljšanje dovoljenja za promet z mlekom za javno potrošnjo se plača letna pristojbina, ki znaša po molznici 1.200.— din.

Ta pristojbina pokriva stroške oziroma izdatke za pregled hleva, pregled higienske kakovosti mleka (elektronsko štetje celic in skupno število bakterij). V kolikor ostanejo sredstva, se lahko izplačujejo tudi stroški za bakteriološke preiskave mleka od individualno odvzetih vzorcev, kjer je bil ugotovljen mastitis.

10. člen

Pristojbine iz te odredbe se plačujejo v gotovini ali z drugimi sredstvi plačilnega prometa, takoj po opravljenem pregledu ali pa se obračunavajo mesečno.

Stroške plača organizacija združenega dela ali občan, ki je pregled zahteval.

Plačane pristojbine se odvedejo na zbirni račun pri SDK, št. računa 51920-021-840-31892 »Občinske pristojbine za zdravstveno varstvo živali«.

11. člen

Ta odredba začne veljati drugi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Z dnem, ko začne veljati ta odredba, preneha veljati Odredba o pristojbinah za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede in dovoljenja (Uradne objave, št. 6/86) z dne 27. januarja 1986.

Številka: 322-13/86-9/95/FA
Datum: 11. 3. 1987

Predsednik
izvršnega sveta
SO Lendava

Jože KURONJA, l. r.

RADENCI **Zobna ambulanta v vrtcu**

Vse kaže, da bo začela že jeseni v vzgojno-varstveni organizaciji v Radencih z delom zobna ambulanta za predšolske in šolske otroke, saj so s pripravami že začeli. Obnova prostorov in oprema bo stala 15 milijonov dinarjev. Denar bodo poleg zdravstvene skupnosti Gornja Radgona prispevale še skupnosti otroškega varstva, krajevna skupnost Radenci in delovna organizacija Radenska.

Otroška zobna ambulanta bo namenjena za otroke iz KS Radenci in Kapela.

CVEN

Obrambno usposabljanje

V KS Cven je v prvi polovici marca potekalo obrambno usposabljanje na temo Obramba in zaščita pred podtalnim delovanjem. Organiziral ga je Oddelek za ljudsko obrambo občine Ljutomer v sodelovanju z Delavsko univerzo in Krajevno skupnostjo Cven. Potekalo je v obliki predavanja in pogovora, udeleženci pa so si ogledali tudi dva zanimiva filma.

Predavanja se je udeležilo 112 krajanov. Če upoštevajo, da precej mladih obiskuje šole, precejšnje število krajanov pa je vključenih v različne strukture splošne ljudske obrambe, ocenjujejo, da je bilo število udeležencev zadovoljivo.

S. K.

IMP DO OGREVANJE VODOVOD, p. o.
projektiranje in montaža

IMP, DO OGREVANJE-VODOVOD

RAZPISUJE ŠTIPENDIJE

ZA IV. STOPNJO

20 štipendij — monter ogrevalnih inštalacij
20 štipendij — monter vodovodnih inštalacij
Izobraževalni program se izvaja v Centru srednjih šol v Domžalah, Škofji Loki ali Murski Soboti — glede na bivališče kandidata.

Kandidati se lahko prijavijo na naslov: IMP, DO OGREVANJE-VODOVOD, Pot k sejmišču 30, 61231 Črnuče, ali po telefonu 061 374 747.

GORNJA RADGONA

DODATNI JASLIČNI ODDELEK

V Vzgojno-varstveni organizaciji Gornja Radgona, ki ima poleg centralnega vrtca v Gornji Radgoni enote tudi v Črešnjevcih, Stogovcih in Apačah, je sedaj v varstvu 467 otrok. Tako so v začetku sezone sprejeli vse prijavitelne otroke. Ni pa tudi čutili upadanja števila otrok v vrtcih zaradi vse večjih prispevkov staršev.

Kot nam je povedala ravnateljica Vikica Sluga, se je v zadnjem času povečalo število otrok v skupini do dveh let, zato so morali odpreti v vrtcu na Tratah v Gornji Radgoni še tretji jaslični oddelek. Odprtje dodatnega jasličnega oddelka so jim omogočale dovoljne zmogljivosti v novem vrtcu.

L. Kramberger

CEZANJEVCI

Sodelovanje s KS Ljubečna

Vodstvo KS Cezanjevci je v lanskem letu navezalo prve stike z vodstvom KS Ljubečna v občini Celje. Že v decembru so imeli prve pogovore s predstavivijo obeh KS v osnovni šoli Janko Ribič v Cezanjevcih. Skupina pionirjev in mladincev OŠ je gostom pripravila prisrčen kulturni sprejem.

Obojestranski interes se je pokazal predvsem v sodelovanju na kulturnem in športnem področju. Člani kulturnega društva Cezanjevci in vokalna skupina škuda osnovne šole se bodo s kulturnim programom v marcu predstavili krajanom KS Ljubečna.

L. R.

GORNJA RADGONA

Prizadevno društvo upokojencev

Društvo upokojencev v Gornji Radgoni, ki združuje nad tisoč članov, ima pester program prireditev in je precej aktivno, zlasti na družbenem področju. Sklenili so, da bodo zbrali sredstva za razvitje prapora. Društvo ima svoj društveni prostor na Simončičevem bregu.

Upokojenci so navdušeni predvsem za enodnevnne izlete in športna srečanja. Imajo svoj pevski zbor, ki javno nastopa. Koncerti upokojencev so najbolj množično obiskovane prireditve. Članom v domu počitka v Rakičanu in ostarelim posvečajo še posebno pozornost, ob akciji za dograditev kirurgije pa so zbrali prek društva 107.750 dinarjev.

Zelo pohvalno je, da nekatere delovne organizacije niso pozabile svojih bivših sodelavcev in so zanje med letom organizirale izlete in družabna srečanja, omogočajo jim tudi letovanja v počitniških domovih, kjer so deležni vseh ugodnosti. Veliko upokojencev je še družbeno in politično aktivnih na vseh področjih od krajevne skupnosti do republiških organov. Za povezovanje štirih društev v občini ima radgonsko društvo upokojencev tudi vlogo koordinacijskega odbora.

J. K.

Obsojen za krajo zlatnine

Na Temeljnem sodišču v M. Soboti je bila 11. marca glavna obravnava zoper obdolženega Imreta Vöröša iz M. Sobote — Stara ulica 10, zaradi dveh kaznivih dejanj velike tatvine.

Imre Vöröš (24) brez zaposlitve je bil za tatvine že kaznovan na Temeljnem sodišču v Celju na 7 mesecev zapora. Iz zapora je pobegnil in nadaljeval s tatvinami. Po lastnem priznanju je trikrat ilegalno pobegnil tudi v Italijo, vendar se je sam vrnil. V letih 1985 in 86 je kradel predvsem v Lendavi, M. Soboti in Radencih. V Lendavi je nasilno vdrl v stanovanje v Ribarjevem naselju in ukradel zlatnino v vrednosti 1,25 milijona dinarjev. V dveh stanovanjih v Murski Soboti pa si je prav tako nasilno prilastil zlate predmete, drage kamne in denar v vrednosti prek milijon dinarjev. Roparska pot ga je vodila tudi v Radence, kjer je ukradel nekaj zlatih predmetov. V njegovih rokah se je znašlo precej verižic, uhanov, prstanov, zapestnic in obeskov iz zlata. Vrednost vseh ukradenih predmetov je bila ocenjena na 2,2 milijona dinarjev. Tatvine je opravljal vedno na enak način, prepričal se je, če ni nikogar v stanovanju, nato pa nasilno vlomil.

Obtoženi Vöröš je vse tatvine priznal, razen za nekatere predmete, ukradene v Lendavi. Povedal je, da je zlatnino prodajal v Mariboru, Celju in Zagrebu, nekaj pa je je podaril svojemu dekletu, ki je iz revne družine, da bi lahko razkošneje živela.

Obtoženi Vöröš je v priporu, zato je tožilstvo zahtevalo od sodišča, da pripor podaljša do pravnomočnosti obsodbe.

Za vsa kazniva dejanja, ki so mu bila dokazana in ki jih je na sodišču priznal, mu je senat Temeljnega sodišča v M. Soboti izrekel enotno kazen 4 leta in 7 mesecev zapora. V to kazen je všteta tudi kazen 7 mesecev zapora, ki mu jo je izreklo Temeljno sodišče v Celju. Senat Temeljnega sodišča v Murski Soboti je obdolžencu podaljšal pripor do pravnomočnosti obsodbe. Oškodovancem bo moral povrniti škodo.

J. D.

VEŠČICA **OBNOVA MRTVAŠNICE**

V Veščici, eni izmed štirih vasi v krajevni skupnosti Čemelavci, so že pred časom uredili parkirni prostor pred vaškim pokopališčem, na njem uredili poti in napeljali vodovod. Lansko jesen pa so začeli z obnovo mrtvašnice. Objekt so dogradili in ga na novo pokrili, in to skoraj v celoti s prostovoljnimi delom. Ko bo lepše vreme, bodo nadaljevali z urejanjem notranjosti in zunanosti mrtvašnice.

-ko-

CVEN

Jubilej moškega pevskega zbora

Kulturno društvo Cven se skrbno pripravlja na pomemben jubilej moškega pevskega zbora, ki deluje že 25 let. Ob tej visoki obletnici bodo imeli pevci celovečerni koncert, in sicer 28. marca v dvorani zadružnega doma Cven. Povabili so vse krajanje KS Cven, pa tudi druge ljubitelje zborovskega petja, da se koncerta udeležijo v čim večjem številu, saj bo dobra udeležba za člane pevskega zbora največje priznanje in nagrada za dolgoletno delo.

S. K.

Kadar boš na rajžo šel, pridi mi povedat...

MALI OGLAS

SLÓVENIJATURIST si lahko spoznati čim več ljudi, ki imajo vsako leto težave pred dopusti ali pred potovanji, skratka, z izrabo prostega časa. Starost ni pomembna. Niti poklic. Tudi stika, na kateri se smikljate, nam ni treba poslati. Lahko se pa srečamo na sejmu Alpe Jadran, ki bo od 23. 3. do 27. 3. 1987 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Spoznati nas boste po našem novem znaku. Pomagali vam bomo z vsemi informacijami, ki si jih boste želeli.

Šifra: Hej, pojdite z nami!

SLÓVENIJATURIST
Hej, pojdite z nami!

ABC POMURKA
agromerkur
perutninarstvo in transport n. o. sol. o. Murska Sobota

Delovna skupnost skupnih služb

Delavski svet ABC POMURKE, Agromerkur — perutninarstvo in transport **razpisuje** prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA DO

Pogoji:
— visoka ali višja izobrazba agronomske, ekonomske ali organizacijske smeri;
— 3 oz. 5 let delovnih izkušenj;
— moralno-politična neoporečnost.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh od dneva objave na naslov: ABC POMURKA, Agromerkur M. Sobota, Iva Lole Ribarja 4, pod oznako »za razpisno komisijo«.

Kandidate bomo obvestili o izidu v 15 dneh po opravljeni izbiri.

Občinska konferenca SZDL Gornja Radgona

razpisuje
dela in naloge

računovodje

družbenopolitičnih organizacij za nedoločen čas za opravljanje računovodskih in knjigovodskih del.

Pogoji:
— ekonomist ali ekonomski tehnik
— 5 let delovnih izkušenj

poseben pogoj:
— sposobnost vodenja in organiziranja
Kandidati naj vlože z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljejo v osmih dneh od objave razpisa na naslov: Občinska konferenca Socialistične zveze Gornja Radgona, Partizanska 22. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po poteku prijavnega roka.

Prodaj

NESNICE, mlade jarčice pasme hisex, rjave, stare 12 tednov, odlične nesnice, naprodaj po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Fanika Štadler, gostilna, Bakovci, Soboška 4, telefon: (069) 76-121. IN-19870

POSESTVO V TRDKOVI 33, 4,5 ha, tudi po parcelah, prodaj. Vse informacije pri odvetniku Tiborju Hariju, Cvetkova 16, M. Sobota. M-14618

TERMOAKOMULACIJSKO PEČ, 4 KW, staro eno leto, prodaj 30 odstotkov ceneje od nove. Avgust Krajnc, fasaderstvo, Radoslavci 13 a. GR-12884

TRAKTOR URSUS 360 nujno prodaj. Lebar, Nasova 42, Apače. GR-12888

MOPED TOMOS TLS 14, letnik 1976, vozen, neregistriran, ugodno prodaj. Ogleđ v soboto in nedeljo. Marija Volf, Hecogovščak 28, Gornja Radgona. GR-12890

OSEBNI AVTO BMW 1602, letnik 1976, prodaj. Telefon: 74-872. GR-12892

RENAULT 4 GTL, letnik 1982, prodaj. Telefon od 7. do 15. ure: 74-421, interna 30. GR-12893

OSEBNI AVTO 126 P, letnik 1980, prodaj. Drago Pentek, Prosečka vas 2, telefon: 77-194, po 16. uri. M-14717

NOVE LEŽAJE — GLAVNE IN OJNICNE—STANDARD ZA OPEL REKORD 1900 in štedilnik gorenje (dva plin, dva električna) prodaj. Murska Sobota, Lendavska 69. M-14718

SKOBELJNI STROJ ZA GLOBINSKO SKOBLJANJE prodaj. Beltinci, Krožna 12, telefon: 71-347. M-14719

FIAT 126 P, letnik 1982, prodaj. Stanko Ovsenjak, Mlajtinci 6 b, telefon popoldne: 48-100. M-14720

NESNICE, mlade jarčice pasme hisex, rjave, stare 12 tednov, odlične nesnice, naprodaj po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Ivan Lackovič, Beltinci, Ravenska 40, telefon: (069) 71-434. IN-19779

POHIŠTVO ZA SPALNICO, brez vzmetnice, poceni prodaj. Telefon popoldne: 26-265. M-14721

OPEL KADET KUPE, letnik 1969 (70 SM), razne dele in motor z menjalnikom za MAZDO 1200, prodaj. Telefon po 15. uri: 24-963. M-14722

MOTORNO NAHRBTNO ŠKROPILNICO PANONIJA, belo repo in koruzenje prodaj. Hotiza 44. M-14728

ZASTAVO 101 S, letnik 1979, registrirano do 8. marca 1988, ugodno prodaj. Stanko Nedek, Banovci 14 a, p. Veržej, telefon do 15. ure: 81-719. M-14729

POHIŠTVO ZA SPALNICO, tapecirano, starejše, s francosko posteljo, ugodno prodaj. Renata Mehart, Murska Sobota, Kocljeva 2, telefon 21-234. M-14731

SAMONAKLADALNO SIP št. 3 in kombajn KLESOM s tritrednim adapterjem za koruzo prodaj. Evgen Cmor, Moravske Toplice, Dolga 65. M-14734

POHIŠTVO ZA OTROŠKO SOBO, OMARE ZA DNEVNO SOBO, stare dve leti, in ŠKODO 100 (76), vozno, registrirano do septembra 1987, prodaj. Ogleđ v soboto. Huber, Lendavska 10/III. M-14735

VINOGRAD s hišo in kletjo v okolici Ljutomera prodaj. Telefon: 31-910 ali Nemčija 994969782153. M-14738

SLAMO V BALAH IN MOPED T-12 prodaj. Kupšinci 29. M-14739

BELO REPO prodaj. Jože Zver, Lipa 52. M-14740

SUHA DRVA PRODAM. Adrijanci 37. M-14741

KRAVO, brejo osem mesecev, vozno, staro 11 let, prodaj. Vidonci 79. M-14742

BREJO KRAVO prodaj. Križevci 103, v Prekmurju. M-14747

NUJNO RIHTAROVICH, 84 arov, prodaj. Cena po dogovoru. Franc Rantaša, Rihtarovci 28. M-14744

KRAVO, staro štiri leta, brejo osem mesecev, prodaj. Dolič 1. M-14745

SINTHEZIZER ROLAND JUNO 106 in barvni televizor gorenje z daljinskim upravljanjem, rabljen dve leti, prodaj. Telefon: 069 21-964. M-14750

MALE PUJSKE in LES ZA POSEK prodaj. Šalamenci 26. M-14751

OVES SORTE FLAMINGSNOVA prodaj. Informacije po 17. uri: 24-251. M-14752

MLADIČA, NEMŠKEGA OVČARJA, prodaj. Tišina 56. M-14753

DVOREDNI OKOPALNIK PANONIJA, malo rabljen, in dve novi zastekljeni okni z roletom (100/140) prodaj. Ogleđ v soboto in nedeljo. Vanča vas 20. M-14755

ZASTAVO 750, dobro ohranjeno, ugodno prodaj. Fokovci 47. M-14757

TOMOS 15 SLC, letnik 1983, prodaj. Brezovci 72. M-14758

Gostilna ELBL je le ena!

Najcenejši meni le 1.300 din!

Vsak dan, razen ponedeljka, v Spodnjih, Žerjavcih

AUDI 60 LS, generalno obnovljen, prodaj. Kupšinci 48, telefon: 24-577. M-14759

PSE DOBERMANE prodaj. Telefon: 76-151. M-14761

KADET prodaj. Pal, Lipa 60. M-14762

MEŠANA DRVA, suha, prodaj. Šalamenci 59. M-14763

SENO, 5 t, prodaj. Vidonci 84 (pri gasilskem domu). M-14767

OTROŠKO POSTELJICO prodaj. Telefon: 25-406. M-14769

CITROEN GS SUPER 1,3, v zelo dobrem stanju, prodaj. Stefanec, Šalinci 13, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-19906

ŽAGO STIHL, in moped (štiri prestave, izpit) prodaj. Pristava 5 b, Ljutomer. IN-19902

ZASTAVO 101, letnik 1977, dobro ohranjeno, prodaj. Telefon: (069) 81-588. IN-19908

SNOPOVEZALNIK ZA LAVERDO prodaj. Suhi Vrh 4. M-14770

SENO, večjo količino, prodaj. Trnje 128. M-14771

LETNO KABINO ZA TRAKTOR ŠTORE prodaj. Anton Kukul, Banovci 25 a. M-14772

TELEVIZOR, črno-beli, in električni bojler, prodaj. Helena Vljaj, Lukačevci 7. M-14773

SADILNIK ZA KORUZO, dvo-redni, prodaj. Gornji Slaveči, telefon: 78299. M-14774

OZVOČENJE (2 x 400 W) in aparat za led, ledomat APL 25 OBOD, prodaj. Telefon: 24 955 ali 23 111. M-14775

SAMONAKLADALNO PRIKOLICO, 22 m³, in cisterno creina, 2700 l, dobro ohranjeno, prodaj. Veržej, Mladinska 23, telefon: 82-543. M-14776

KINOPROJEKTOR MEOSDUO, nov, 8 mm, prodaj. Jože Osterc, Veržej, Maistrova 16. M-14777

MOTORNO KOSILNICO ZA HRIBOVIT TEREN, novo, ugodno prodaj. Naslov v upravi lista. M-14778

ZASTAVO 101 prodaj. Stanjevci 12. M-14779

TRAKTOR STEYR 188, 28 KS, ugodno prodaj. Alojz Ropoša, Grad 61, M-14781

ZASTAVO 101, vozno neregistrirano, z vsemi deli za kleparska popravila, prodaj. Čepinci 103. M-14782

STYR, 18, KS, z reduktorjem, prodaj. Ivan Bratkovič, Macinec 118. IN-19911

TOMO VINKOVIČ 419, 1983, škropilnico in plug prodaj. Telefon popoldne: (069) 70 430. LE-10673

CISTERNO CREINA prodaj. Jerebic, Lipa 29. M-14783

RENAULT 18, letnik 1979, dobro ohranjen, prodaj. Informacije po 15. uri: telefon (069) 81 871. IN-19913

ŠTIRISOBNO STANOVANJE V LENDAVI, Župančičeva 6, prodaj. Telefon: (069) 75 334. LE-10671

ELEKTRIČNO VRTNO KOSILNICO, zibko in otroški voziček, otroško posteljico z vzmetnico ter peč na olje prodaj. Martin Žnidarič, Radenci, Slatinska cesta 6. M-14784

DOMAČE VINO, 500 l, in električni motor, 1,5 KW, prodaj. Radovci 17. M-14785

TAM 2001, 4 gume s platišči (30%), rabljeno, prodaj. Milan Nemeč, Boračeva 46 b. M-14786

ROTACIJSKO ČRPALKO, novo, za tam 2001 ali traktor 558 prodaj 50 odstotkov ceneje. Telefon: 73 090. M-14787

TRAKTOR STEYR, tip 180, registriran, z jermenico, prodaj. Hodoš 63. M-14788

RENAULT 4 prodaj. Vrazova 15 a, M. Sobota, popoldan. M-14789

OBNOVLJENO HIŠO in novo brunarico z vinogradom, star 8 let, ter zemljišče, 50 arov, 5 km od Ormoža (elektrika in mestni vodovod), prodaj. Informacije po telefonu: 062 33 121. M-14790

KOMBAJN KLAS EVROPA z zabojem prodaj za 170 M. Karel Kranjec, Nuskova 8. M-14791

TRAKTOR IMT 539 de lux, skoraj nov, nujno prodaj. Ogleđ v soboto in nedeljo. Anton Perš, Podgorje 24, p. Apače. M-14792

TAM 2000, dobro ohranjen, registriran za b kategorijo, prodaj. Jože Cigan, Odranci 95, p. Črenšovci. Ogleđ vsak dan od 15. do 18. ure. M-14793

RENAULT 4, letnik 1976, ugodno prodaj. Dušan Halabarec, Mostje 114. M-14794

KOSILNICO, dizel, belo repo in semenski krompir dezire prodaj. Franc Gjerkeš, Nedelica 77, Turnišče. M-14795

TRAKTOR IMT, 100 KS, dvojna vleka, letnik 1986, prodaj 15 odstotkov ceneje od novega, vzajem tudi ček za posojilo. Telefon: 74 601. M-14796

ZAMRZOVALNIK GORENJE, 345 l, rabljen, ugodno prodaj. Horvat, Budinci 43. M-14797

DOMAČE RDEČE VINO, 200 l, in prašica, 130 kg, prodaj. Bratonci 126, telefon: 71 052. M-14799

VISOKOTLAČNO STISKALNICO za seno prodaj. Telefon: 72 610. M-14800

OSEBNI AVTO VW JETA, letnik 1981, prevoženih 55.000 km, prodaj. Dokležovje 178, telefon: 71 341. M-14802

ZASTAVO 101, letnik 1978, registrirano do 4. novembra 1987, prodaj. Telefon po 17. uri: 78 240. M-14803

KAVČ (rdeče-črna kombinacija), trajnozarni štedilnik, širina 35 cm, brez pečice, in peč za centralno kurjavo feroter, 25.000 kalorij, z bojlerjem, poceni prodaj. Stefan Bagola, Korovci 36 a, p. Cankova. M-14804

BARVNI TELEVIZOR dobro ohranjen, prodaj. Drago Sedonja, Kroška 19, M. Sobota. M-MM

MOPEDA AP 6 in 15 SLC prodaj. Vojko Buček, Vidonci 60. M-14806

AVTO ALFA 120 NAPRODAJ. Rakičan, Korna 12. M-14807

TRAKTOR URSUS 35, dobro ohranjen, prodaj. Jerič, Melinci 20. M-14808

BARVNI TELEFIZOR GORENJE prodaj. Rakičan, Panonska 54. M-FH

ZETOR 5911, uvožena kabina, in električni mešalnik za gnojeko prodaj. Rihtarič, Boračeva 20, p. Radenci. M-14809

SEDEŽNO GARNITURO IN MOPED T 12 prodaj. Brumen, Naselje Ljudske pravice 27. M-14814

MOTORNO ŽAGO UGODNO PRODAM. Jože Kuzmič, Serdica 11. M-14816

MALE PUJSKE PRODAM. Janez Borovič, Krog, Brodarska 25. M-14817

23. marca 1987 ob 9. uri bodo pri TS v Murski Soboti, enota v Murski Soboti, v sobi št. 12, na javni dražbi prodane nepremičnine v Krogu, parc. št. 1225/3 — njiva, 46,97 ara, parc. št. 1202/32, njiva, 29 arov, parc. št. 40/1, sadovnjak, 7,44 ara. Izključna cena je 1.054.925.— din. Varščina znaša 105.492.— din. M-14818

SEJALNICO OLT, 4-vrstno, za koruzo, skoraj novo, ugodno prodaj. Satahovci 51. M-14819

MALE PUJSKE (8) PRODAM. Šadl, Gradišče 27. M-14850

MALE PUJSKE PRODAM. Franc Žilavec, Vanča vas 44. M-14852

DROBEN KROMPIR prodaj. Naslov v upravi lista. M-14853

BARVNI TELEVIZOR GORENJE z daljinskim upravljanjem prodaj. Telefon: 23 967. M-14857

AVTO GOLF JGL, letnik 1976, vozno, prodaj za 45 SM. Telefon: 81 657. M-14859

MANJŠE POSESTVO, 4 ha zemlje, in starejšo vseljivo hišo z gospodarskim poslopjem v bližini Logatca prodaj. Informacije po telefonu: 062 34 529. M-OP

MOPED AVTOMATIK, star štiri mesece, prodaj Drago Ivančič, Cankarjeva 48, telefon: 24 764. M-14860

TRAKTOR IMT 567 prodaj. Naslov v upravi lista. M-14861

ZASTAVO 101, prodaj. Predanovci 24. M-14896

ENOSONO TRAKTORSKO PRIKOLICO prodaj. Godešmarci 8. M-OP

RENAULT 4, letnik 1977, prodaj tudi po delih. Ljutomer, Nade Rajh, telefon: (069) 81 213. M-OP

ŽAGO CIRKULARKO na traktorski pogon prodaj. Noršinci 15, Ljutomer. M-OP

FOTOAPARAT KONICA AVTOREFLEKS TC, FLEŠ AKVATRONIK KOMPIJTER, predleže in filtre prodaj. Informacije: Šošarič, Mojsirska 2, telefon popoldne: 23 515. M-RK

MOTOKULTIVATOR HONDA F 6004 s prikolicom in frezo na pogonskih kolesih prodaj. Janjič, Prosenjakovci 71. M-14863

JEDILNI IN SEMENSKI KROMPIR ter trivrstni adapter ugodno prodaj. Murska Sobota, Kroška 83, telefon: 26 591. M-14864

DVE GRADBENI PARCELI po 15 arov prodaj. Ladislav Varga, Čentiba 427. LE-10648

MOTORNO ŽAGO DORPINO prodaj. Karcsi Tot, Kapca 52 b. LE-10665

VINOGRAD V FILOVSKIH GORICAH, blizu glavne ceste, prodaj. Informacije: Martin Ošljaj, Filovci 4, ali Martin Trajbarič, Filovci 14. M-OP

FIAT 126 P prodaj. Informacije po telefonu: 81 949, po 14. uri. IN-19922

OPEL MANTO 1900 S, generalno obnovljeno, na novo registrirano do 9. marca 1988, prodaj. Bojan Kozar, Nunska graba 30, Ljutomer. IN-19925

MERCEDES 200, tip 115, starejši letnik, dobro vzdrževan, in prikolico, nosilnost 1000 kg, ugodno prodaj. Ivan Muršič, Ljutomer, Frana Kovačiča 12. IN-19923

GOLF JGL, dizel, letnik 1985, prodaj. Informacije: telefon (069) 81 879. IN-19921

ZASTAVO 101, letnik 1978, prodaj. Stefan Makovec, Lukavci 67, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-19917

ZASTAVO 101, letnik 1976, obnovljeno, prodaj. Informacije na upravi Vestnika ali po telefonu 71 238. JŠ

NEMŠKE OVČARJE z rodovnikom, odličnih staršev, prodaj. Naraša Potočnik, Krapje 2 b, Veržej. IN 19918

TRAKTOR ŠTORE 502, letnik 83, 380 delovnih ur, z novo koso prodaj. Stanko Makovec, Lukavci 64, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-19916

DVOBRADNE PLUGE, 10-colne, in moped, štiri prestave, dvosedežni, prodaj. Pristava 8, p. Ljutomer. IN-19915

STROJ ZA OKROGLJENJE PLOČEVINE (»valc mašina«), širina 1550 mm, debeline do 6 mm, prodaj. Telefon: (069) 81 879. IN-19914

GOLF JGL, brezhiben, odlično ohranjen (garažiran, protikorozijsko zaščiteno), 63.200 km, star 4,5 leta, prodaj za 3,5 m. Informacije med 20. in 21. uro po telefonu: 21 069. M-14878

VINO (smarnica in rizing, 500 l) ter moped 14 TLS prodaj. Naslov v upravi lista. M-14867

ZASTAVO 101, letnik 1974, registrirano do leta 1988, prevoženih 33.000 km, prodaj. Cena 200.000 din. Janez Lopert, Kobilje 226 a. M-14870

PEČ ZA CENTRALNO OGREVANJE FERROTHERM, 25.000 kalorij, ter 4 okna z ruletami, rabljena, prodaj. Lipovci 134, telefon: 71 465. M-14871

KRZNEO JOPO, iisica, svetlejša barve, št. 44—46, novo, prodaj. Telefon: 23 606. M-14872

RENAULT 12, harmoniko, 120-basno, in pralni stroj, prodaj. Krog, Murska 104. M-14873

GOZDOVA (2 in 1 ha) prodaj. Šalamenci 61. M-14874

REGAL ZA DNEVNO SOBO, manjši, prodaj. Dravec, Alija Karđoša 8, M. Sobota. M-14875

MALE PUJSKE (8) PRODAM. Šadl, Gradišče 27. M-14850

MALE PUJSKE PRODAM. Franc Žilavec, Vanča vas 44. M-14852

DROBEN KROMPIR prodaj. Naslov v upravi lista. M-14853

BARVNI TELEVIZOR GORENJE z daljinskim upravljanjem prodaj. Telefon: 23 967. M-14857

AVTO GOLF JGL, letnik 1976, vozno, prodaj za 45 SM. Telefon: 81 657. M-14859

MANJŠE POSESTVO, 4 ha zemlje, in starejšo vseljivo hišo z gospodarskim poslopjem v bližini Logatca prodaj. Informacije po telefonu: 062 34 529. M-OP

MALE PUJSKE (8) PRODAM. Šadl, Gradišče 27. M-14850

MALE PUJSKE PRODAM. Franc Žilavec, Vanča vas 44. M-14852

DROBEN KROMPIR prodaj. Naslov v upravi lista. M-14853

BARVNI TELEVIZOR GORENJE z daljinskim upravljanjem prodaj. Telefon: 23 967. M-14857

AVTO GOLF JGL, letnik 1976, vozno, prodaj za 45 SM. Telefon: 81 657. M-14859

MANJŠE POSESTVO, 4 ha zemlje, in starejšo vseljivo hišo z gospodarskim poslopjem v bližini Logatca prodaj. Informacije po telefonu: 062 34 529. M-OP

MOPED AVTOMATIK, star štiri mesece, prodaj Drago Ivančič, Cankarjeva 48, telefon: 24 764. M-14860

TRAKTOR IMT 567 prodaj. Naslov v upravi lista. M-14861

ZASTAVO 101, prodaj. Predanovci 24. M-14896

ENOSONO TRAKTORSKO PRIKOLICO prodaj. Godešmarci 8. M-OP

RENAULT 4, letnik 1977, prodaj tudi po delih. Ljutomer, Nade Rajh, telefon: (069) 81 213. M-OP

ŽAGO CIRKULARKO na traktorski pogon prodaj. Noršinci 15, Ljutomer. M-OP

FOTOAPARAT KONICA AVTOREFLEKS TC, FLEŠ AKVATRONIK KOMPIJTER, predleže in filtre prodaj. Informacije: Šošarič, Mojsirska 2, telefon popoldne: 23 515. M-RK

MOTOKULTIVATOR HONDA F 6004 s prikolicom in frezo na pogonskih kolesih prodaj. Janjič, Prosenjakovci 71. M-14863

JEDILNI IN SEMENSKI KROMPIR ter trivrstni adapter ugodno prodaj. M

Radijski in televizijski spored od 20. do 26. marca

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Lepo je v naši domovini biti mlad... mladinska oddaja, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — 21-232 — propagandno-glasbena oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Sobotna reportaža, 17.20 — Strokovnjak odgovarja..., 17.40 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Šport, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Iskanje-znanje — ustvarjanje, 18.15 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — V živo, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Gospodarska tema, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Išče odgovore na vaša vprašanja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — O kulturi, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Iz delegatskih klopi, 18.10 — Mišmaš, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA 9.55 Sarajevo: Svetovni pokal v alpskem smučanju — veslesalom (ž), prenos I. teka. 10.45 Tednik. 11.45 Videogodba, ponovitev. 12.25 Sarajevo: Svetovni pokal v alpskem smučanju — veslesalom (ž), prenos II. teka. 15.10—00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 15.35 Tednik, ponovitev. 16.35 Svetovni pokal v alpskem smučanju — veslesalom (ž), prenos I. teka. 17.20 Poročila. 17.25 Makedonske narodne pripovedke. 17.50 Frajči Dol, 6. del ameriške nanizanke. 18.15 Izkušnje in preizkušnje: delamo za 1948. 18.45 Risanka. 19.00 Danes. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 E. Anhalt: Peter Veliki, 7. del. 21.05 Po sledovih Slovencev v svetu — IV. 21.50 Rezerviran čas. 22.00 Tv dnevnik. 22.15 Želva na hrbtu, francoski film.	TV LJUBLJANA 8.25 Poročila. 8.30 Radovedni Taček; Zmaj, 3. del. 8.45 J. Ribičič: Nana, mala opica, 3. del — Novo življenje. 9.00 Vročje — hladno, 5. oddaja. 9.30 Miti in legende — Iz nove zaveze: Svetopisemske prilike. 9.55 Sarajevo: Svetovni pokal v alpskem smučanju — slalom, prenos I. teka. 10.45 Tedenski zabavnik, 2. oddaja Tv Sarajevo. 11.45 Mir in razorožitev — 15. del dokumentarne serije. 12.25 Sarajevo: Svetovni pokal v alpskem smučanju — VSL, prenos II. teka (do 13.20/30). 14.50—00.50 Teletekst RTV Ljubljana. 15.05 Poročila. 15.10 Moji spomini na stari Peking, kitajski film. 16.30 Zdravilne vode. 17.00 Košarka, prenos. 19.00 Danes. 19.30 Tv dnevnik. 19.50 Zrcalo tedna. 20.20 Portret Bette Davis. 21.20 Vse o Evi, ameriški film (čb). 23.40 Tv dnevnik. 23.55 S. Sheldon: V pričakovanju jutrišnjega dne, 1. del ameriške nadaljevanke.	TV LJUBLJANA 7.45—23.10 Teletekst RTV Ljubljana. 8.10 Poročila. 8.15 Planica 87, prenos — Otroška matineja. 9.50 Planica 87, prenos. 13.30 Piknik v Rogški Slatini. 1. oddaja. 14.05 Dempsey in Makepeace, ponovitev. 9. dela. 15.55 Malu, 7. del brazilske nadaljevanke. 16.50 Pod drobnogledom: Planica 87. 17.20 Svetišče, ameriški film (čb). 19.00 Danes. 19.30 M. Krleža-I. Štivičič: Potovanje v Vučjak, 7. del. 21.15 Zabavajo vas..., oddaja Tv Sarajevo. 21.55 Kronika gorških srečanj gledališče — Alpe Jadran. 22.20 Športni pregled. 23.05 Poročila.	TV LJUBLJANA TV mozaik. 10.00 Zrcalo tedna. 10.20 Viktor, Viktorija, ameriški film — do 12.25. 17.00 Tv mozaik — ponovitev. 17.10 Zrcalo tedna. 17.20 Poročila. 17.25 Radovedni Taček, 4. oddaja Knjiga. 17.40 Pamet je boljša kot žamet. 17.45 Makedonske ljudske. 18.15 Glasbeni ropot. 18.45 Risanka. 19.00 Danes: Obzorje. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 M. Jančič: Prikazovanje Marije v vasi Grabovica, drama Tv Sarajevo. 21.40 Integrali. 22.20 Tv dnevnik.	TV LJUBLJANA 10.00 Prometna vzgoja: Kolo naj bo kolo, kolesar. 10.30 Zemljepis: Erozijska, Kraško površje. 11.00 Jezikovni utrinki. 11.05 Tuji jeziki — angleščina III. 11.35 Francoščina III — do 12.05. 16.20 Tv mozaik — ponovitev. 17.25 Poročila. 17.30 Jaz, čebela, dokumentarna oddaja. 18.00 Periskop, 3. oddaja. 18.45 Risanka. 19.00 Danes: Obzorje. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 M. Jančič: Prikazovanje Marije v vasi Grabovica, drama Tv Sarajevo. 21.40 Integrali. 22.20 Tv dnevnik.	TV LJUBLJANA TV mozaik. 10.00 Kaj je film: Čas v filmu. 10.30 Slovenski kratki film. 11.00 Svečenik ljubezni, angleški film — do 13.05. 16.35 Šolska TV — ponovitev. 17.35 Poročila. 17.40 J. Ribičič: Nana, mala opica, 4. del Nepričakovan obisk. 17.55 Bilu je... Toneta Seliškarska. 18.25 Potrošniška poročila. 18.45 Risanka. 19.00 Danes: Obzorje. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Po sledeh napredka. 21.50 Film tedna: 90 dni, kanadski film. 22.30 Tv dnevnik. 22.45 Rezerviran čas.	TV LJUBLJANA TV mozaik. 10.00 Kaj je film: Čas v filmu. 10.30 Slovenski kratki film. 11.00 Svečenik ljubezni, angleški film — do 13.05. 16.35 Šolska TV — ponovitev. 17.35 Poročila. 17.40 J. Ribičič: Nana, mala opica, 4. del Nepričakovan obisk. 17.55 Bilu je... Toneta Seliškarska. 18.25 Potrošniška poročila. 18.45 Risanka. 19.00 Danes: Obzorje. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Po sledeh napredka. 21.50 Film tedna: 90 dni, kanadski film. 22.30 Tv dnevnik. 22.45 Rezerviran čas.
TV ZAGREB 8.55 Tv v šoli, 13.55 Ponovitev, 14.00 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika reških občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Hobotnica (serija), 21.00 Večer v klubu (zabavna oddaja), 22.00 Dnevnik, 22.20 V petek ob 22.00, 23.50 Mini show, 0.00 BIS.	TV ZAGREB 9.00 Odhod stafete mladosti (prenos), 9.55 SP v smučanju. 10.45 Tv v šoli, 13.30 Ponovitev, 14.25 Otroški in mladinski spored, 17.30 Vaterpolo, 18.30 Dok. oddaja, 19.30 Dnevnik, 20.00 Bolje življenje, 21.05 Obdobje nedolžnosti (film), 22.40 Dnevnik, 22.50 Športna sobota, 23.10 Pomlad — nočni program.	TV ZAGREB 10.20 Poročila, 10.30 Otroški in mladinski spored, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Družinski magazin, 13.30 Tudi letos..., 14.00 Kolombo, 15.00 V nedeljo popoldne, 17.30 Gola ostroga (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Tretje obdobje (dramska serija), 21.45 Dnevnik, 22.05 Športni pregled, 22.50 Planine Jugoslavije.	TV ZAGREB 8.45 Tv v šoli, 14.45 Ponovitev, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika skupnosti varožinskih in bjelovarskih občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Nadvoz (drama), 21.00 Moja dežela, 21.50 Dnevnik, 22.10 Rock ruleta, 23.10 Poročila.	TV ZAGREB 9.00 Tv v šoli, 14.00 Ponovitev, 15.00 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika osijejskih občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dragulji v kroni, 21.05 Kontaktni magazin, 22.30 Dnevnik, 22.50 Via satelit.	TV ZAGREB 8.30 Tv v šoli, 13.30 Ponovitev, 14.55 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika skupnosti karlovaških, siških in gospiških občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Gibljive slike, 22.55 Radar.	TV ZAGREB 8.30 Tv v šoli, 13.55 Ponovitev, 14.55 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika splitskih občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 ZIP — politični magazin, 21.05 Mala smešna umazana vojna (film), 22.45 Dnevnik, 23.05 Via satelit.
TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Glasbeni paviljon, 21.50 Mike Hammer, 22.40 Zabavni večer, 23.40 Sylvie Vartan v ZDA.	TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.04 Tv v šoli, 10.35 Ponovitev, 13.00 Poročila, 13.05 SP v smučanju, 14.00 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenki tv spored, 18.25 Vesela sobota, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Glasbeni paviljon, 21.50 Mike Hammer, 22.40 Zabavni večer, 23.40 Sylvie Vartan v ZDA.	TV AVSTRIJA 11.00 Tiskovna ura, 12.00 Usmeritev, 14.40 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dedek in vnukinja (tv film), 21.20 Puritanci (opera).	TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Miami Vice, 22.05 Življenjski napitki, 22.50 Festival orgelske umetnosti.	TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zunanepolitični raport, 21.15 V najboljši družbi, 22.00 Iz filmskega sveta, 22.45 Dogodek v Oxfordu (film).	TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Razstreljene verige (film), 23.00 Ceste San Franciscas.	TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Svoječas, 21.15 Namučeno je (tv film), 21.50 Šport, 22.20 Koncert za Alice (tv film).
TV MADŽARSKA 9.05 Ponovitev: Kariera nekega sleparja; Mozart za vsakogar. 15.30 Tretji kanal. 16.35 Poročila. 16.40 TV spored za 3 dni. 16.45 Letni kolobarji, spored za upokojece. 17.15 Teka, informacije. 17.30 Iz parlamenta. 18.00 Okno, služnostni spored. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Malo svetlo pivo, madžarski č/b film. 21.45 Bela Kun, dok. film. 22.50 Umetnina tedna. 22.55 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.30 Vikend program. 9.10 Odbojka za pionirke. 9.50 Tri želje. 12.00 Glasbene potpuri. 14.00 Kratki filmi. 16.10 Dekleta-dečki, za najstnike. 17.00 Dnevnik. 17.15 Umetnostna serija. 18.15 Družabna igra. 19.30 TV dnevnik. 20.00 J. Dsida: Večerni čaj. 20.05 Bes ange- lov, 1. del ameriškega TV filma. 21.35 Parabola. 22.05 Spomladanski festival '87. 23.10 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.30 Vikend program. 9.00 Rožnati panter, risanka. 10.05 Življenje na zemlji, pon. 11.35 Ugrabitelji, pon. 12.00 Glasbeni butik. 13.00 J. Szilagyi in njegovi gostje. 14.00 Rešil sem si življenje, filmska komedija. 16.30 Oglejmo si skupaj. 17.05 Gost oddaje. 17.55 Delta. 18.25 Pravljice. 19.00 Teden. 20.05 Bes angelov, 2. del ameriškega TV filma. 21.35 Vikend program.	TV MADŽARSKA 9.00 Šolska TV. 9.45 Delta. 10.25 Kariera nekega sleparja, pon. 17.10 TV spored za 3 dni. 17.15 Dekle, zaprtje v ledeno goro, vzh. Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Schilling, 22.05 Igralci na poti (film).	TV MADŽARSKA 9.00 Šolska TV. 9.45 Delta. 10.25 Kariera nekega sleparja, pon. 17.10 TV spored za 3 dni. 17.15 Dekle, zaprtje v ledeno goro, vzh. Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Schilling, 22.05 Igralci na poti (film).	TV MADŽARSKA 9.05 Milijonski polog, kriminalka, pon. 10.30 Potujoče rastline, pon. 15.40 Tretji kanal. 16.45 Poročila. 16.55 BVSC-Spandau 04, vaterpolo. 18.10 Jezikovne uganke. 18.50 Poglavar, dokumentarni film. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Modra luč, kriminalistične reportaže. 21.05 Spomladanski festival, Denes Gulyas, portret. 21.50 Življenje živi, predavanje o starostni dobi. 22.40 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 9.05 TV doktor, zdravniški nasveti. 9.15 Milijonski polog, 2. del kriminalke, pon. 16.50 Varstvo okolja in promet. 17.00 Svet jezika. 17.40 Tv borza. 17.50 Popkorong. 18.45 Rožnati panter, risanka. 18.15 Zrebanje lota. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Malomeščani, TV igra. 21.30 Ozadje vesti, pogledi in mnenja o javnih zadevah. 22.15 Vivaldi: Štirje letni časi. 22.20 TV dnevnik.
TV KOPER 9.55 Smučanje: Sarajevo: veslesalom — ž. 12.25 Smučanje: II, tek. 14.00 Tv novice. 14.10 Moja beseda. 15.25 Program za otroke: risanke in telefilmi; dokumentarec: Svet, ki izginja. 18.00 Andrejinih sto dni — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD Stičiče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Evin vek — telefilm. 20.25 Tv novice. 20.30 Koncert iz doma kulture — Ivan Cankar. Glasba: Jogo — Srebotnjak, Grieg, Kodaly. Simfonični orkester RTV Ljubljana dirigira Janos Petro. 22.20 TVD Vsedanes. 22.30 NOB na Slovenskem: Ko se korenin zavemo, 23.40 Muzeji v Sloveniji — dokumentarec.	TV KOPER 9.55 Oslo: smučarski skoki — svetovni pokal; Smučanje: Sarajevo — slalom — m. 12.25 Smučanje — II, tek. 14.00 Tv novice. 14.10 Program za otroke: risanke in telefilmi; dokumentarec: Svet, ki izginja. 18.00 Andrejinih sto dni — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD Stičiče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Evin vek — telefilm. 20.25 Tv novice. 20.30 Film: Od tod do dediščine. Igrajo: Tina Rica, Beniamini Maggio, Alberto Sordi, režija: Riccardo Fredda. 22.10 TVD Vsedanes. 22.20 Nesrečniki: 4. in zadnji del tv nanizanke. 23.25 Jugoslovanski emigranti v Avstraliji — dokumentarec.	TV KOPER 9.55 Športna nedelja. 19.00 Prijatelji — tv igra. 20.00 Ladje Jadrana — dokumentarec. 20.30 Sedem dni — tedenski zunanepolitični pregled. 20.50 Življenje in smrt Penelope — 2. del tv nadaljevanke. 21.50 Čar nepredvidnega — telefilm. 22.20 Komika. 22.35 Izobčenci — telefilm. 23.35 Peščena ura — filozofija.	TV KOPER 14.00 Tv novice. 14.10 Moja beseda. 15.25 Program za otroke: risanke in telefilmi. 17.30 Star — novosti, zanimivosti o motorjih. 18.00 Zdravnik in otrok — nasveti pediatrov — oddaja v živo. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD Stičiče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Športni pregled. 20.25 Tv novice. 20.30 Film: Scotland Yard prisluškuje. Igrajo: Sabin Sasselmann, režija: Robert Lynn. 21.55 TVD Vsedanes. 22.05 Zdravnik in pacient — oddaja o medicini. 22.45 Bitka na Donu; prvi del filma v 3. delih po romanu Mihaila Solohova — Tihi Don.	TV KOPER 14.00 Tv novice. 14.10 Moja beseda. 15.25 Program za otroke: risanke in telefilmi. Dokumentarec: Svet, ki izginja. 18.00 Andrejinih sto dni — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD Stičiče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Evin vek — telefilm. 20.25 Loto — zrebanje. 20.25 Tv novice. 20.30 Film: Benny Goodman — kralj jazz. Igrajo: Steve Allen, Donna Reed, režija: Valentine Davies. 21.45 TVD Vsedanes. 22.00 Film — nadaljevanje. 22.45 Bitka na Domu — 2. del filma.	TV KOPER 14.00 Tv novice. 14.10 Moja beseda. 15.25 Program za otroke: risanke in telefilmi; dokumentarec: Svet, ki izginja. 18.00 Andrejinih sto dni — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD Stičiče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Evin vek — telefilm. 20.25 Tv novice. 20.30 Film: Od tod do dediščine. Igrajo: Tina Rica, Beniamini Maggio, Alberto Sordi, režija: Riccardo Fredda. 22.10 TVD Vsedanes. 22.20 Nesrečniki: 4. in zadnji del tv nanizanke. 23.25 Jugoslovanski emigranti v Avstraliji — dokumentarec.	TV KOPER 14.00 Tv novice. 14.10 Moja beseda. 15.25 Program za otroke: risanke in telefilmi; dokumentarec: Svet, ki izginja. 18.00 Andrejinih sto dni — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD Stičiče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Evin vek — telefilm. 20.25 Tv novice. 20.30 Film: Od tod do dediščine. Igrajo: Tina Rica, Beniamini Maggio, Alberto Sordi, režija: Riccardo Fredda. 22.10 TVD Vsedanes. 22.20 Nesrečniki: 4. in zadnji del tv nanizanke. 23.25 Jugoslovanski emigranti v Avstraliji — dokumentarec.

V cvetu mladosti
nas je zapustila naša sodelavka

Zorica Kovač

iz Murske Sobote

Globoko pretreseni in užaloščeni smo jo pospremili na njen zadnji dom v soboto, 14. marca 1987

DO Potrošnik DSSS
Murska Sobota

ZAHVALA
Ob nenadomestljivi izgubi
drage hčerke, vnukinje, nečakinje
in sestrične

Zorice Kovač

iz M. Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, pisno ali ustno izrazili sožalje in njen grob zasuli s cvetjem.

Posebno se zahvaljujemo sodelavcem Veletrgovine Potrošnik in govornikom.

VSI NJENI

ZAHVALA

V 94. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

Frančiška Zrinski

roj. Smodiš
iz Ženavej

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom in sorodnikom, ki ste nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč in nam kakorkoli pomagali, ji poklonili vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS tov. Cirišu za poslovljne besede pri odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: sin Štefan, hčerke Emilija in Gizela iz Ženavej, Aranka iz Francije in Vilma iz Nemčije z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA
V 79. letu starosti je mirno zatisnila
trudne oči naša najdražja mama, stara
mama, babica, botra, strina, sorodnica
in sosedka

Rozalija Legen

roj. Žitek

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sorodnikom in sosedom, posebno Jožetu in Darinki, ki ste nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, nam kakor koli pomagali, ji poklonili vence in cvetje, darovali vence in cvetje ter dragega pokojnika pospremili v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za prelepe pesmi ob slovesu ter govornici za slovo ob odprtem grobu. Pristrčna hvala dr. Berdenovi za dolgotrajno zdravljenje ter zdravnikom in sestram internega oddelka bolnišnice v Rakičanu za vloženi trud, da bi ji podaljšali življenje.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Noršinci, 2. marca 1987

V GLOBOKI ŽALOSTI: VSI TVOJI

Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo,
odšla je praznih rok neznano kam ...

V SPOMIN

22. marca bo minilo leto žalosti in praznine, odkar nas je zapustila naša najdražja

Ana Horvat

roj. Žalig
iz Beltince

Za vsako misel ali spomin — iskrena hvala!

VSI NJENI

Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožna tla
in jokala, ker tebe ni.

V SPOMIN

19. marca je minilo eno leto, odkar
nas je za vedno zapustila naša draga
žena, mama, babica in prababica

Jožefa Mlinarič

roj. Ranko
iz Gradišča

Hvala vsem, ki se je še spominjate in obiskujete njen grob.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

Ak' silni glas bi gromu vzel,
da razodel bi vsem ljudem,
kar sem trpel, sam zase vem,
nikdar, nihče bi ne verjel.

IN MEMORIAM

Kruta usoda nam je iztrgala dragega prijatelja

Stanka Vizjaka

iz Večeslavec

Ohranili te bomo v lepem spominu!

MLADINKE IN MLADINCI IZ VEČESLAVEC

Čprav tvoj glas se več ne sliši,
beseda tvoja v nas živi,
povsod te čutimo mi vsi,
med nami si.

V SPOMIN

19. marca mineva deset let, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Štefan Hauko

iz Rankovec

Iskrena hvala vsem, ki se ga še spominjate, njegov poslednji dom krasite s cvetjem in na preranem grobu prižigate svečke.

VSI NJEGOVI

Že tri leta v hladnem grobu spiš,
a v naših srcih še živiš.
Ne mine ura, dan, ne noč,
povsod v mislih si navzoča.

V SPOMIN

Te dni so minila tri leta, polna žalosti, odkar nas je zapustila naša draga žena in mamica

Marta Škrilec

iz M. Sobote

Solze ne morejo ublažiti bolečine v naših srcih. Spomin nate, na tvojo ljubezen in dobroto bo ostal v naših srcih do konca naših dni.

ŽALUJOČI: TVOJI NAJDRAŽJI

ZAHVALA

V 45. letu življenja nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi

Jože Kuhar

iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sodelavcem, sosedom, znancem ter vsem, ki ste darovali vence in cvetje ali prispevali v dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Hvala duhovniku g. Novaku, govornikom, pevcem OŠ Edvard Kardelj in tovarišici Anki Suhadolnik. Zahvaljujemo se osebju intenzivne nege internega oddelka, posebno dr. Gustavu Hodoščku. Iskrena hvala dr. Suzani Koltaj in dr. Ani Hauzer-Petrovič za vse, kar sta storili med njegovo boleznijo, nam pa pomagali v težkih trenutkih.

Žalujoci: VSI NJEGOVI

V SLOVO

STAREMU OČETU

Mirku Ferencku

iz Kobilja

VNUKI: Janez, Bojan, Marjan, Miran, Marija, Danica in Marjanca

Ko si nam zadnjič stisnil roko,
slutili smo, da to je slovo.
Med nami je ostala praznina,
a v srcih neotolajljiva bolečina

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

Mirko Ferencek

iz Kobilja

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam kakor koli pomagali, darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje ter dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka splošne bolnišnice Murska Sobota za nego ter lajšanje bolečin. Posebna hvala g. župniku in pevcem za pogrebni obred, predstavniku krajevne skupnosti pa za izrečene ganljive poslovljne besede.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Ana, sinova Štefan in Pavel, hčerki Terezija in Marija z družinami, brat Peter z družino ter drugo sorodstvo

Utihnil je tvoj glas,
ostalo je tvoje srce,
ostali so nam sledovi tvojih
pridnih rok in spoznanje,
da se nikoli več ne vrneš med nas.

ZAHVALA

V teh žalostnih dneh, ko še ne moremo dojeti, da je v 56. letu starosti tako tiho, mirno in brez slovesa zatisnil svoje trudne oči, naš dragi mož, oče, stari oče, tati, zet, svak in boter

Franc Peceli

iz Kobilja 6

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, sodelavcem in botrini, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter dragega pokojnika pospremili v tako velikem številu na njegovi prerani zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS Kobilje za ganljive besede ter osebju zdravstvene ambulante Dobrovnik in internega oddelka soboške bolnišnice.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Kobilje, 8. marca 1987

Žalujoci: žena Hermína, hčerki Mariška in Zalika, zeta Ivan in Gusti, vnuki Dejan, Goran in Danijel ter drugo sorodstvo

*Tiho in skromno, kot si živel,
si odšla tja, kjer ni več trpljenja
in ne bolečine. le večni mir.*

ZAHVALA

27. februarja nas je v 59. letu starosti po težki bolezni zapustila draga mama in stara mama

Irena Cifer

iz Sela

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in dobrim sosedom, ki ste nam stali ob strani in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala dr. Štivanu in dr. Horvatu ter vsem sestram internega oddelka, ki ste ji stali ob strani v njenih najtežjih trenutkih življenja. Hvala tudi g. duhovniku za pogrebni obred, gasilskemu društvu in pevcem za odpete žalostinke ter tov. Rajnarju za poslovilne besede pri odprtem grobu.

Vsem še enkrat — hvala.

Selo, 1. 3. 1987

*Lani ta čas smo zrla še v tvoj obraz,
a letos nikjer te več ni. Zaman te
iščejo naše oči, zaman te išče naše
srce. Srce ljubeče v grobu zdaj spi,
nam pa rosijo se oči.*

V SPOMIN

12. marca je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi oče in stari oče

Jože Cifer

iz Sela

Praznina in žalost sta napolnili naš dom, odkar sta odšla. Nesrečna usoda vaju je iztrgala od nas prav zdaj, ko bi vaju najbolj potrebovali. Zastal je vajin korak, zastalo je vajino srce, toda vajina podoba živi v naših srcih in naše misli se vedno znova vračajo k vama. Težko je razodeti žalost, ki jo čutimo za vama.

Žalujoči: VSI, KI SMO VAJU IMELI RADI

*Zaman te iščejo naše oči,
zaman te kliče naše srce,
srce ljubeče v grobu zdaj spi,
nam pa rosijo se solzne oči.*

ZAHVALA

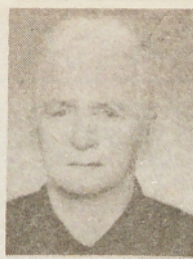
Ob boleči izgubi drage žene, mame in stare mame

Ide Merklin

roj. Seršen
iz Bodonec

Hvala vsem, ki ste nam ob njeni prerani smrti stali ob strani, nam ustno ali pisno izrekli sožalje, darovali vence in se s spoštovanjem poslovili od nje. Pristrčna hvala govornici in g. duhovniku ter pevcem žalostink.

Žalujoči: mož Bela, sin Milan z ženo Bernardo, vnukinja Marina ter drugo sorodstvo

*Srce je dalo vse, kar je imelo, ...
nobene bilke zase ni poželo,
odšel si sam na pot neznano,
zapustil družino žalostno, samo.
Zupančič*

ZAHVALA

V 87. letu je tiho zatisnila trudne oči naša dobra mama, sestra, teta, sestrična, botra in soseda

Vilma Vratarič

roj. Vrečič s Tišine

Ob težki izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje. Posebna hvala nečakinjama Mariški in Ilonki, nečaku Rudiju ter sosedom, ki so jo pogosto obiskovali in ji krajšali samotne ure. Pristrčna hvala g. duhovnikoma za pogrebni obred, posebno pa še dragemu sorodniku Viktorju in pevcem za odpete žalostinke.

M. Sobota, Gradec, Francija, Avstralija

Žalujoči: VSI NJENI

*Čprav tvoj glas se več neliši,
beseda tvoja v nas živi,
povsod te čutimo — med nami si.*

V SPOMIN

Pavli Mörec

iz Moravskih toplic

11. marca sta minili dve leti, polni žalosti, odkar smo ostali brez ljubljene žene, mame in stare mame. Hvala za vsako dobro misel in spomin nanjo!

VSI NJENI

*In pride milost, kot pride hudo,
in pod bosimi nožicami vnukov
dan zeleni,
čist in svetel
od trav in bodikovih rož.
T. Pavček*

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Lajos Cár

iz Dobrovnika

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem, znancem in vsem, ki ste se poklonili njegovemu spominu, izrekli sožalje, ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti in zasuli njegov grob s prelepim cvetjem. Posebna hvala tov. Avgustu Požoncu in g. župniku Francu Krampaču za tako občutene besede ob odprtem grobu ter katoliški pogrebni obred in pevcem za ganljive žalostinke.

Dobrovnik, Zagreb, Ljubljana

Njegovi: žena Irena, otroci Etuš s Tomislavom, Evgen z Gordano, Jože z Valerijo ter vnuki Matjaž, Tibor, Editke, Maja in Esti

*Kje si ljuba mati ti,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice

Marije Horvat

iz Kroga

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali čudovito cvetje in nam izrekli sožalje.

Posebej se zahvaljujemo družinama Meolic in Borovič, g. župniku za opravljeni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici za ganljivo slovo ob odprtem grobu. Hvala delovnim kolektivom SGP Pomurje, TMP M. Sobota in OŠ Kapela za darovano cvetje.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

VSI NJENI

*Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo.
Odšla si snama na pot neznano,
zapustila si družino žalostno si samo.*

ZAHVALA

V 67. letu nas je po težki bolezni zapustila naša draga in dobra mama, oma, sestra in tašča

Marija Časar

roj. KÜPLEN
iz G. Petrovec

Ugasnilo je tvoje življenje in toplina, pustila si nam prazen dom, ki smo ga vsi ljubili. Naša bolečina, žalost in spomin nate bo vedno v naših srcih, naše solze pa bodo zalivale rože na tvojem grobu.

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, posebno sosedoma Gizeli in Emiliji za stalno pomoč ob njenih težkih urah. Hvala vsem za izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje, osebu kirurškega oddelka in dr. Arpadu Norčiču za zdravniško pomoč, tov. Camplinu za poslovilni govor, pevcem, sestri Maruši za pomoč v bolezni in poslovilne besede ter vsem, ki ste jo pospremili k poslednjemu počitku.

Vsem še enkrat — najlepša hvala!

Globoko žalujoči: otroci, Regina, Angela, Irena, Štefan in Zdenko, ter vauki Kristina, Gerta, Robert, Mihaela, Kristijan, Mustafa, Omar, Sandi, Robi in Anita.

*Zakaj si moral nam umreti,
ko s teboj je bilo lepo živeti.
Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.*

ZAHVALA

Po kratki bolezni nas je v 60. letu starosti mnogo prezgodaj zapustil naš dragi in dobri mož, oče in dedi ter tast

Štefan Vogrincič

iz Kroga

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so nam pomagali, sočustvovali z nami in izrekli sožalje, darovali vence, cvetje ali v druge namene ter ga v tako velikem številu spremljali na njegovi mnogo prerani zadnji poti. Zahvaljujemo se osebu internega in kirurškega oddelka soboške bolnišnice za ves trud, da bi mu ohranili njegovo življenje.

Posebno se zahvaljujemo tov. Farkašu, predsedniku DIV in tov. Boroviču iz KS za ganljive besede ob odprtem grobu ter invalidskemu pevskemu zboru iz M. Sobote. Hvala tudi njegovim sodelavcem Zaporov za podarjeni venec in izrečeno sožalje ter društvu ZB. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred ter cerkvenemu pevskemu zboru za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Krog, 2. marca 1987

Žalujoči: žena Marija, hčerki Marjetka z možem Jankom, Dragica z možem Ferijem, ter vnuki Tomaž, Matej, Andreja, Jernej in Matjaž

*Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo,
odšla si sama na pot neznano,
zapustila družino žalostno si samo.*

ZAHVALA

28. januarja 1987 nas je v 73. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama, babica in tašča

Barbara Miholič

roj. Kolmanič iz Turnišča

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani. Posebno pa se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste prišli od blizu in daleč in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence, cvetje in za svete maše, nam pa izrekli sožalje. Hvala g. župniku in g. kaplanu za pogrebni obred, Mariji Gjerkeš za ganjive besede ob slovesu, pevкам za odpete žalostinke in tozdu Planika Turnišče.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

*Če bi solza mrtvega zbudila,
ne bi tebe, dragi oče,
črna zemlja krila.*

V SPOMIN

8. januarja je minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi oče, dedek, brat in tast

Štefan Miholič

iz Turnišča

Iskrena hvala vsem, ki obiskujete njegov grob, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči: VSI, KI SMO VAJU IMELI RADI!

LJUTOMER

**Ne le hobi, ampak
druženje ljudi s podobno
življenjsko usodo**

Prve dni tega tedna je pomurski medobčinski svet Socialistične zveze sklical posvet predstavnikov humanitarnih organizacij, invalidskih in drugih društev ter družbenopolitičnih organizacij in skupnosti, ki v največji meri sodelujejo pri financiranju teh organizacij, saj je bil posvet sklican prav s tem namenom.

Pomembnost in pravo mesto obravnavanemu je dal tovariš Peršak iz ljutomerskega društva invalidov, ki je opozoril, da tu ne gre le za financiranje hobija, ampak za financiranje druženja ljudi s podobno življenjsko usodo.

Sicer pa so bili udeleženci mnenja, da se financiranje in sploh odnos družbe do takih organizacij in društev spreminja na bolje. V soboški občini velja nov sistem financiranja, saj nekatere organizacije in društva denarno podpirajo sorodne samoupravne interesne skupnosti. Prav v tem času v Ljutomeru pripravljajo nov samoupravni sporazum, ki bo poslej tudi urejal denarna vprašanja društev in organizacij.

Tok razprave o delovanju društev in financiranju je pretrgal predstavnik ljutomerskega Rdečega križa, ki je dejal, da je dobro, če se pogovarjajo o tem, vendar pa bi morali reči tudi, kaj financirati, oziroma za kaj dati denar. To, da nekatere društva širijo programe dela, še ne pomeni, da bodo za vse tudi lahko dobili dovolj denarja. Na isto je opozarjal tudi udeleženec iz lendavske občine. Člani posveta so si bili enotni, da ne morejo ustreči željam po zaposlovanju profesionalnih tajnikov društev, saj bi to zahtevalo toliko več denarja za taka društva, verjetno tudi na račun drugih.

Po bogati in dolgi razpravi, ki je kazala tudi to, da so se udeleženci v takem sestavu prvič srečali in želeli čim bolj predstaviti delo društev, so se vendar izkristalizirali določeni predlogi. Izvzamemo lahko predlog o medsebojnem povezovanju društev, posebej še tistih, ki so organizirana po občinah, povezovanje društev in organizacij s centri za socialno delo ter vključevanje društev oziroma njihovih delegatov v skupščinski sistem.

Majda Horvat

Požarnovarnostni center

Delegati skupščine interesne skupnosti za varstvo pred požarom v občini Lendava so ocenili, da je bilo delovanje v preteklem letu uspešno, zlasti pri organiziranju vseh oblik požarnega varstva. V vseh vseh lendavske občine so ustanovili gasilska društva, v prihodnje pa bodo okrepili društva, ki delajo v večjih krajih občine. Posebno so poudarili uspešno delovanje občinske gasilske zveze, ki je preventivno delovala prek društev tako v krajevnih skupnostih kot delovnih organizacijah in šolah. Kljub prizadevanju gasilcev pa je bilo v lanskem letu v lendavski občini 14 požarov s skupno požarno škodo 69 milijonov dinarjev. Med vzroki požarov so najbolj pogosti: otroška igra, malomarnost in požigi. Pri gašenju je sodelovalo 138 gasilcev in 314 občanov.

Med najbolj pomembnimi nalogami, ki jih čakajo letos, so: krepitev preventivnega dela v organizacijah združenega dela, kjer bo potrebno razviti aktivno varnostno delo. Ustanoviti bo potrebno skupine ljudi, ki bodo izurjene za dajanje prve pomoči ob požarih, da bi lahko pomagali gasilcem, ki bodo prišli na kraj požara. Med najbolj pomembne naloge v lendavski občini pa uvrščajo ureditev požarnovarnostnega centra v Lendavi. Ta naj bi delal v gasilskem domu v Lendavi, v njem pa bodo uredili službo prijave požarov, neprimerno dežurno službo in servisno delavnico za gasilsko opremo. Varnostni center naj bi okrepil požarno varnost v občini, saj je bilo obveščanje ob požarih doslej negotovo, s tem pa tudi posegi gasilcev. Skupščina interesne skupnosti za varstvo pred požari je v lanskem letu uspešno zaposlila požarnega inšpektorja, ki bo strokovno svetoval društvom in organizacijam združenega dela.

Jani D.

**Jugoslovanski slatinarji
v Radencih**

Konec prejšnjega tedna se je v Radinu v Radencih zbralo okrog petdeset delegatov skupščine poslovne skupnosti polnilcev mineralne vode v Jugoslaviji. Med tridnevnim bivanjem so razpravljali o številnih problemih, ki pestijo vse mineralce v Jugoslaviji, predvsem o padcu prodaje, si ogledali Tovarno polnilne opreme ter polnjenje mineralne vode v plastenke v Boračevi. Obiskali so tudi Peter-Quelle v sosednji Avstriji.

ne vode v Jugoslaviji, v naslednji številki Vestnika.

bp

**Pestrejše obmejno
sodelovanje**

V Lendavi se je minuli petek mudila delegacija mesta svetla iz Lentija z Madžarske. Delegacija je vodil Jožef Halas, predsednik mesta svetla. Delegacija iz Lentija je obiskala občinsko skupščino Lendava, s katero občina Lentija uspešno sodeluje že nekaj let. Na razgovoru s predstavniki občinske skupščine Lendava so ocenili lansko sodelovanje ter sprejeli program sodelovanja med obmejnima občinama za letošnje leto. Že v lanskem letu je bilo sodelovanje dokaj pestro, posebej na kulturnem področju, izmenjavali so se obiski kulturnih društev ob meji, podobno je bilo tudi pri sodelovanju športnih društev. Letos naj bi sodelovanje še popestrili s sodelovanjem delovnih organizacij, društev in šol. Delegacija mesta svetla iz Lentija je obiskala tudi Delozo v V. Polani in Toko v Žižkih.

Jani D.

Kultura — nosilka osvobodilnih teženj

V Gaberju je bila minuli petek osrednja proslava ob letošnjem 15. marcu — madžarskem kulturnem prazniku. Poleg slavnostnih nagovorov so organizatorji pripravili kulturni program, v katerem, so uspešno nastopili mešani pevski zbor s Hodoša, lite-

rarna skupina lendavskega srednješolskega centra, folklorna skupina Lindau in dekleta iz Gaberja, ki gojijo sodoben plesni izraz. Ob dobri udeležbi moramo omeniti, da so se osrednje narodnostne prireditve udeležili tudi predstavniki družbenopolitične-

ga in kulturnega življenja iz soboške in lendavske občine.

Slavnostna govornika — István Molnár in Aleksander Varga mlajši — sta orisala zgodovinski pomen Petőffijevega časa in opredelila mesto kulture, ki »je bila vedno nosilka osvobodilnih teženj človeštva, glasnica zatiranih narodov, razredov in posameznikov v njihovem boju za narodno, socialno in človeško uveljavitev«.

Vsakoletno praznovanje 15. marca je vračanje k Petőffiju, k njegovi izpovedi, ki je usodno sooblikovala madžarski narod. Ob takem dnevu pa ni mogoče mimo današnjega trenutka in ustvarjanja pripadnikov madžarske narodnosti v Sloveniji. Po besedah Aleksandra Varge je kulturno ustvarjanje Madžarov v Sloveniji del istega slovenskega kulturnega prostora, in je za oblikovanje celotne kulturne podobe izjemno pomembno. Prekmurje je tisti del Slovenije, ki s svojo kulturno raznolikostjo pomembno bogati našo kulturno zakladnico.

J. Šabjan

Kulturni program, ki so ga pripravile ljubiteljske skupine iz soboške in lendavske občine, so popestrila dekleta in gaberske ritmične skupine. foto: J. Šabjan

»Tiha« slatina iz pomurskih vrelcev v plastenkah

**RADIN IN MIRAL V
PLASTIČNI EMBALAŽI**

Mineralna voda Radenske in Radencev v plastenkah bo hit sezona mineralne vode v letu 1987, so menili delegati na skupščinskem zasedanju Poslovne skupnosti polnilcev mineralne vode Jugoslavije, ko so si v četrtek, 12. marca, ogledali izdelovanje in polnjenje plastenk v tozdu Mineralna voda DO Radenska.

Na zunanjem trgu je polnjenje mineralne vode v plastenke že dolgoletna praksa, v Jugoslaviji pa bosta slatina z imenom RADIN in MIRAL prvi ponujeni vse zahtevnejšemu domačemu in tujemu kupcu v plastični embalaži. Na ta korak so se strokovnjaki Radenske pripravljali že dolgo, vendar je prišlo do raznih zapletov pri dobavi opreme francoske firme SIDL za izdelovanje plastenk ter pri montiranju polnilne linije.

Ne le da bo voda iz pomurskih vrelcev prvič v plastenkah s količino 1,5 in 1,25 litra, ampak bo to tudi nova vrsta mineralne vode. V več kot stoletni tradiciji polnjenja Radenske je bil okus vode petanjškega, kraljevega in zdravilnega vrelca nespremenjen. Radin bo »tiha« voda, izviriska, manj gazirana, skoraj brez CO₂ in z manj minerali. Miral pa bo voda, podobna dosedajni slatini v steklenicah, a z manj CO₂.

Obe vodi bodo mogoče v prihodnje, pač odvisno od povpraševanja, polnili tudi v stek-

Miral in radin, dve novi vrsti mineralne vode Radenske, ki sta prvič v Jugoslaviji polnjeni v plastenke.

klenice. Že sedaj pa se trgovci močno zanimajo za vodo v plastenkah, saj je takšna embalaža, ki je ni potrebno vračati, še posebej zaželjena v turističnih krajih, na otokih, jahtah, v planskih kočah, rudnikih, letalih in še kje.

Prve plastenke bodo na policah v trgovinah v začetku aprila, vendar pa bo načrtovana količina (4 milijone plastenk) letos namenjena predvsem potrebam številnih kupcev med Univerziado 87 v Zagrebu in primorskim turističnim krajem. Milijon plastenk bo namenjeno tudi izvozu. Vodja marketinga DO Radenske, Mira Slavič, je o tem dejala: »V tujini je mine-

ralna voda v plastenkah že dolgo v prodaji in tudi zanimanje za mineralno vodo Radenske je veliko. Poslali smo vzorce, zato upamo, da bomo v določenem časovnem obdobju prodali toliko, kot smo načrtovali in kot seveda moramo. Tam bo problem s ceno, ker so na tujem trgu že določene in se jim mora prilagajati tudi Radenska s svojo prodajno ceno.«

Cena slatine v plastenkah bo kar precej višja od tiste v steklenicah, saj je slednje povratna embalaža in ima tudi nižjo ceno. To je tudi razlog, da bodo miral in radin čez nekaj časa polnili tudi v steklenice. Bernarda Peček

**Vpis otrok
v vrtec**

Kot vsako leto vpisuje tudi letos v marcu Vzgojno-varstvena organizacija Murska Sobota otroke novince za šolsko leto 1987/88 v vse oddelke dnevnega varstva. Kot smo zvedeli pri socialni delavki Katici Gomboc na vpisnem mestu v enoti Stefana Kovača 19a, vpisujejo otroke od prvega leta do vstopa v šolo po časovnem redu, ki je bil objavljen v prejšnji številki Vestnika.

V mestu je vpis potekal od 9. do 14. marca med 10. in 15. uro, do 27. marca pa bodo vpisovali v zunanjih enotah med 13. in 17. uro. Poleg objave so starši o vpisu obveščeni tudi prek plakatov in otroških risbic ter v večjih delovnih organizacijah, ki so bile o poteku vpisa seznanjene telefonično.

Odziv staršev je zadovoljiv in v primerjavi z lani po prvih vtisih zanimanje ne upada, saj se starši zavedajo pomena organizirane vzgoje in varstva predšolskih otrok, katerih glavna naloga je skrb za vsestranski razvoj malčkov.

Starši, ki iz kakršnih koli razlogov oziroma zadržanosti ne morejo vpisati otrok ob določenem času oziroma v določenih dneh, lahko to store tudi pozneje. Odvisno je seveda od zmogljivosti, ki pa so omejene, in zato je potrebno želje staršev usklajevati z možnostmi. bb

MURSKA SOBOTA

**Tesne vezi
s Körmendom**

Sodelovanje med Mursko Soboto in Körmendom na Madžarskem je že nekaj let bogato, predvsem kar zadeva različne kulturne prireditve. Nedavno so bili na obisku pri nas predstavniki mladine in kulturnih organizacij Körmenda in se pogovorili o nadaljnjem sodelovanju.

Tako bo že v soboto v Körmendu tradicionalna Revolucionarna serenada, srečanje srednješolskih pevskih zborov Madžarske. Na koncertu bodo gostovali tudi Sobočani — doslej je bil to pevski zbor SCTPU, zdaj pa bodo izbrali enega od mladinskih osnovnošolskih zborov.

Potem bodo 26. aprila v Murski Soboti gostovali člani odraslega pevskega zbora iz Körmenda, in sicer ob srečanju občinskih pevskih zborov, pred tem pa bodo izvedli tudi samostojni koncert. Zmenili so se še za gostovanje folkloristov iz Motvarjevec na Madžarskem, nadaljevali pa bodo tudi s srečanji pihalnih godb Körmenda in Bakovec — letos bodo madžarski glasbeniki prišli k nam ob krajevnem prazniku Bakovec.

bp

**Novo cene letovanja v Rovinju
in na Pohorju**

Počitniška skupnost Murska Sobota, ki ima letovišče v Monseni pri Rovinju in dom Jelka na Pohorju, je lanskoletno poslovnanje sklenila s pozitivno razliko 4.309.000 dinarjev v Rovinju in z negativno razliko v domu Jelka za 1.008.000 dinarjev. Negativna razlika v domu Jelka na Pohorju je nastala zaradi premajhne zasedenosti in jo bodo nadomestile tiste članice, ki niso dosegle načrtovanih nočitev. Sicer pa je seja skupščine Počitniške skupnosti Murska Sobota, na kateri so sprejeli zaključni račun in poslovno poročilo o delu skupščine v

preteklem letu, potekala v znamenju priprav na letošnjo sezono in oblikovanja cen za letovanja. Od predloženih dveh različic so delegati sprejeli prvo, ki predvideva povečanje cen letovanja za 100 odstotkov od lanskoletnih cen. Tako bo letos znašala cena letovanja v Rovinju na osebo za člane počitniške skupnosti 1.600 dinarjev, za nečlane pa 2.000 dinarjev. Zunaj sezone pa bo cena letovanja za člane 1.100, za nečlane pa 1.300 dinarjev. Polni penzion v domu Jelka na Pohorju pa bo 6.000 dinarjev. Na seji skupščine Počitniške skupnosti Murska Sobota so se tudi dogovorili, da bodo v letovišči v Rovinju letos uredili otroška igrišča, za kar je občinski svet Zveze sindikatov Murska Sobota prispeval 3.000.000 dinarjev. Prav tako so se dogovorili, da bodo v glavni sezoni — to je julija in avgusta — večje delovne organizacije Mura, Ina-Nafta, Radenska in SGP Pomurje, zagotovile športnega rektorja. Udeležence skupščine so tudi seznanili s potekom akcije za gradnjo novega letovišča na Jadranu. Izvolili so tudi nove organe skupščine. Za predsednico so izbrali Danico Cipot.

Odkrito in spravljivo o problemih

Kako do novih telefonov, kakšne cestne probleme imajo in kaj storiti z osrednjo šolo v Fokovcih — to so bile osrednje teme javne razprave preteklo sredo v krajevni skupnosti Selo-Fokovci. O problemih so spregovorili dokaj odkrito in kritično, vendar pa so bili pri sprejemanju stališč in sklepov kar se da spravljivi. Sicer pa vas nameravamo z vsebino pogovora in dogovori na omenjeni razpravi seznaniti v prihodnji številki Vestnika.

GLASOVANJE USPELO

V Gaberju so v nedeljo glasovali o uvedbi krajevnega samoprispevka. Referendum je uspel, saj je od 507 volilnih upravičencev oddalo svoj glas za samoprispevek 374 glasovalcev, kar je 83 odstotkov. V Gaberju bodo v petih letih skušali zbrati 20 milijonov dinarjev, da bi tako uresničili obsežen referendumski program.

Š. S.

F. Maučec

D. L.

MALTIT
hidravlično vezivo za malte
izdeluje SALONIT ANHOVO
PONOVO V PRODAJI